Budapest, 1901. Hatodik évfolyam. 30. szám. Szerda, január 30.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18. | Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. | Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. | Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Tisza István áldozata.

Budapest, január 29.

(v.) Váratlan időben és váratlan módon indult meg a mai napon az összeférhetetlenségi kampány. Az inditás hatóereje gróf Tisza Istvánnak egy mindenképpen meglepő lépéséből eredt. Hogy gróf Tisza István adja meg a lökést az összeférhetetlenségi ügy görgetegének, arra bizonyára senki sem volt elkészülve; arra pedig még kevésbé, hogy ugy fogja megadni, amint megadta. E napokban kell összeülnie az összeférhetetlenségi törvény revíziójával megbizott képviselőházi bizottságnak, hogy megszövegezze munkálatát, amely még az országgyülés feloszlatása előtt fog törvényerőre emelkedni. A harcnak tehát még nincs meg az anyaga: s ez a harc mégis megkezdődött már a mai napon. Gróf Tisza István kezdte meg. Megkezdte az összeférhetetlenségi kérdés terén mutatkozó tulhajtások ellen intézett erős támadással. Nyomatékkal mondjuk: *támadással*. A tétlen szemlélés nem konveniál neki többé; a védekezéshez pedig semmi kedve. Ha már sikra kell szállni, magának biztositja a *támadó* szerepét. Ez az elhatározás tökéletesen rávall az ő erős, makacs, bravuros természetére.

A támadásra persze jól felvértezi magát Tisza István. S ettől a fegyverkezéstől az eredetiséget nem lehet elvitatni. A vért, amelyet magára ölt, papirosból való; mégis azt reméli Tisza István, hogy sebezhetetlenséget biztosit neki. Levelet irt azokhoz a részvényvállalatokhoz, amelyeknek eddig az élén müködött; s e levélben azt tudatja velük, hogy lemond valamennyi tantiémes állásáról. Dicséretes nyiltsággal okát is adja elhatározásának. Röviden kifejezve, abban kulminál az okfejtése, hogy szabad kezet akar magának biztositani az összeférhetetlenségi elv helytelen tulhajtásai ellen folytatandó küzdelemre. Az áldozat, amelyet Tisza István e szabadkéz megszerzéséért hoz, — a pénzértéket nézve — igen tetemes. Mi nem tartozunk azok közé, akik felebarátaik jövedelmeit számlálgatják. Nem is tudjuk hát megmondani, mekkora összeg az, amelyet Tisza Istvánnak a különféle igazgatói állások évente hajtottak. Hozzáértőbbek százezer koronára is becsülik ezt a jövedelmet. Még ha jóval kevesebb is volna, akkor is elég sulyos az áldozat s akkor is jó drága áron fizette meg gróf Tisza István azt a szabadkezet.

Őszintén szólva, mi keresve sem találjuk valami nagy hasznát ennek az áldozatnak. Levelében a gróf azt mondja, hogy szavának teljes erkölcsi sulyát kivánta biztositani s ezért csatolta ki az összeférhetetlenségi kérdést a maga egyéni érdekeinek köréből. Nem tudjuk belátni, hogy mi módon fokozza gróf Tisza István szavának erkölcsi sulyát ez az áldozat. Akik a közéletnek jóindulatu tényezői vagy szemlélői, azok gróf Tisza Istvánról amugy sem tették volna föl, hogy a parlamenti függetlenség helyes mértékének megszabásánál nem az egyetemes érdek, hanem az egyéni önzés által kormányoztatja elhatározását. A rosszindulatu embereket pedig ez az áldozat nem fogja sem meggyőzni, sem legyőzni; ők még ezentul is azt fogják hajtogatni, hogy az összeférhetetlenségi elvnek tulszigoru alkalmazása ellen folytatott küzdelmében a saját multját védelmezi. S hiába mondja gróf Tisza István, hogy károsnak látná, ha példáját mások is követnék. Bizony ez a precedens kinos trilemmát teremt azoknak, akiknek Tisza István ez elhatározása révén többé nem osztályosuk. Mert ha a tantiémes jövedelmekről való lemondás az, ami az enyhébb felfogásnak az erkölcsi suly teljességét megadja, akkor a többiek vagy szintén lemondani tartoznak állásaikról, vagy kénytelenek meggyőződésüket magukba fojtani, vagy pedig be kell érniök azzal, hogy szavuknak erkölcsi sulya csonka marad. A mi érzésünk az, hogy gróf Tisza Istvánnak ez áldozat előtt is ugyanolyan mértékben volt szabad a keze, amilyenben ezentul lesz; a különbség csak az, hogy eddigi helyzetének osztályosai rendelkeznek ezentul kevésbé, mint eddig a szabadkézzel. Mi azt mondjuk, hogy eddig is oktalanság lett volna gróf Tisza Istvánról azt föltenni, hogy tantiémjei csökkentették politikai függetlenségét; de ebből aztán viszont az következik, hogy a tantiémekről való lemondás révén gyarapodni sem gyarapodhatott az ő politikai függetlensége. A mi szemünkben teljes lett volna amugy is az ő szavának erkölcsi sulya. S meggyőződésének tisztaságában és tiszteletreméltó voltában az áldozat nélkül sem kételkedtek volna. Nincs tehát mért eltitkolnunk, hogy a magunk részéről fölöslegesnek, célját tévesztettnek látjuk az áldozatot.

Tisza István tehát hadat üzen az összeférhetetlenségi rigorizmusnak; azt helytelennek, illiberálisnak s a nemzet társadalmi egységére nézve kárhozatosnak mondja. Ugy hiszszük, hogy a rigorizmust igy általánosságban méltatlanul érinti ez a vád. Van olyan rigorizmus, amely az összeférhetetlenség kérdésébe esztelenül a *politikai erkölcs* szempontját viszi bele. *Ez* a felfogás valóban rászolgál a Tisza István vádjára; ez csakugyan helytelen, illiberális s kárhozatos a nemzet társadalmi egységére, mert a feudális szellem reakciós forrásából fakad. De van egy másik rigorizmus, amely tiszta forrásból ered s a szabadelvüség szempontjából megtámadhatatlan. *Ez* a rigorizmus az összeférhetetlenség kérdésétől távol tartja a tőle teljességgel idegen erkölcsi momentumot s elvi lényegéül kizárólag a *közjogi* elemet ismeri el. Ilyen a mi rigorizmusunk. Mi azt valljuk, hogy a politikai függetlenség kérdéséhez semmi köze a politikai morálnak, az összeférhetetlenség pedig kizárólag a népképviselet tagjainak politikai függetlenségét ölelí fel. S ha azt kérdezzük, mekkora legyen a képviselőknek a kormányhatalomtól való függetlenségök, akkor erre csak egyetlenegy elfogadható választ ismerünk. Azt, hogy: *a lehető legnagyobb.*

TÁRCA.

Az utolsó asszony.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: ***Lux Terka.***

SZEMÉLYEK:

Éva, fiatal özvegy.
Jean, öreg, meghitt inasa.

Szinhely: Éva szalonja. Idő: jövőkor, a föld kihültével.

(Szibaritikus kényelemmel berendezett szalon. Nagy művészettel konstruált bútorok, félig a modern művészet tetőpontját elért izlésben, félig sajátságos visszaeséssel a legkezdetlegesebb, primitiv tákolásban. Egy antik, a XIX-ik századból való szekrényben (a hires Thék-gyárból) mindenféle furcsaságok: egy darab kőszén, egy krumpli, egy napernyő, Küry Klárinak az arcképe „Szép Helenából,“ egy kitömött kutya, a dunaparti parlamentnek összeomlott épületéből egy tégla, stb.)

Éva (Egy roppant apparátussal melegitő kandalló mellett ül s teát szürcsöl. Vastag bársonyból és állatbőrből készült pongyola van rajta.)

Jean (Félig eszkimó-öltözetben a kandalló előtt a földön ül s szomoruan nézi az izzó vörös mekanikai lángokat.)

Éva (a teás-csészével kezében, sóhajtva): Oh, Jean! milyen szép lehetett az élet akkor, mikor a földet még melegitette a nap!

Jean (kis hallgatás után. Elkeseredetten): Bizony... Amikor még dohány és bor termett a földön s minden embernek volt egy pipája meg egy felesége. Sőt a khinai császárnak háromszázhatvanöt felesége volt. Haj!...

Éva (álmodozva): Háromszázhatvanöt asszony... Istenem!... Ha én akkor élhettem volna... Micsoda dicső egy dolog, hogy: egy embernek a tetszéséért háromszázhatvanöt asszony versenyezzen... Akkor érdemes volt élni. De most!... (Dühösen földhöz vágja a teás-csészét s felál. Nagyot nyujtózik s aztán ledobja magát egy jegesmedve-bőrrel leteritett kanapéra. Két kezét kétségbeesetten a haja közé meritve.) Megbolondulok, Jean!

Jean: (sóhajt. Csönd.)

Éva (kis idő mulva. Lehunyt szemmel fekszik a kanapén): Jean, hány ember is él még a földön?

Jean: Az utolsó népszámlálás szerint kétszázötven férfi, magamat is ideszámitva és a nagyságos asszonyt is odaszámitva: egy asszony.

Éva (sötéten): Egy asszony. S az én vagyok. Az utolsó asszony... (a fogait csikorgatja): Csak az a nyomorult Székelyné ne halt volna meg! Csak *egy* asszony élne még a világon, csak egyetlen egy, nem bánnám, ha szebb lenne is mint én vagyok, csak lenne egy partnerem, lenne egy riválisom, csakhogy lenne célja az életemnek!... (Sir.)

Jean (sötéten): Menjen férjhez a nagyságos asszony.

Éva (zokog): Hát *kiért*, hát *miért*?...

Jean (kissé ingerülten): Hát saját magáért.

Éva: Saját magamért. Férjhez menjek minden harc, minden dulakodás nélkül, a győzelemnek, a dicsőségnek legkisebb mámora nélkül? Soha!

Jean: Pedig mind a kétszáznegyvenkilenc férfi térden állva könyörög a kezéért.

Éva (megvetéssel): S *csak* az én kezemért... (Sir. Lassan elcsöndesedik s elszunnyad. Almodik: Temérdek asszony jelenik meg előtte. Sápadt, szétbomlott haju leányok, egyik kinosan habzó ajakkal, másik füstölgő revolverrel kezében s a szive táján lassan vérző, piros kis sebhelylyel s a harmadik testhez tapadó, átázott ruhában, fuldokolva mered rá és valamennyi azt kiáltja a fülébe: „Bosszulj meg minket! Te vagy az utolsó asszony a földön s a még élő férfiak mind a te rabszolgáid. Örjöngnek, bolondulnak utánad; állj bosszut rajtuk, a mi nevünkben, akik olyan sokan és annyi sok ezer esztendeig haltunk meg a férfiakért“... És sirtak, kiabáltak, hörögtek, kacagtak az öngyilkos asszonyok.)

Éva (sikoltva felébred): Jean! Jean!

Jean (talpra ugrik): Parancsol, nagyságos asszony?

Éva: Adj egy pohár vizet. Borzasztó álmom volt. (Iszik.) Képzeld, azt álmodtam, hogy azok az asszonyok, akik valaha a férfi hütlensége miatt öngyilkosokká lettek, megjelentek előttem és követelték, hogy én, az utolsó asszony, bosszuljam meg őket a férfiakon.

Jean (vállat vonva): Ha az ember jól meggondolja a dolgot, nem is találja valami jogtalan kivánságnak. Amolyan költői igazságszolgáltatás lenne. Az asszonyok, amióta ez a vén föld egyre ott lábatlankodik a megrozsdásodott tengelye körül, — mindig szamarak voltak...

Éva: Jean!

Jean: Pardon, nagyságos asszony; a jelenlevők mindig kivételek... De én tudom, amit tudok... Az anyám is, meg a hugom is férfiért halt meg. Mert mondom, hogy: az asszonynép

Lapunk mai száma tizennyolc oldal.

Mi igenis, gyökeres intézményekben kívánjuk biztositani a parlamenti akarat önállóságát és önzéstelenségét; s óhajtjuk, hogy a parlament függetlenségének teljes mértékét az összeférhetetlenségi elvnek szigoru és következetes foganatra jutása alkossa és óvja meg. Nem sztigmatizálni akarjuk mi a közgazdaság gyakorlati terén is müködő törvényhozókat, sőt tiltakozunk e müködésüknek a politikai erkölcs nevében való megtámadása ellen. Mi csak azt követeljük, hogy aki átlépi a törvényhozás küszöbét, az messe előbb ketté mindazokat az érdekszálakat, amelyek közvetve vagy közvetetlenül a kormányhatalomhoz füzték addig anyagi sorsát. Mi olyan parlamentet kivánunk, amely a szó legnemesebb értelmében *ura* a kormányzatnak s amely tehát tagjainak teljes függetlenségében is feltétlen biztositékát birja akarata szuverén voltának. A kuriai biráskodás a *választók* politikai függését szüntette meg. Most az összeférhetetlenségi törvényen a sor; az hadd szerezze meg és biztositsa a *képviselők* politikai függetlenségét. A parlamentarizmus megujhodását s megerősödését várjuk mi ettől a folyamattól. S ami a parlament erőit pezsditi és gyarapitja, az egyszersmind a szabadelvüség hatalmát s a nemzeti egységet is fokozza.

Nem hinnők, hogy ezt a felfogást is a káros tulhajtások fogalma alá szubszummálná gróf Tisza István. A fonák rigorizmus az, amely a politikai erkölcs mértékével mér az összeférhetetlenségnek merőben közjogi természetü kérdésében. Ez az összekeverés, amelyet bizvást mondhatunk a kérdés meghamisitásának is, valóban reakciós izü; s ha *ennek* szól Tisza István hadüzenete, akkor a küzdelemben nem vele szemközt, hanem mellette fogunk állani. De a parlament teljes függetlensége érdekében az összeférhetetlenségi ügynek gyökeres, szigoru rendezését követeljük. S él bennünk az a megnyugvás, hogy ez a felfogásunk teljes összhangban áll azzal a politikai hitvallásunkkal, amelytől soha el nem tántorodtunk: a szabadelvüséggel.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 29.

A kereskedelmi tárca általános vitájának ma volt az utolsó napja. A vitáról nem igen lehet elmondani, hogy tartalomra, jelentőségre tultengett. Kiemelkedő dolgot keveset produkált, ujat is alig. Többnyire ismert részletkérdések vonultak föl fárasztó egyhanguságggal. Egészben véve aligha fog mélyebb nyomokat hagyni az egész diskusszió a közvéleményben.

Ma *Ágoston József* volt az első szónok. Kerületének egy helyiérdekü vasutügyét hozta szóba. Utána *Molnár* Jenő beszélt sok mindenféléről, egyebek közt — az indemnityről, amelyről még az ő legbuzgóbb szentesi választója sem merné állitani, hogy ma nagyon aktuális. Lehet, hogy elkésett indemnity-beszéd volt, amelyet akkor nem mondhatott el. De hát *most* okvetetlenül el kellett mondania?

Nagyon figyelemreméltó, nagyon érdekes és nagyon okos beszédet mondott gróf *Serényi* Béla. Az export kérdéseinek volt szentelve a beszéd első fele és ennek keretében a modern gazda alapos készültségével s a modern nemzetgazda bátor elfogulatlanságával szólt a gabonaértékesitésről és az ezzel egybefüggő kérdésekről. Gróf *Serényi* minden feszélyezettség nélkül hirdette az őrlési forgalom visszaállitásának szükségességét és nemcsak hirdette, de széles apparátussal, nagy meggyőző erővel bizonyitotta is. Nagyon méltók a megszivlelésre azok is, amiket a hus-exportról mondott.

Azután Polónyival vitatkozva, a német agrárvámok kérdését pedzette, majd rátért az iparfejlesztés kérdésére és tartózkodás nélkül vallotta magát a nagyipar fejlesztésére irányuló iparpolitika hivének. És ha talán kissé sötéten látja is a kisipar jövőjét, nem lehet tagadni, hogy bátor szókimondásában volt igazság, ha keserü igazság is. A fiatal gróf magvas és szimpatikus érvelését méltó nagy figyelem kisérte a Ház minden oldalán.

A feliratkozott szónokok sorában ő volt az utolsó. A vita berekesztése után *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter állott fel szólásra és a vitában felhangzott fontosabb észrevételekre megtette a megjegyzéseit, a fölvetett jelentősebb kérdésekre megadta a maga feleleteit. A vita nem kinált neki szerfölött gazdag anyagot, de szivesen elismerjük, hogy a miniszternek volt egy csomó érdekes mondanivalója és mondott sok olyat, amit minden oldalon szivesen hallottak. Sorrendet tartva a részletekben — mert a miniszternek ez a polemikus beszéde is a részletek sorozatából állott — szivesen jegyezzük fel, hogy eléggé megnyugtatóan nyilatkozott a miniszter a vasuti közegek tulterhelésének megszüntetésére való törekvéseiről, meg arról a becsületes igyekezetéről, amely az inségmunkák dolgában jelentkezik, s amelyet annak idején már külön is méltattunk.

Elismerjük, hogy mindent megtesz ebben a részben, ami tőle telik, csak azt sajnáljuk a sok sinylődő iparág és kényszerü tétlenségre kárhoztatott munkáskéz érdekében, hogy több nem telik tőle.

A gyáralapitások terén eredményekre hivatkozott a miniszter és pedig joggal. Elfogultság nélkül nem lehet kicsinyelni azt az eredményt, hogy a mostani sanyaru viszonyok közt is két év alatt hatvanhat uj gyár keletkezett majdnem hatvanöt millió korona befektetéssel. Joggal mondhatta a miniszter, hogy ez a fejlődés jele és készségesen teszszük hozzá, hogy a fejlődésben becsületes része van a miniszter törekvésének is. És bizony nem volt igazságos és alapos az a szemrehányás, amelylyel *Fichler* Győző a részletes vita rendjén illette a minisztert a *gründolások* miatt. Gründolás igenis kell, a szónak komoly, tisztességes értelmében. És a mi viszonyaink közt igenis állami feladat a gründolásokat elősegiteni, irányitani. Főképpen irányitani, és pedig jól átgondolt, logikus rendszer szerint. A rendszer alapelvei nagyon egyszerüek: azt kell szem előtt tartani, hogy milyen iparág meghonositására van szükség és milyen iparág honositható meg előnyösen, sikeresen, a meglevő ipar sérelme nélkül. Ez az utóbbi szempont nagyon fontos és fokozott figyelmet érdemel már csak azért is, mert a sokfelől jelentkező kisértés között legnehezebb ügyelni reá. A miniszter helyesen utalt az állami kedvezményekről szóló törvényre. Ez a törvény helyesen vonja meg a határokat. De ezeket a határokat be kell tartani nemcsak az állami adókedvezmények adományozásánál, hanem minden gyáralapitási kisérletnél. És a törvényben lefektetett helyes elveket szigoru következetességgel kell érvényre juttatni a törvény határain kivül eső állami ingerenciánál is. Ez logikus és természetes. Reméljük is, hogy a miniszter ragaszkodni fog következetesen ehhez a logikus és természetes rendhez és el fog zárkózni minden kisérlet és kisértés elől, amely kizökkenteni próbálja müködének saját maga által vájt helyes medréből. Csak igy remélhetjük, hogy hazafias jóindulattal és biztató sikerrel megkezdett tevékenysége további sikereket fog teremni.

Fenntartás nélkül elismerjük a miniszternek a közös hadsereg ipari szükségleteinek szállitása dolgában elért sikerét, mely a magyar iparnak egy régi, fájó sérelmét szüntette meg; azonképpen elismerjük a kézmüvesség helyzetének javitása iránt nyilvánuló jó intencióit is, noha itt sikert, — tán a mostoha viszonyok következtében — csak szórványosan látunk mutatkozni.

A miniszter érdekes beszéde után megszavazták a *központi kiadások* tételét, s azután hozzáfogtak a részletes vitához, amelynek holnap folytatása lesz.

A képviselőház ülése január 29-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Daniel* Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: *Lukács* László, *Hegedüs* Sándor, *Darányi* Ignác, *Cseh* Ervin.

A kereskedelmi tárca költségvetése.

Ágoston József: Először lokális, másodszor megyei és csak harmadsorban országos érdek egy Somogymegyében ezelőtt már tiz évvel koncedált vasut ügye, t. i. *a tab—siófoki*, helyesebben *kaposvár—tab—siófoki* vonalnak kiépitése. 1890. január hóban Somogymegye törvényhatósága határozatilag kimondotta, hogy a megyében ugy kulturális szempontból, mint a közjólét emelésére négy vasuti vonalnak épitése mulhatatlanul szükséges és hogy azt anyagi erejével támogatni is kész. Ez a négy vonal volt első sorban a kaposvár—siófoki, másodszor a szentgyörgy—szobbi, harmadszor a kaposvár—boglári és negyedszer a kaposvár—lábodi, esetleg bárcsi vonal. 1901. augusztus 3-ikán ugyancsak a megye törvényhatósága azt is kimondotta, hogy e vonalok lehetőleg ebben a sorrendben épittessenek és hogy azoknak kiépitéséhez kilométerenkint 6000 frttal hozzájárulni is hajlandó. A rossz pénzügyi viszonyok, a nehéz helyzet okozták, hogy e vonal kiépitése a mai napig is szünetelt, habár a felvett négy vonalrész közül három már megoldást is nyert. Kiépittetett ugyanis a balaton-szent-györgy—szobbi, a kaposvár—boglári helyett a kaposvár—fonyódi és kiépittetett a somogyvári vonal. Az egész vonal 73 kilométer hosszu és ennek eredeti költségvetése 2,600.000 forintban volt megállapitva, de tényleg szorgos utánnézés után ez összeg 2,460.000 forintban fixiroztatott. Ez összegek fedezésére egyesek biztositottak 103.000 forintnyi törzsrészvényt, a megye törvényhatósága részéről 306.000 forint jegyeztetett, a községek részéről 100.500 forint, postamegváltás cimén a kormány részéről 250.000 forint jegyeztetett, vagyis a tényleg szükséges 861.000 forint helyett 760.000 forint áll rendelkezésre, vagyis hiányzik 100.000 forint.

Amint birtam már öt-hat év előtt az akkori kormány igéretét arra, hogy ez ügyet támogatásában fogja részesiteni, ugy ma a jelenlegi kereskedelemügyi miniszter urhoz fordulok, kérve őt, vegye kezébe az ügyet, vizsgálja meg az egyes tételeket és ha

---

szamár nép. Nem kell annak egyéb: csak szó, szép szó, meg egy pár szál virág s lépre megy...

Éva (közönyösen hallgatja): Tehát te, férfilétedre szintén azt tanácsolod, hogy bosszuljam meg a megcsalt asszonyokat?

Jean: Azt. És tulajdonképpen ez kötelessége is a nagyságos asszonynak. Gázoljon keresztül a még élő férfiak szivén, mint ahogy ők keresztül gázoltak a szegény bolond, szerelmes asszonysziveken. Legfeljebb, — egynek kegyelmezzen meg a nagyságos asszony; annak, aki legjobban tetszik...

Éva (hidegen): Nekem senki sem tetszik.

Jean (csudálkozva): Senki sem tetszik? Hát az utolsó óbester a Radetzky-huszároktól?...

Éva (gunynyal): Megfujhatja saját magának a takarodóját.

Jean (felhuzza a szemöldökét, elfintoritja a száját s szinte hülyén bámulja a kandalló áttüzesedett oldalát.)

Éva (nagyot nyujtózik s ásit): Tudod Jean, ez a bosszum nagyon helyes, snájdig kis mulatság lenne, ha volna *kiért* megcsinálni...

Jean: Hisz' millió meg millió *kiért* van. Ott vannak azok a boldogtalan...

Éva (félbeszakitja): Oh azok!... Nekem *élő* asszony kellene, aki kisirja a két szemét a kedvese után s akinek oda dobhatnám a keztyümet és azt mondhatnám neki: vegyük fel a harcot! Lássuk: ki szebb, ki csábitóbb, én-e vagy te? Lássuk: kinek a szerelmi nyila csinál sebet? *Akkor* elpusztitnám az erős, büszke férfit. Nem magáért.... Mi nők a férfit csak a nőért gyülöljük, épp mint ahogy nagyon sokszor — csak a nőért szeretjük....

Jean (után hallgat.) Csönd. Később az előszoba ajtaján csöngetnek. Jean felugrik, kimegy).

Jean (visszajön): A szabó van itt a koresolyázó kosztümmel. Hol próbál a nagyságos asszony?

Éva: Sehol. Akaszd be a szekrénybe.

Jean (lelkesülten): Gyönyörü ruha! Cobolyprém-kabát, sötétzöld bársonyszoknya....

Éva: Ah, hagyd el kérlek!...

Jean (mindjobban neki melegedve, a tenyerébe nevet): Mit fog ehhez szólni, ha meglátja a Székelyné nagysága?

Éva (felcsillanó szemekkel felugrik): Székelyné! (Azután összenéznek, Éva sóhajt s vissza ül a helyére. Keserü dühvel.) Hisz meghalt!...

(Ujra csöngetnek. Jean kimegy. Óriási, jégből preparált virágbokrétával jön vissza.)

Jean (tiltakozó mosolylyal): Az utolsó óbester küldi a Radetzkyektől. (Büszkén az ablakba állitja a virágtartóval. Nevet.) Ha meglátja ezt itt Székelyné!...

Éva (felkacag): Na, hallod!... (Azután megint összenéznek s elkomolyodnak.)

Éva (sötéten): Vidd ki a szakácsnak.

(Harmadszor csöngetnek.)

Jean (berohan s eszenélkül hadarja): Nikita, az utolsó legitim fejedelem a világon, óhajtja tiszteletét tenni. (Diadalmas mosolylyal teszi hozzá.): Mit fog ehhez szólni Székelyné?!..

Éva: Székelyné! (Aztán keserü rezignációval maga elé néz.) Mondd, hogy senkit sem fogadok... Mondd, hogy meghaltam... Hogy ne fáradjanak többé ide... Hogy... Eh, mondj, amit akarsz, csak nekem hagyj békét a férfiaidda!....

meggyőződik — amint hiszem, hogy meg fog győződni — ez úgy helyesen, jól és hazafiasan felfogott érdekéről: akkor én egészen nyugodt leszek abban, hogy a vasut létesülni fog és hogy az egész nagy járásnak áldását fogja maga után vonni.

Molnár Jenő: A kereskedelem és ipar hathatósabb támogatását követeli. Ehhez pedig 3 millió korona egy ezermilliós költségvetés keretében nagyon kevés. Hibáztatja a kereskedelmi miniszter vasuti politikáját, mert az a mezőgazdák érdekeit nem mozdítja elő. Dacára a nagy tőkének, melyet beléjük vertünk, még tranzitó-forgalommal sem birunk. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Gróf Serényi Béla; Az 1900-ik évi kereskedelmi mérleg örvendetes eredményt mutat kivitel szempontjából. Emelkedést mutat a fakivitel és a szénkivitel. Körülbelül 70 millió métermázsa szenet produkálnak az országban és ezzel szemben még mindig tetemes az importunk; a tavalyi esztendő az egyedüli, amelyben jelentékenyebb kivitel konstatálható és ez két okra vezethető vissza: az egyik az, hogy a khinai és a transvaali háboruk tetemes mennyiségü szenet vontak el az angol és a más hadihajók számára; a másik az Ausztriában és főleg Németországban kiütött sztrájk.

A harmadik emelkedett kiviteli ág a *lisztkivitel*. Reánk nézve életkérdés a buza és ezzel kapcsolatosan annak ipari cikke, a liszt árának kérdése.

Tavaly jeleztem azt, hogy *az őrlési forgalom eltiltása* által oly állapot fog beállani, amely miránk nézve *kedvezőtlen lesz*, mert hiszen az őrlési forgalom nem volt egyéb, mint egy burkolt export-prémium a kivihető lisztfajtára, még pedig oly lisztfajtára, melyet a monarkia szegénysége folytán nálunk nagyobb mennyiségben előgyasztani nem lehet. Ma előállott az az eset, hogy az egész világon 1900. december 31-én a buza az összes világpiaci árakhoz képest, 1899. december 31-éhez képest emelkedést mutat, t. i. 1900. december 31-én az összes világpiacon a buza drágább volt, mint az előző évben, csak a budapesti és a bécsi piacon mutatott *árcsökkenést*. A meglévő körülményekkel számolni kell, mert hiszen ezt a forgalmat eliminálták és ezt addig, mig az osztrákokkal a reciprocitás meg van, korrigálni képesek nem vagyunk, de minden esetre gondolkodni kell és utakat és módokat kell találni, hogy a buzaárakat addig is javitani igyekezzünk mig a hibát nem reparáljuk, ami nézetem szerint csak az által lehetséges, ha az őrlési forgalmat restituáljuk.

Ezzel kapcsolatban szól a magyar buza sikértartalmáról. A buzának a sikértartalma körülbelül az, ami a szőlőben a szőlőcukor vagy a borban a szeszfok. A bornak minőségéhez a szőlőnek megmüvelése, a földnek a talaja és a szőlőnek a faja lényegesen hozzájárul, e tekintetben azonban első faktor az időjárás, ennek pedig parancsolni egyáltalában nem lehet. Az egyik oldalról azt mondják, hogy a magyar buzának a sikértartalma visszaesik, s hogy ez diszkreditálása a magyar buzának. Az utolsó három esztendőben *a magyar buza a sikértartalom szempontjából tényleg rosszabbodott*; de ez nem abszolut jelenség; ennek oka egyszerüen az, hogy a legutóbbi három évben abnormis időjárás volt, mert május és junius hóban oly hideg idő járt, amilyenre már régen nem emlékszünk. A román és szerb buza értéktelenebb, mint a magyar buza, mert ott a kulturának rosszabb volta miatt, azután a munkáskéznek hiányossága miatt több idegen mag van a buzában.

Lisztkivitelünket emelnünk kell és véget kell vetnünk annak az abszurd állapotnak, hogy *az osztrákok olcsó áron kapják legjobb termésünket*, mi pedig drágán veszszük vissza a korpát és a szegény konzumens magyar publikum *a kenyérben fizeti meg*, hogy egyáltalán a mai buzaár lehető legyen.

Az őrlési forgalmat lehet restituálni ugy, hogy a gazdáknak semmiféle aggályuk nem lesz, üsztán és kizárólag csak hasznuk lesz. Ugy lehet ezt megcsinálni, hogy a buza, amely bekerül az őrlési forgalomba, *spekuláció tárgya itt ne legyen*. (Helyeslés a jobb és baloldalon.)

Két mód van az orvoslásra: a belfogyasztás emelése és a produkció csökkenése. Azt mondhatnak erre: nagyon könnyü dolog recepteket irni és tanácsokat adni, de nehéz azt keresztül vinni. Ha a magyar társadalom osztatlanul kezet fog, nem egymással zsörtölődve és farkas-szemet nézve, némi eredményt el lehet érni. Ami a buzatermelés redukcióját illeti, az első kérdésre mindenki azt kötveteli, hogy ha már ilyen receptet ad valaki, mondja is meg, hogy mit termeljünk azután. Franciaország és Anglia, mikor az amerikai verseny bekövetkezett, áttértek az árpatermésre és erre rá fogunk jönni mi is, ha addig évek telnek is el és el is véreznek az emberek. Magyarország 12 millió métermázsa árpát termel, melynek 50 százalékát kiviszik és pedig a felét Ausztriába, a másik felét Angliába és Németországba. Ez az 5—6 millió métermázsa 30—40 millió értéket képvisel. Jól tudjuk, hogy Magyarország felföldjén, sőt az alsó vidékeken is kitünő árpa terem. Ezek egyszerüen visszamehetnek a buzatermelésről az árpatermelésre és átengedhetik a buzatermelést annak a vidéknek, mely azt jobban birja és jobban termeli.

Árpavásárokat kell rendezni prémiumokkal, meg kell hivni a külföldi vevőket ingyen vasuti jegyekkel, ingyen ellátást adni (Derültség.) és ezzel elérjük, hogy az árpát kiviszszük és állandó piacot biztositunk magunknak. (Tetszés.) De, ha egy közgazdasági irányt megváltoztatunk, mindig számolni kell a jövővel és az esetleges konzekvenciával. Sem az amerikai, sem az indiai, sem semmiféle konkurrenciától félnem nem kell, mert azok jó árpát egyelőre nem produkálnak és nem tudják oly könnyen, mint mi Budapestről hajón Regensburgba, Münchenbe stb. szállitani.

Franciaország és Anglia megmutatta, hogy a buzatermelés nem gazdaságos voltát nem pótolhatja más produkcióval, mint a hustermeléssel. A legkevesebb ember veszi azt figyelembe, hogy 1894-ben aktiv sertéskivitelünk 70 millió forintot tett s ez 1898-ban leszállt 10 millióra. (Mozgás. Egy hang: A sertésvész okozta!) Hatvan millió forint a hiány, az effektiv vesztesség. Buzából és lisztből együttvéve van nekünk körülbelül 90 millió forint kivitelünk. Azt mindenki tudja, hogy a sertésvész folytán előállott hiány egy esztendő alatt restituálható, szóval igen közel belátható idő alatt. Restituálható annál könnyebben, ha ennek az árunak az értéke megvan és értékesítésére megvan a lehetőség is. De miért nem tudunk sertést is kivinni? A sertésvész uralkodik s a külföld részéről a mi veteriner intézkedéseinkben nem biznak. De ha nem tudok élő sertést kivinni, kiviszem a *hust*. Ez óriási dolog. Németország, Anglia importál évenkint 100 milliót sertéshusban. Nálunk mindig hangoztatják azt a frázist, hogy a kis embereken segiteni kell; méltóztassék venni azt a kis embert, akinek nincs több, mint két disznaja. Azt nem tudja eladni, hanem elpocsékolja saját háztartásában. Ha el tudná adni, ezért pénzt kap, más árut vesz, más árut fog fogyasztani és segélyezi ezzel az ipart és kereskedelmet. Méltóztassék alkalmas helyeken a huskiviteli vágóhidakat felállitani. Nem kell fagyasztani a hust — Amerikában fagyasztott állapotban kell kivinni, — hanem jeges vaggonokban, mint a sört lehet exportálni, Ruttkán keresztül. Méltóztassék megpróbálni két-három ilyen huskiviteli vágóhidat felállitani és meg méltóztatnak látni, hogy két-három év mulva milyen fellendülést fog ez hozni a magyar sertéskereskedelemre és marhakereskedésre is. (Tetszés.) Ez sokkal fontosabb, mint a buza-exportra való erőlködés.

Polónyi konkluziója az volt, hogy amennyiben Németország megcsinálja az agrárvámokat s a védvámokat óriási módon emeli, Magyarországnak az önálló vámterületre kell lépnie, mert csak azon az uton tudja magát kellőleg megvédeni.

Ha a németek minket kiszoritanak, ha a német piacot mi az agrárvámok emelése által elveszitjük, annál inkább rászorulunk az osztrák piac vámmentes voltára. Azt méltóztatnak talán gondolni, hogy ha holnap felállitjuk, ez a kabát, amely rajtam van, magyar posztóból lesz? Nem hiszem, lehetetlen, ki van zárva. Vegyük Oroszország példáját. Oroszországnak volt önálló vámterülete, volt óriási ipari védvámja, volt pénze, mert a franciáktól, az alliance révén annyit kapott amennyit akart; ha veszitettek, a franciák megint adtak. És mi történt? Iparvállalatokat csináltak és azokat aztán megint beszüntették, mert nem volt hozzá elegendő, arra való gyakorlott munkás. Az iparnak a koronája a textil-ipar. De azt nem lehet felfujni; azt 4—5 generációnak kell tanulni. Reichenberg vidékén egy szabó egy nadrág megvarrásáért tiz krajcárt kér; egy nadrágot varrni tud tiz krajcárért, mert az egész családja nadrágot varr. Egy szövőnek például az egész családja dolgozik. Egy szövő keres 40 krajcárt és igy egy négy tagból álló család megkeres 1 forint 60 krajcárt. Igy meg tudnak élni. Szerényebbek, életrevalóbbak, szorgalmasabbak; a kéz hozzá van szokva a munkához. A textil-ipart nem lehet felfujni. Lehet bizonyos iparokat megteremteni, de ilyen dolgokat nem lehet egyedül a külön vámterület alapján megcsinálni.

Vannak bizonyos kisiparok, amelyek el fognak veszni, amelyek husz év mulva nem fognak létezni. Husz év mulva senki sem fog a cipésznél cipőt csinálttatni, csak az a leggazdagabb tizezer ember az országban, a többi készen fogja venni, mert olcsóbban is, hamarább is megfogja kapni és ez a publikumnak kellemes. A társadalomnak e tekintetben az a kötelessége, hogy olyan iparost, aki jó, tisztességes, támogasson a lehetőségig, de arra ügyelnie kell, hogy az utóda vagy a gyermeke már ne válaszszon olyan ipart, amely a közel jövőben már nem lesz produktiv. A második dolog, a mi iparosainknál nagy hiba, leginkább a vidéki iparosoknál, az, hogy mihelyt meggazdagodik, elhanyagolja üzletét, vesz magának földet, kimegy a gyermekeivel meg a segédeivel kapálni, otthagyja az ipart és itt is, ott is tönkremegy. Ennek a társadalomnak az a kötelessége, hogy az embereket ne instigálja arra az utra, ahol elvesznek, hanem instigálja arra az utra, ahol fenn tudják magukat tartani.

Elnök a *vitát bezárja* és az ülést öt percre felfüggeszti.

A kereskedelmi miniszter válasza.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Első sorban a felvetett kisebb kérdésekre terjeszkedik ki s Pichlernek azt felelni, hogy a szaktudósitók minden irányban megfelelnek feladatuknak. Ami az iparfelügyelőket illeti, azok négynek kivételével valamennyien technikusok és nagy munkamegtakaritás és a gyárosoknak nagy zaklatástól való megkiméléses rejlik abban, hogy ne kétféle, hanem csak egy elmen menjenek hozzájuk és ejtsék meg a vizsgálatot. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

A vasuti alkalmazottak fulterhelése ellen a kereskedelmi kormány az idei költségvetésbe összesen felvett 30 hivatalnokot, 307 altisztet és 310 szolgát, ez 365.000 forint költségszaporulatot okoz, az előléptetési viszonyok javitása céljából 551.000 koronával többet vett fel az államvasutaknál.

Kifejti a miniszter, hogy a pangás enyhitésére a középitkezéseket meg fogja kezdeni, ami pedig a balaton-vidéki és a tabi helyiérdekü vasutakat illeti, ha az érdekeltség is áldozatkészséget fog mutatni, akkor ezek a vasutak legközelebb ki fognak épülni. Felsorolja a miniszter, hogy 66 gyár keletkezett 64.925.000 korona befektetéssel még pedig rossz viszonyok között, pangás közepette az államnak direkt akciója nélkül. Ha ez igy történt, az országos közgazdasági fejlődésre mutat. (Ugy van! jobbfelől.) mert ily módon mintegy 13.700 munkás nyert ujabban kenyeret. (Ugy van! jobbfelől.)

(A hadügyi szállitások.)

A kisipar tekintetében — ugymond a miniszter — először is elő kell adnom, hogy a hadügyi kormánynál milyen megállapodásokra jutottunk? (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) Ezek egyébiránt a kisipart és a gyáripart egyaránt érdeklik, mert a megrendelések különbözők. Kötelességemnek ismertem mindjárt miniszterségem kezdetén a hadügyi kormányzattal e tekintetben tárgyalásokba bocsátkozni, hogy természetes feladatomnál fogva magamra vállaljam, ami az ország érdekében e tekintetben teendő és egyuttal a felelősséget is teljesen viselhessem.

Ezért a hadügyi kormánynyal — annak elismerést érdemlő előzékenységénél fogva — a következő főbb megállapodásokra jutottam: A megnövekedett kvóta arányában feltétlenül megilleti a magyar ipart minden megrendelési cikkből az őt illető rész, de nem ugy, hogy az összeg osztatik fel, hanem, mert célom az volt, hogy a cikk maga gyártassék az országban és ennek lehetősége mozdittassék elő Magyarországon, részben a meglevő gyáraknak és iparosoknak erősitése és munkával való ellátása, részben pedig uj gyáraknak keletkezése szempontjából, abban történt megállapodás, hogy minden pályázat alkalmával előlegesen a feltételek megállapitása közöltetik a kereskedelmi miniszterrel és igy annak ebbe az ország érdekei szempontjából beleszólása van. (Helyeslés jobbfelől.) Továbbá a direkt megrendelések, mert ilyenek is vannak, nap-nap után közöltetnek a kereskedelmi miniszterrel, ugy hogy e tekintetben az iparosoknak érdekeit a magyar kereskedelmi miniszter mindig megvédelmezheti. (Helyeslés jobbfelől.) Ki van kötve, hogy a magyar ipar érdekét megillető hányadban a gyártmánynak teljesen hazai termények ből kell létesülniök. Ez, t. Ház, minden cikkre egyaránt alkalmazást nyert. Képpen, t. Ház, Benyovszky Sándor képviselő ur kivánságának minden tekintetben elég van téve.

A posztógyárak azon arányban meg is kapták a megrendelést, most uj felosztás szerint részesülnek ebben. Azonban van még egy fontos határozat és ez abban áll, hogy mindenden uj pályázat alkalmával a kereskedelemügyi miniszter jogositva, illetve kötelezve van, az esetleg megalakult uj konzorciumok és uj gyárak bejelentésére, hogy ezek is részesülhenek, amennyire lehetséges, ujabb megrendelésekben. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

(A kisipar bajai.)

A kisiparnak bajai azonban sokkal mélyebbre hatnak és nagyobbak, hogy sem ilyen részleges megrendelések által segiteni lehetne rajtuk. E tekintetben igen sok támadásra és talán félreértésre szolgáltatott alkalmat egyik rendeletem, melyet a cipészipartestületnek fenntartásra vonatkozólag kiadtam. Igen sajnálom, mert intenciómmal merőben ellenkezett az, hogy a kisiparról kicsinylőleg nyilatkozzam.

A kisipar jelenlegi fejlődési stádiumában őt különböző grádusba osztható a jövő fejlődése szempontjából. Vagy lesülyed a kisiparos — fájdalom ez is előfordul — közönséges foltozó mesteremberré, vagy lesz gyári munkás. S itt engedjen meg Polónyi képviselő ur, ez nem rabszolgaság és nem lealáztatás. Méltóztassék megnézni egy gyári iparosnak helyzetét, müveltségét, társadalmi állását és függetlenségét. Merem állitani, hogy az a gyári munkás függetlenebb ember, mint akármelyik kisebb kézmüves és amellett kereseténél fogva exisztenciáját jobban biztosithatja. Ez a második eset. A harmadik eset, ami szintén igen egészséges fejlődés és az országban jártamban-keltemben örömmel konstatáltam, hogy igen szép számmal található nálunk is tudniillik az a középmesterember, aki nemcsak megrendelésből él, de készletre is dolgozik, azonban géppel dolgozik és több segédmunkása is van. Negyedik lehetőség az izlésnek és az egyéni követelményeknek való megfelelés, tehát a megrendelésből való élés. Ez a jövőre kisebb számra szorul. Az oly ember, aki izlésre adhat és némileg fényüzést is üzhet, nem fog boltokba menni és ott a tömeges árukból vásárolni, hanem mindig egyéni megrendelés szerint fogja szükségletét kielégiteni. De ehhez mi kell? Izlés és képzettség. (Igaz! Ugy van!)

Otódik módja a kisipar megélhetésének a müipar, mely butorban, éremunkában, fémmunkában, ruhában, mindenben bizonyos elegánciát, bizonyos leleményességet, bizonyos individualitást és egyuttal értéket tud kifejteni. E tekintetben nálunk igen üdvös kezdeményezések vannak.

Ez az öt módja van annak, hogy a kisipar a jövőben megállhasson, s éppen azért, mert ez a hitem, és meggyőződésem, ehhez képes iparkodtam először is a szövetkezeti ügyet előmozditani. Továbbá azt hiszem, helytelen dolog egyes iparosoknak kölcsönöket adni az állam pénzéből. Szomoru tapasztalatokra tudnék az anteaktákból hivatkozni és sok példát felhozni, hogy ezeket a kölcsönöket nem az ipar fejlesztésére forditották, hanem más célokra, és elpusztult a pénz is, az illető maga is. En gépeket osztok ki és pedig oly módon, hogy három évig kell az iparosnak dolgozni vele és hogyha három évig ellenőrzés alatt — mert az ipari felügyelőknek és a kamaráknak kötelességük ellenőrizni — azzal állandóan müködik, akkor a gép az övé. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Elmondom hogyan jártam egy vidéki városban egy kisiparossal, mert ez karakterizálja ennek az osztálynak egész helyzetét és gondolkozását. Először is, mikor meglátogattam, elmondja, hogy nincs semmije, nem tud keresni.

Azt mondtam neki: „Hát ha egy gépet kap, tud-e dolgozni.“ „Igen,“ felelte. Akkor adtam neki gépet. Később azt irta nekem, hogy: „nincs anyagom, nincs mit dolgozzak.“ Akkor beléptettem a szövetkezetbe és szerzett ezáltal anyagot. Mikor ez is megvolt, akkor azt irta, „kérem elkészültem, de nincs, hova

eladjam." Akkor még boltost is kellett neki szereznem.

Ez jellemzi a magyar kisiparos egy részét, a *teljes gyámoltalanság.* (Igaz! Ugy van! jobbról és a középen.)

(A három pár cipő.)

Most áttérek a Polónyi által felhozott esetre. Megjegyzendő, hogy ő olyan ügyesen tudta itt össze két dolgot, hogy a be nem avatott észre nem vette és azért az én kötelességem ezt a két dolgot elválasztani. (Halljuk! Halljuk!) Mert a képviselő ur folytonosan beszélt a módlingi dologról is, a selmecbányairól is.

Polónyi Géza: Természetes!

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Ha természetes, akkor megengedi, hogy kizárjam az egyiket, amelyik nem tartozik ide, mert ez a temesvári gyár, amelyből gravament csinált még nem nyilt meg.

Polónyi Géza: De a módlingi gyárosnak ad szubvenciót!

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Hallgasson meg a képviselő ur, legyen türelemmel. En a képviselő ur beszédét teljes türelemmel meghallgattam akkor is, mikor a cipőket produkálta.

Polónyi Géza: Akkor nem volt nagyon türelmes!

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Nagyon türelmes voltam. Az a gyár nem nyilt meg, nem müködik, de a képviselő ur azt mondja, hogy nem hazai gyártmányt árul hanem módlingit. A dolog igy van. Ez a módlingi gyár nemcsak Budapesten, hanem az országban mindenütt üzleteket tart és cipőket árul. Ettől eltiltani nem lehet, nemcsak a szabad forgalomnál fogva, hanem a bármely idegen országból jövő gyárosokra nézve fennálló kereskedelmi szerződéseknél és törvényeknél fogva sem. Ezzel tehát számoljunk le.

Arra kérem Polónyi képviselő urat, hogy ha olyan nagy emlézissal azt mondja, miféle dolog az, hogy a szegény kisiparosok filléreiből olyan gyárakat csinálok, amelyek neki konkurrenciát támasztanak: hát bocsásson meg, először természetes, hogy kenyeret kap, de hát erről nem beszélek, hanem csak arra kérem a képviselő urat, ne keresse a kisiparosok filléreit abban a 35.000 koronában...

Polónyi Géza: Hát kiét?

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Hallgassa csak meg... amit kapni fog a temesvári gyár, hanem keresse abban az 594.000 koronában, amit a kisipar kap és akkor igazságosan fog eljárni.

Polónyi Géza: Hát azt a 350.000 koronát honnan veszi?

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Hát ebből!

Polónyi Géza: No lássa! (Zaj).

Pichler Győző; Az a kérdés hogy a módlingi üzletek a különböző városokban adómentesek-e? (Nagy zaj és felkiáltások jobbfelől. Halljuk! Halljuk!)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Dehogy! Már most kérem, engedje meg a t. Ház, hogy rátérjek arra a szenzációs esetre, A képviselő ur kitanitott egy pár polgárembert egy furfangra. En azután nem keresem, hogy ez a leleményesség, amint ő mondotta, dicséretre méltó dolog-e. Ez izlés dolga. En ez ügyben kiküldtem az iparfelügyelőt, és annak jelentése szerint előadom a tényállást. Ami megrovandó és megtorlandó, azt magam is elismerem.

Ez a cég, illetőleg a selmecbányai gyár keletkezett 1891-ben. Miután az ezüstipar ott egészen hanyatlásnak indult, hivatalbeli elődöm ott ezt a gyárat létesitette, tanmühelylyel egybekötve, amely jelenleg is 200 embert foglalkoztat. illetőleg képez ki. A gyár ellen, mint ilyen ellen, eddig csak egy panasz érkezett, az, hogy nem használ *hazai bőrt.* En megvizsgáltattam az ügyet és a jelentés konstatálja, hogy a legnagyobb mértékben, t. i. 17.000 forint erejéig, hazai bőrt használ és csak olyan bőrből, amely nálunk nem található, 1700 forint erejéig idegen bőrt is hozatott. De ez visszaélésnek nem bélyegezhető, mert bebizonyosodott, hogy azt a bőrt itt az országban nem találta meg.

A másik visszaélés az, amit a t. képviselő itt felhozott. Erre vonatkozólag fel fogom olvasni az iparfelügyelő jelentését (olvassa): „Történt most már, hogy folyó évi január hó 24-ikén két jobbmódunak látszó férfi benyitott a Kecskeméti-utcai üzletbe, azt mondván, hogy *Martonvásárról valók* és férficipőt kérek, több párnak megszemlélése után az egyik *hasitottbőrü fiulakcipőt* kivánt. Ez az áru azonban raktáron nem volt, ugy hogy az üzletvezető kénytelen volt azért beküldeni a főüzletbe és a vevők jó óráig várták ezen árura. Midőn az megérkezett, megvették. Aztán kértek *posztó női cipőt,* több párnak megvizsgálása után olcsóbbat és gombosat kértek; végre az üzletvezető *az olcsó külföldi gyártmányt megmutatta.* amit meg is vettek. Végre egy pár *fehér selyem női szalon cipőt* vettek meg".

Ezek martonvásáriak voltak! (Derültség a jobboldalon.) Midőn a vétel megtörtént, azt kivánták, hogy az üzletvezető adjon számlát, ezt megadták, s akkor még azt is kivánták, hogy bélyeget tegyenek rá, igen helyesen, ami meg is történt s erre kifizették az árut.

Kubik Béla: Bélyeg nincsen rajta!

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Ez igy volt, szó szerint is felolvashatom (olvassa): „Az egyik azt kivánta, hogy tegyen reá bélyeget, melyet szivesen megfizet. Erre kifizették az árut és aztán azt kérték, hogy irja rá hogy a vett áruk magyar gyártmányok, miután a feleségeik különben azt hinnék, hogy ők a cipőket egy üzletben vették. *Az anyjuk pedig nem szereti a gyári cipőket.*" (Derültség.)

Erre azután ez csakugyan ráirta, hogy *hazai gyártmány*; ebben igaza van a képviselő urnak. Hiszen itt van az okmány is, hogy ráirta, hogy „hazai gyártmány."

Polónyi Géza: Hogy kizárólag hazai gyártmány!

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Hát itt van visszaélés, ezt elismerem, amelyről különben a főnök semmit sem tudott, de hát ez más lapra tartozik, ez a vizsgálat dolga; a felelősséget viselem s a felelősségből a konzekvenciákat levonom, a képviselő ur majd meg fogja tudni, hogyan jártam el. Egyet kénytelen vagyok konstatálni és ez az, hogy ez tulajdonképpen, — ne vegyék rossz néven — de játék volt; mert nem a selmecbányai gyártmányt keresték, hanem olyan finom dolgokat, amelyeket ottan elő sem állitanak.

(A vámügyek.)

Most áttér a miniszter a vámügyek kérdésére és kifejti, hogy mivel az 1899: XXX. törvénycikk 3. és 4. §-a szerint a kormány megbizatott, hogy Ausztriával első sorban az autonom tarifának a létesitése tekintetében bocsátkozzék tárgyalásokba (Halljuk! Halljuk!) Kötelességem első sorban ezzel foglalkozni, és hogy megnyugtassam a Házat, jelenthetem, hogy az előkészületet e tekintetben minden irányban megtettem; nemcsak a szaktestületek véleményét kértem be, hanem, mikor a gyáripari statisztikát csináltuk, akkor minden egyes iparoshoz külön volt kérdés téve, hogy milyen tapasztalatai voltak a legutóbbi vámtarifa és a kereskedelmi szerződések alatt és egyuttal milyen sérelmei és kivánalmai vannak e tekintetben.

Már ebből is egy külön szép kötet gyült össze, és ennek hasznát is veszszük. Ily módon készülünk arra, hogy az autonóm tarifa tekintetében az országnak minden érdeke és igénye lehetőleg szem előtt tartassék, és egyuttal készül, most már vége felé is jár a tarifának sémája, amely, amint méltóztatnak tudni, első kellék arra, hogy e tekintetben egyáltalában alapja legyen a dolognak.

Az autonóm tarifának összeállitása és elkészitése tudvalevőleg nálunk igen sok fórumon megy keresztül, szükséges, hogy először én megállapodjam két kollégámmal, azután az osztrák kormánynyal s igy jön a dolog a törvényhozás elé, ennek tehát, amint látjuk, nagyon hosszu utja van. Amit tehát most mondok, ez tulajdonképpen egy előkészület, theoretikus dolog amely a t. Házat annyiban érdekli, amennyiben számot kell adnom erről is.

A t. képviselő urak azonban azt mondják, hogy foglaljak állást, és igen aktuális kérdéseket, különösen a német kancellár, illetőleg a porosz kormány nyilatkozatait is felhozzák.

En, azt hiszem, nem cselekszem helyesen, ha akármiféle hiusági viszketeg folytán itt olyas valami nyilatkozatot teszek amelyre azt lehet mondani, hogy időelőtti, mert engedje meg a képviselő ur, minden, akármily hatalmas miniszter nyilatkozatával szemben rögtön állást foglalni, azt hiszem, sem nem szükséges, sem nem célszerű. Ebből a nyilatkozatból lesz később talán vámtarifa, a vámtarifával kapcsolatban majd lesznek kereskedelmi szerződési tárgyalások, és azt hiszem, hogy akkor kell aztán a kormánynak és az országnak állást foglalnia ezzel szemben. Más országokban sem járnak el másképen. Abban azonban igazat adok a t. képviselő urnak és még egy képviselő urnak, aki e tekintetben panaszkodott, hogy más dolog a társadalom és a szakkörök kérdése. Hogy e tekintetben közvélemény alakuljon, az ellen a kormánynak abszolute semmiféle kifogása nincsen. De hogy a magyar kormány most, a tárgyalások kezdetén, e tekintetben, nem tudom, valami quos egot kiáltson, az, azt hiszem, nagyon helytelen dolog volna.

Pichler Győző: Akkor Bülow helytelenül cselekedett! Az pedig okosan csinálta!

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Ne méltóztassék itt a különböző helyzeteket összezavarni! (Zaj.)

Polónyi Géza: Bülownak nem kell Bécsbe folyamodnia!

Pichler Győző: Bülow nem ilyen szerény ember!

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: En nem mérhetem magam máshoz, én csak a magam minőségében és a magam csekélységében nyilatkozhatom. Ennek következtében engedje meg a t. képviselő ur, hogy ebben a kérdésben akkora bátorságom, mint neki, ne legyen.

Azonban megmondom, — s talán ez mégis több, mintha egy nem tudom miféle provocativ nyilakozatot teszek, hogy mire kell nekünk törekednünk. (Halljuk! Halljuk!) Nekünk törekednünk kell arra, hogy első sorban a belpiac minél teljesebb mértékben Magyarországnak biztositassék, másodszor pedig arra, hogy a külpiacokból minél többet megtartsunk s lehetőleg ujakat szerezzünk magunknak. Már most méltóztassanak elhinni, amilyen általánosságban hangzik ez, éppen olyan határozottan örthető. Mert az, hogy miféle tarifával, miféle vámszerződésekkel, vagy vámszerződések hiányában, miféle autonóm intézkedésekkel, miféle repressáliákkal, vagy többet mondok, még az is, hogy miféle vámrendszerrel lehet ezeket a célokat leginkább biztositani és legbiztosabban elérni, azon tényezők közreműködésével, amelyek arra hivatva vannak, azt esetről-esetre lehet csak helyesen megitélni. Hiszen én, hogy egy theoretikus dologgal adjak példát, amelylyel nem idézek elő semmiféle ellenmondást, hiszen méltóztatnak látni, hogy az a roppant apparátus és az a bámulatraméltó tudomány, amelylyel Németországban ebben az ügyben előkészülnek, még senkit sem birt arra, hogy nyilvánosságra hozzanak egy általán bármit akar szaktestületek, akár a kormány vetette fel. Méltóztassanak mognézni csak egy kérdést, amelyet Polónyi Géza t. képviselő ur emlit, aki fölvetette a minimál és maximál tarifa kérdését. Mozgott a dolog Németországon is. Kijöttek vele?

Biztos a képviselő ur, hogy erre a tarifára fognak átjönni, tisztán lát? Nem, legyen meggyőződve, pedig csak azt sem lehet mondani, hogy ez egyik kis része a dolognak. Ebből méltóztatnak látni, hogy még a nagy országokban is a feszélyezettség, ahol nincsen annyi tényezőnek annyira beleszólása és talán az érdekeknek sokkal veszélyeztetettebb kockázata, mint amott, még oly országokban is ily dolgokban idő előtt a nyilvánosság elé egyáltalában nem lépnek.

Polónyi Géza: Szóval nincs programm!

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: En nagyon értem a napisajtó türelmetlenségét és azt a provokációt, amelyet a kormányhoz intéznek, hogy tessék szint vallani, tessék programmot adni.

Polónyi Géza: Tiszta dolog! Kötelessége is! (Nagy zaj.)

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Bocsánatot kérek, az ország érdekének ebben a kérdésben a megvédése (Nagy zaj és fölkiáltások a szélső baloldalon. Elnök csenget.) ez a programm, a többi mind eszköz és minden eszközt föl kell használni arra, hogy ez eléressék.

Polczner Jenő: Ez régi frázis!

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Az bizony, de ebben a tekintetben nem lehet másképpen beszélni, legyen meggyőződve a képviselő ur...

Pichler Győző: Egész Közép-Európában nyiltan tárgyalják ezeket a kérdéseket! Nálunk még az anyag sincsen összegyüjtve. Mikor ide hozzák e kérdéseket, nem leszünk tájékozva. (Zaj.)

(Közlekedés, csatornák, tengerészet.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Ezek után hangsulyozza, hogy az államvasutak eredményei a rossz idő daczára elég kedvezők, mert 1900-ban 212 milliónyi bevétel volt. E tekintetben tehát az előirányzatot is meghaladtuk és az 1899-iki eredménynyel szemben 12 millió koronával kedvezőbb eredményt mutatunk fel, ez által igazolva van az a tarifa-politika, amelyet követünk.

Nagyon sok aggodalom merült fel az Adria kötelékének tarifával szemben, különösen Fiumére nézve. Azt mondották, hogy főleg az osztrák forgalmat fogjuk teljesen elveszíteni, ami körülbelül 2½ millió. Ez az aggodalom teljesen alaptalannak bizonyult. Alig mutatkozik valami visszaesés, általában az mondható, hogy kedvezően fejlődött a forgalom, ugy, hogy a mult évben, 1900-ban 203 000 kocsival több volt a forgalmunk, mint a megelőző évben.

A helyi érdekü vasutak tekintetében sem uralkodik tétlenség. Igaz ugyan, hogy keveset valósithatunk meg, de tényleg 5608 kilométer van előkészitve. A viszonyok azonban olyanok, melyek a realizálást, ezeknek a dolgoknak a finalizálását lehetetlenné teszik. 5608-ból 2296 kilométernek engedélyezési tárgyalása is megtörtént már. A tengerészet és hajózás tekintetében, amikor az összes államok a tengerészetet olyan rohamosan és annyi erőfeszitéssel fejlesztik, abból indul ki, hogy ha bárhol létező piacainkat megtartani, vagy kiviteli cikkeink számára uj piacokat szerezni akarunk akkor hajóvalalatainkat jobban fel kell szerelni és igy nem várva be a szerződések lejárását, ugy az *Adriá*-val, mint a *Hungaro-Croata*-val, valamint a *Levante*-tal és *Schwarz*-féle vállalattal tárgyalásokat inditott meg, amelyek most már nagyrészben be vannak fejezve. Eddig rendelkezésünkre állott 59 hajó, amely összesen 90430 tonnatartalommal birt, összesen 30 hajóval és 118.000 tonnatartalommal nagyobb szolgálat fog a magyar tengerészet rendelkezésére állani és 1.650.000 tengeri mérföld fog a magyar kivitel érdekében befuttatni. A kereskedelmi kikötő tekintetében az összes kikötői és azzal kapcsolatos vasuti rendező, teher- és szénpályaudvari és külön ipari kikötők általános tervei, valamint a soroksári Dunaág—gubacsi gát fölötti szakaszának rendezésére vonatkozó általános tervek már elkészültek.

A Duna—Tisza-csatorna dolgában a helyszini szemle alapján a térképek elkészültek, a külső müszaki munkálatok Csongrádon már május hó 10-ikén megkezdődtek. Traszirozva lett a csatorna-vonal Csongrádtól és Szegedtől Budapestig, közben elágazással Kecskemétre, összesen mintegy 270 kilométer hosszban. Most ezt az igy gyüjtött anyagot dolgozzák föl, ugy hogy 1900. junius havában már a közigazgatási bejárás is megtörtént. Eppen igy dolgoztuk ki a samác-vukovári csatornát is, amelynek tervei egyébiránt 1901-ben szintén készen lesznek. (Elénk helyeslés.)

Major Ferenc: Hát a hajógyárak!

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: A hajógyárakra vonatkozólag szintén nyilatkozom. Ez egy kissé komplikált dolog; a hajógyáraknál a legnagyobb nehézség a hely kérdése.

Pichler Győző: És Howard és a dokk-társaság és annak a szubvenciója és a szerződés, amit be nem tart! (Zaj.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Elmondta a t. képviselő ur mind a nehézségeket, hát én már most folytathatom; (Derültség.) de nekem nincsen olyan rövid lélekzetem, én lassabban mondom el.

Polczner Jenő: Szóval, ezek is nehézségek, a miket Pichler elmondott. (Zaj.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Elismerem, kérem, de méltóztassék meghallgatni. A fő nehézség ott, Fiumében a hely, ezt a tengertől kell elvenni. Egyuttal, nem tagadhatom, a Pichler Győző képviselő ur által felemlitett létező, érvényes szerződéseket, amely érvényes szerződéseket nekem, ugy-e kérem, respektálnom kell?...

Pichler Győző: Nem kell! (Derültség jobbfelől.) Nem kell, mert a másik fél sem tartja be, mert egyetlen egy kötelességének sem tett eleget, öt évvel ezelőtt ki lehetett volna dobni. (Zaj.)

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Hogy öt évvel ezelőtt mit lehetett volna vagy mit kellett volna vele csinálni, nem tudom, mert akkor még nem voltam miniszter, de hogy most mit lehet

csinálni, azt tudom és azzal be tudok számolni bármikor, de egyet mondhatok: hogy e nehézségek dacára minden előkészületet megteszek.

A betegsegélyző-pénztárak kérdése legközelebb ankét elé jön és talán a képviselőház elé kerül. A balesetekre vonatkozólag a statisztikát gyüjtjük és épp most a második évi eredményt dolgozzuk fel.

Én most abban a helyzetben vagyok, mint aki házat épit. Vannak, akik nem méltatják figyelmükre a tervet; vannak, akik nézik, hogy néhol egyes falak emelkednek, némely részlet már a tetőhöz közeledik, néhol, fájdalom, még csak az alapokat ássák. És igy lehetnek sokan rövidlátók, akik azt mondják: ennek az embernek ninosen terve; ez az ember imitt és amott csinál részleteket, amelyek nem vallanak tervszerüségre. Hát bocsánatot kérek, én, legalább felfogásom szerint, rendszeresen, tervszerüen jártam el. Alapeszmém az: ezt a nemzetet a rendelkezésre álló minden eszközzel fel kell szerelni; fel kell szerelni szakértelemmel, fel kell szerelni munkaeszközökkel, fel kell szerelni forgalmi eszközökkel, fel kell szerelni tudománynyal, fel kell szerelni a versenyképességnek minden eszközeivel. (Élénk tetszés és helyeslés jobbfelől.) Ezek a különböző eszközök részben költségvetésemben elszórtan, részben pedig különböző intézkedéseimben meg vannak. Már is mutatkoznak, részben hatnak, részben nem hatnak; részben csiráznak, részben gyümölcsöznek; de az egész abból az eszméből indul ki, hogy, ha azt akarjuk, hogy ez az ország haladóképes és erős ország legyen, akkor ezekkel a tényezőkkel fel kell szerelni és minél több áll azokból rendelkezésemre, annál képesebb leszek erre. És ebből a szempontból is kérem a költségvetésem elfogadását. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

(Helyreigazitás.)

Polónyi Géza félremagyarázott szavait igazitja helyre. Csak azt kivánja ezuttal megjegyezni, hogy ő azt mondotta, hogy az államkancellár most hirdetett politikája alapján lehetetlen a közös vámterület alapján a német kereskedelmi szerződést megkötni. Kérdezte a minisztert, mi ezzel szemben a programmja s ő most a minisztertől csak frázisokat kapott. A miniszter nevetségesnek mondotta az ő szereplését a cipőgyár kérdésében, holott inkább az a nevetséges, hogy ez a gyár szubvenciót kap.

A Ház általánosságban elfogadja a költségvetést.

(A részletek.)

Páder Rezső az állami utak tételénél kéri, hogy aki a községi adó alól mentes, azt mentsék fel az utadó alól is. A közutaknak a községeken való átvezetését az épitkezések megkönnyitése szempont ából alkalmasabb módon kéri; sürgeti a közutak kérdésének végleges rendezését is.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: A közutakról szóló törvény revíziója csakugyan munkában van. Egy darabig várt az anyagnak beérkezésére, az anyagot most feldolgoztatta, azonban egy ujabb kérdes merült fel, amelyet tisztáztatni kiván, t. i. hogy végre-valahára állapittassék meg a kiépitett és kiépitendő utak hálózata. Ugy intézkedett, hogy előbb a megyei, törvényhatósági közutaknak egész hálózata fixiroztassék és ezeknek a létesitésére szükséges összegek megállapitása után lehet majd abból kiszámitani, hogy tulajdonképpen milyen teher előtt állunk, hogy ezt a terhet hogyan kell akkor felosztani, hogy mit bir el az ut-alap és hogy egyáltalában mit csináljunk. Mert most ugy áll a dolog, hogy van összesen 24.000 km. ut kiépitve és még 8000 km. nincs kiépitve, régebbi tervek szerint, amelyek a miniszteriumban szukcesszive revizió alá kerültek. De ez rendszertelen munka. Sokkal célszerübb egyszer véglegesen megállapitani az egészet, legalább több évre előre és akkor aztán állapitani meg a költségvetést és ennek megfelelőleg a fedezetet is.

Pichler Győző az ipari és kereskedelmi szakoktatás tételénél felpanaszolta, hogy a miniszter mai beszédében rendkivül gondosan kerülte a kereskedelmi és vám-kérdések ügyét. A miniszter azt mondja: többet nem tehet; pedig tehet, csak akarnia kell. A miniszternek szembe kellett volna szállnia Bülow kancellárral, ezt várta volna el a nemzet a miniszertől. A miniszter azt mondja, hogy hatvanhat gyár alakult ujabb időben hatvannégy millió koronával, de mit ad ezért az állam?

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Ami specialiter a temesvári gyárat illeti, 1.200.000 forint a befektetés, kötelezve van a gyár ötszáz munkást és pedig nem külföldi, hanem magyar munkást állandóan tartani és kiképezni. Ami pedig az összes müködésemet illeti, helyesen fogok eljárni és talán a képviselő ur intenciójának is meg fogok felelni, ha évi jelentésemben, amelyet különben is elő szoktam adni, ezekről az iparfejlesztési és gyáralapitási dolgokról jelentést fogok tenni. Az egyes szerződéseket illetőleg sohasem kivánták a képviselőházban, hogy azok bemutattassanak, erre hajlandó nem is vagyok, hanem anyyira nincsen titok benne és annyira korrektül járunk el, hogy méltóztassanak akármikor hozzámáradni, bármelyik szerződést felmutatom, mert az alapeszme mindegyikben ugyanaz, csak tömegüknél fogva nem publikálhatom őket, bár vannak más okok is, amelyek miatt ezt publikálni helyes nem volna. De ne méltóztassék itt akár gründolás, akár mellékes tekintetekre célozni vagy gondolni, ez abszolute távol van tőlem és ez ellen határozottan tiltakoznom kell. (Helyeslés a jobboldalon.)

Pichler Győző félreértett szavait igazitja helyre. Nem akart a gründolással gyanusitani.

Elnök a holnapi ülés napirendjére a kereskedelmi budget részletes tárgyalásának folytatását tüzi ki.

BELFÖLD.

Főispáni installáció. *Sopronból* táviratozzák: Gróf *Széchenyi* Emil főispán beiktatása ma nagy ünnepiességgel ment végbe. Reggel 9 órakor a bencések templomában ünnepi mise volt Veni sancte-val, melyet gróf *Széchenyi* Miklós jaáki apát mondott nagy segédlettel. Ezután a vármegyeházán közgyülés volt, melyet *Baán* Endre alispán nyitott meg, megemlékezvén *Simon* Ödön volt főispán érdemeiről. *Jekelfalussy* Sándor cs. és kir. kamarás inditványára Simon főispán érdemeit jegyzőkönyvbe iktatták. Az uj főispánért herceg *Esterházy* Miklós vezetésével küldöttség ment. Gróf *Széchenyi* Emil főispánt éljenzéssel fogadták, mire letette a hivatalos esküt és kiváló szónoki erővel mondotta el beköszöntőjét, melyben *Széll* Kálmán politikai irányzatát dicsőitette. A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után négy főszolgabiró ősi szokás szerint székestül felemelte a főispánt, akit most *Baditz* Zoltán főjegyző, majd *Kőfalvy* Vidor premontrei kanonok üdvözölt. Ezután a városházán történt meg a beiktatás hasonló ünneplással. Az eskütétel és beiktató beszéd után *Hering* Zsigmond ügyvéd és *Reichenhaller* Béla főjegyző üdvözölték a főispánt, aki ezután a küldöttségeket fogadta.

A beiktató ünnep után 300 teritékü lakoma volt a kaszinó disztermében, melyen a főispán a királyra, herceg *Esterházy* Miklós a főispánra, ez viszont a hercegi családra, dr. *Balits* Lajos nagyceenki plébános *Széll* Kálmánra és a kormányra, a főispán pedig vendégeire mondott felköszöntőt. Este a színházban diszelőadas volt

A talált gyermekek. A *lelencügy* országos rendezéséről szóló törvényjavaslat már elkészült a belügyminisztériumban és *Széll* Kálmán a nagyfontosságu törvényjavaslatot nemsokára be fogja terjeszteni a Házhoz alkotmányos tárgyalás végett.

A javaslat cime a következő: *Törvényjavaslat az állami gyermekmenhelyekről.* A javaslat első szakasza kimondja, hogy a talált, valamint a hatóságilag elhagyatottnak nyilvánított, hét éven aluli gyermekek védelmére Budapest székes óvárosban és az ország különböző vidékein *állami gyermekmenhelyek* (lelencintézetek) állittatnak fel. A vidéki intézetek rendszerint olyan helyeken állittatnak fel, ahol bábaintézet létezik és ahol a gyermekmenhely életképes müködését a helyi társadalom humanitárius tevékenysége megfelelően biztositja. Azonban az állami gyermekmenhelyek falain belül csupán a beteg, gyenge fejlettségü, különösebb ápolást és orvosi gondozást igénylő gyermekek tartatnak; a többiek rendszerint *az intézeten kivül* helyeztetnek el. Az intézetek épitkezési és felszerelési költségeit az immár e célból létező alapitványok, a fenntartási költségeket pedig *az országos betegápolási alap* fedezik, ugy, hogy *ez a nagyszabásu országos intézmény az állam minden ujabb megterhelése nélkül létesithető.* A belügyminiszter továbbá felhatalmazást kap, hogy az állami gyermekmenhelyek szervezetét; az ezekben, illetőleg ezek közvetitésével, valamint a hasonló célu jótékony magánintézetek és egyesületek közremüködésének igénybevételével az országos betegápolási alap terhére elhelyezett gyermekek gondozásának ápolásának, nevelésének és felügyeletének módját, végül az állami és társadalmi tevékenységnek e téren szerves összeköttetésbe hozatalát rendeleti uton szabályozza és a rendeleteken idővel szükséges módositást foganatosithassa.

A rendkivül gondosan kidolgozott javaslat érdekes és tanulságos megokolásából kieme jük a következőket:

A nálunk ijesztően nagy gyermekhalandóság ellen való küzdelemnek egyik hathatós eszköze lesz az országos lelenc intézmény. A magyar törvényhozás mindig ugy fogta fel a kérdést, hogy a lelenc-ügy gondozása és fejlesztése a belügyi kormány feladata és ennek keresztülvitelére 1871-től fogva számos kisérlet történt. Most végre *Széll* Kálmán belügyminisztersége alatt szerencsésen megoldáshoz értek ezzel a kérdéssel is.

A gyermekmentés terén korszakot alkotó jelentőségü a nyilvános betegápolás költségeinek fedezéséről szóló 1898: XXI. t.-c. meghozatala, mely a *gyermekmentést lényegileg állami feladattá tette* és csakugyan ennek a törvénynek életbeléptét követő rövid másfél év alatt oly mérveket öltött az elhagyatott gyermekek gondozása, hogy a belügyi tárca illetőleg az országos betegápolási alap 1901. évi költségvetésében már 2.323.200 korona összeget irányzott elő Széll Kálmán miniszterelnök részben az Első Budapesti Gyermekmenhely, részben a Fehér-Kereszt Országos Lelenchaz-Egyesületnél ápolt gyermekek gondozási ápolási és nevelési költségeinek fedezésére. A javaslat indokolása igen helyesen kiejti, hogy a miniszter többé nem tarthatja felelősségével összeegvezhetőnek, hogy ily összegeket felelőtlen egyesületi közegekkel kezeljenek, habár maga is *a legnagyobb elismeréssel adózik* e két intézet hasznos szolgálatáért. De mindenesetre eljött az ideje annak, hogy az elhagyatott gyermekek ápolása államilag történjék. Ez lett alapgondolata a lelencügy rendezésének. A belügyminiszter az állami és társadalmi tevékenységnek egymással szerves összeköttetésbe hozatalát különösen akként szándékozik megvalósitani, hogy ott, ahol hasoncélu emberbaráti egyesület van, azoknak vezetőiből és szakférfiaiból többeket a szervezendő felügyelő-bizottságba fog kinevezni; ott pedig, ahol ilyen egyesületek maig nem alakultak, ilyen egyesület alakitására fogja buzditani a közönséget, mely egyesület tagjai évi tagdij fizetése nélkül, csupán emberbaráti szeretetből fognak segédkezet nyujtani az elhagyatott gyermekek sorsának javitására s ugy az intézeti tisztviselők, mint a törvényhatósági és községi közegek e téren való müködésének ellenőrzésére. Ezen kivül reméli a miniszter, hogy ugy Budapest főváros, mint a többi városok is főként telekadományozásokkal fogják előmozditani e nemes cél elérését, melyre a belügyminiszter most vállalkozott.

A szabadelvü párt értekezlete. Az országgyülési szabadelvü párt csütörtökön, január 31-én esti ½8 órakor értekezletet tart. Az értekezlet tárgyai az üresedésben levő bizottsági tagsági helyekre való kijelölés és a vallás- és közoktatásügyi miniszteri tárca 1901. évi költségvetésének tárgyalása.

Fiume. A fiumei rappresentanza legközelebbi ülésén meg fogják választani a podesztát. A választás nyilván egyhangulag *Mayländer* Mihályra fog esni, aki azonban, egy *zágrábi* lap értesülése szerint, nyomban a választás után *le fog mondani.*

A Nobel-dij. Az interparlamentáris konferencia magyar csoportja holnap délután 5 órakor a képviselőház I. osztálvu termében ülést tart, melynek napirendjére: a *Nobel dijra való jelölés* van kitüzve.

Ugyanez alkalommal a párisi konferencián résztvett interparlamentáris tagok egy emlék-adressze-t fognak gróf *Apponyi* Albertnek átadni.

Tisza István és az inkompatibilitás.

Budapest, január 29.

Gróf *Tisza* István ma lemondott a különböző pénzintézetek és iparvállalatok élén elfoglalt vezető állásairól, hogy függetlenül küzdhessen az összeférhetetlenség cimén folyó parlamenti törekvések tulhajtása ellen. Elhatározásának érdemével vezető helyen foglalkozunk. Az erre vonatkozó félhivatalos közlés igy szól:

Gróf *Tisza István* az *Adria* tengerhajózási részvénytársaság, a *Bihari h. é. vasut-részvénytársaság*, a *Magyar ipar- és kereskedelmi bankrészvénytársaság*, a *Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja* mint részvénytársaság, a *Rimamurány-salgótarjáni vasmürészvénytársaság* és a *Weitzer-féle aradi waggongyár*-részvénytársaság vezetőségeinek mai napon bejelentette a *nevezett vállalatoknál elfoglalt igazgató-tanácsosi, illetve elnöki állásáról való lemondását.*

Tisza Istvánnak e tárgyban *Bauer* Mórhoz, a Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank alelnökéhez intézett levele egépp szól:

Mélyen tisztelt alelnök ur!

Az összeférhetlenségi törvény revíziója tárgyában kiküldött bizottság a napokban kezdi meg érdemleges tárgyalásait s ezzel az összeférhetlenségi kérdés végleges megoldása az aktuális politikai feladatok sorába lép. A törvényhozás bölcsesége dönteni fog a közel jövőben a felett, kizárassanak-e a közéletből — s ha igen, mily határig — azok, kik a gazdasági élet egyik, vagy másik ágában produktiv tevékenységet folytatnak.

Evek óta fokozódó szenvedélyességgel folyik az erre irányuló izgatás s a legméltatlanabb vádak intéztetnek mindazok ellen, kik hitelintézetek, vagy iparvállalatok vezetésében résztvesznek; kijutott azokból az én személyemnek is. E vádak azonban magamtartására befolyást nem gyakoroltak. Szolgáltam tovább ama közgazdasági vállalatok ügyét, melyek bizalmukkal megtisztelték, abban a tiszta öntudatban, hogy ez irányu tevékenységem képviselői kötelességeim teljesitésében nem akadályoz, közérdeket semmi irányban nem sért és általa az ország gazdasági haladásának tehetek — bár szerény körben — szolgálatot.

Nyugodt lelkiismerettel követhetném ezt az utat a jövőben is: az a körülmény, hogy az összeférhetlenség révén intézett támadások a törvény revíziója alkalmából ujult erővel lépnek előtérbe, magamtartásának megváltoztatására okul nem szolgálhat. A legkárosabb következményekkel járó hibának tartanám, ha közgazdasági téren elfoglalt állásaik elhagyására birnák azok közéletünk azon kiváló férfiait, akiknek visszalépése közgazdaságunkra nézve pótolhatatlan veszteséget képezne.

En azonban ugy érzem, hogy azt a mindjobban előtérbe lépő törekvést, amely az inkompatibilitás szempontjának tulhajtásával számüzni kivánná a közéletből a magyar társadalomnak iparral és pénzügyekkel foglalkozó széles rétegeit, *kötelességmulasztás nélkül tétlenül nem nézhetném tovább.* Elvileg illiberálisnak és helytelennek, a politikai és gazdasági életre való kihatásában károsnak, a magyar társadalom egységére és békéjére nézve veszélyesnek tartom e tulhajtott irányzatot, s azzal erőmhöz képest megküzdeni és az összeférhetlenségi kér-

désnek minden jogos szempontot lehetőleg kielégítő méltányos megoldásában közreműködni parancsoló kötelességemnek ismerem.

Hogy azonban e kötelességem teljesítésében semmi irányban feszélyezve ne legyek s e veszélyes törekvésekkel szemben felemelt szavam teljes erkölcsi sulylyal essék a mérlegbe, lehetőségét is ki kell zárnom annak, hogy az összeférhetlenségi kérdés bárminő megoldása egyéni érdekeimre kihatással lehessen. Ezen körülmény *közgazdasági vállalatoknál elfoglalt összes állásaim elhagyására kényszerít*, minélfogva a Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank igazgató-tanácsában elfoglalt elnöki állásomról való lemondásomat s ez igazgató-tanácsból való kilépésemet azzal a kéréssel van szerencsém b. tudomására hozni, hogy azt az igazgató-tanácsnak és a közgyülésnek bejelenteni méltóztassék.

Nem tagadom, nehezemre esik a megválás azon intézettől, melynek alapításában, küzdelmeiben, fejlődésében résztvettem, melynek további virágzása iránt oly meleg érdeklődéssel viseltetem. Megnyugvásomra szolgál az a tudat, hogy az intézet távozásom után oly helyzetben s oly férfiak gondjaiban marad, miszerint teljes bizalommal lehetünk annak jövőbeni fejlődése iránt.

Midőn még az intézet t. részvényeseinek s t. kartársaim és munkatársaimnak közel 11 éven át tanusitott megtisztelő bizalmát megköszönném s magamat szives barátságukba ajánlanám, maradok

Budapest, 1901. január 28-án.

Mélyen tisztelt alelnök ur őszinte hive

Tisza István s. k.

KÜLFÖLD.

Az osztrák Reichsrath.

Bécs, január 29.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel néznek a Reichsrath holnapi megnyitása elébe. A német pártok még nem szervezkedtek, sőt még az elnökválasztás tekintetében sem állapodtak meg egymás közt.

A jobboldali pártok közül egyedül az alkotmányhü nagybirtokosok pártja alakult meg s elnökévé gróf *Pálffyt*, elnökhelyettessé pedig herceg *Schwarzenberget* választotta meg. Azt is kimondotta ez a párt, hogy a volt elnökség mellett fog szavazni, de ha ennek a megválasztása nem látszik valószinünek, akkor *Weigelt* és *Pradet* jelöli.

Bécs, január 29.

Egy ma kiadott kommüniké jelenti: Ma gróf *Thun* Oswald elnöklete alatt különböző tartományok alkotmányhü nagybirtokosságának elnökei értekezletet tartottak, melyben egyértelmüleg elhatározták egy manifesztum közzétételét, mely azt mondja, hogy az osztrák lakosság egyhanguan követeli, hogy a parlament munkaképessé váljék. Az alkotmányhü nagybirtokosság mindenkor szembeszállt az egyes tartományok szeperatisztikus állására törekvő államjogi tendenciákkal. A monarkia egysége és önállósága volt mindig vezéreszállaguk, minélfogva állást kell foglalniok a legutóbb közzétett pártnyilatkozat ellen, mely azt a szándékot árulja el, hogy a monarkia nemzetközi jogi állását a szomszéd államhoz megváltoztassák. A nagybirtokosság meggyőződésből hive a német-osztrák szövetségnek, de feltétlenül vissza kell utasitania minden törekvést, mely e szövetség kipróbált, világos alapjait teljesen félreismerve, a monarkia önállóságát méltóság nélkül feláldozni kész. A nagybirtokosság egyenesen elitéli a lelkiismereti szabadság ellen „el Rómától“ jelszóval folytatott agitációt és kijelenti, hogy nincs rá szüksége, hogy dogmatikus érzelmeit és a császár és birodalom iránti feltétlen ragaszkodását ujból hangoztassa, de indittatva érzi magát, bizonyára egybehangzásban az osztrák németek millióival, kimondani, hogy az a nyilatkozat, mely a lojalitás kérdését általában felveti és annyira eltévelyedik, hogy a magától értetődő kötelességek teljesitését feltételektől teszi függővé, a nagybirtokosságot a szégyen és a felháborodás érzelmeivel tölti el. A nagybirtokosság hü fog maradni a császárhoz, a német néphez és a hazához.

Bécs, január 29.

A Reichsrath lengyel képviselői *Abrahamoviczal* az élükön, tiltakoznak az ellen, hogy a képviselőház elnökét a lengyel klubból vegyék. Az ifjuesehek klubja tegnapi értekezletén a politikai helyzetet tárgyalta. Valamennyien kijelentették, hogy egyelőre bevárják a dolgok fejlődését s csak később fognak határozni az obstrukció dolgában.

A *lengyel klub* mai üléséről a következő kommünikét adták ki: *Jaworski* lovag elnök köszönetet mondott a megválasztatásáért és kifejtette az elveket, melyekhez a lengyel klubnak az ő nézete szerint ragaszkodnia kell. Ezek: Rendületlen ragaszkodás az ősök öröklött hitéhez, a legmesszebbmenő türelem szem előtt tartása mellett más felekezetek tagjai iránt; rendületlen hüség és odaadás a császár iránt; a parlament munkaképessé tétele, miközben azonban az összes nemalkotmányos eszközök ellen épp ugy állást kell foglalni, mint másrészről az obstrukció ellen; a szabad kéz politikája állandó figyelemmel az állam érdekeire, valamint Galicia tartományi érdekeire. Jaworski utalt arra, hogy a klub erősebben került ki a választásokból, mint valaha, ami fokozott kötelezettségeket ró a képviselőkre a választókkal szemben és kijelentette, hogy ami a kormányhoz való viszonyt illeti, ugy ennek a dolga lesz, hogy megszerezze a klub bizalmát és támogatását. Ami a többi pártokhoz való viszonyt illeti, a lengyel klub az összes igazságos és jogosult kivánságokat támogatni fogja, de egyik párttal szemben sem fogja magát lekötni. A lengyel klub mindig erős lesz, ha egységes marad, amilyen mindig volt. (Élénk tetszés.)

Dobrczynski azt kivánja, hogy a klub helyettes elnökét a kisebbségből válaszszák.

Abrahamovicz Dávid indítványára elhatározták, hogy a helyettes elnök megválasztását elhalasztják hogy erre nézve előzetesen megállapodásra juthassanak.

Kozlowski megjegyzései után az ülést, melyen *Pientak* miniszter és *Bilinski* és *Zaleski* az urakházak tagjai, valamint Dahielak képviselő is résztvettek, délben félbeszakitották.

Bécs, január 29.

A *cseh szabadelvü* képviselők parlamenti bizottságának mai délutáni üléséről a következő kommünikét adták ki: A bizottság határozatokat hozott több taktikai jellegü és érdemleges tartalmu indítvány fölött, melyet holnap a klub teljes ülése elé terjesztenek.

A *román képviselők* mint önálló klub alakult meg és megválasztották Lupult elnökké és Vassilkó Györgyöt alelnökké. A klub hat tagból áll.

Több *szlovén és horvát* képviselő ma értekezletre gyült össze egy délszláv klub megalapitása végett, de a határozatot holnapra halasztották, mert meg akarják várni a többi dél-szláv képviselő megérkezését.

Az *ifju-cseh klub* plénuma ma délelőtt ülést tartott, melyen a parlamenti bizottság javaslatait tárgyalták. A tárgyalást holnap folytatják, hogy a klub összes tagjainak alkalmuk legyen résztvenni a határozathozatalban.

Az angol trónváltozás.

Budapest, január 29.

Szinte lázas érdeklődéssel néz elibe a világ *VII. Edvárd* angol király első trónbeszédének, amelyben a brit birodalom koronájának uj viselője szükségképp nyilatkozni fog a délafrikai háboruról és a háboruval szemben elfoglalt saját egyéni álláspontjáról. Trónörökös korában a mostani király sokkal alkotmányosabban tartózkodott mindennemü politikai állásfoglalástól, semhogy erre vonatkozó nézetei ismeretesek volnának, és épp ezért sokfelől joggal vélik remélhetni, hogy Edvárd király egy nagylelkü és birodalmára nézve is üdvös elhatározással véget fog vetni az áldatlan harcnak, mely egy derék népnek a hazájába, Angliának pedig nemcsak tömöntelen pénz- és emberáldozatába került, hanem minden erkölcsi presztizsétől is csaknem teljesen megfosztotta.

Addig is a trónváltozásnak igen nevezetes és jellemzetes vonása az *angol-német viszonynak* rendkivüli mértékben való ápolása. *Vilmos* császár angolországi utja és a birodalomgyülés magaviselete miatt való méltatlankodása (mely Viktória királynő halála hirére csak félórára függesztette föl ülését) egyrészről, Vilmos császárnak angol tábornagygyá történt kinevezése s a német trónörökösnek a térdszalagrenddel való kitüntetése másrészről, továbbá *Edvárd* királynak a Németországgal való barátságos viszony szoros fenntartása iránt kifejezett óhajtása, valamint a királynő temetése alkalmával várható német-angol flottatüntetés — mindez olyan tünet, amely a jövőre nézve olyan szoros német-angol viszonyt helyez kilátásba, amelynek messze kiható fontossága lesz a nemzetközi politikában.

Osborne, január 29.

Edvárd király ma délelőtt a *térdszalag-rend* lovagjává avatta föl *a német trónörökőst*. A nagy fénynyel végbement szertartáson jelen voltak a főbb udvari méltóságok és a német császár katonai kisérete. A szertartás a titkos tanács termében ment végbe. *Edvárd* király meleg hangu beszédet intézett az előtte térdelő trónörököshöz, amelyben kiemelte, hogy már szeretett anyjának, a megdicsőült királynőnek a kivánsága volt az, hogy felséges unokája fiának megadja ezt a rendjelt, amelyet oly régen alapitottak elődei. Minthogy ez lehetetlenné vált, a királynőről ő reá háramlott ez a megtisztelő kötelesség. A király azután a *két királyi család barátságos viszonyáról* beszélt, amelynek világos bizonysága volt a *császár látogatása*, aki még elég jókor érkezett, hogy királyi nagyanyja megismerje s akinek figyelmessége és finom érzése *mélyen meghatotta az angol nemzetet*, amely teljesen tudja méltatni ezt a tettét.

Azután *Vilmos császárhoz* fordult a király és kifejezést adván iránta táplált bensö érzelmeinek, azt mondta, hogy ő és a királyi család *nemcsak a rokoni viszony* révén tiszteli a császárt, hanem kiváló tulajdonságai miatt is és különösen nagyra becsülik vigaszhozó hosszu látogatását. *Reméli, hogy ez a barátságos viszony tartós lesz* és a *két nemzet* tovább is *kölcsönös egyetértéssel* fog működni a *világ békéjének és civilizációjának szolgálatában.*

London, január 29.

Abban a nagy hajórajban, mely *Viktória* királynő holttestét Portsmouthból Londonba kiséri, a világ legtöbb nemzetének hajói képviselve lesznek, mind a mellett ez a felvonulás alapjában véve az angol király anyja és a német császár nagyanyja tiszteletére szánt *angol-német tüntetés* lesz. A német flottának tömeges részvétele Angliában nagyon jó benyomást tett, különösen pedig az a körülmény, hogy a német flotta tetemes részét ily gyorsan tudták készenlétbe helyezni. Tengerészeti körökben az a vélemény is nyilvánul, hogy ez a flottatüntetés annak bizonysága akar lenni, hogy a *német-angol szövetségnek reális alapja van.* Az azonban nem valószinü, hogy ennek kimutatására éppen a mostani gyászos alkalmat választották volna.

London, január 29.

A hivatalos lap közlései szerint az országos gyász március 6-áig tart, azontul pedig április 17-éig félgyász viselendő.

London, január 29.

Edvárd király elrendelte, hogy február 2-ika, *Viktória* királynő temetésének napja, általános gyásznap legyen, amelyen a bankok zárva maradjanak és minden üzlet szüneteljen.

London, január 29.

A király elrendelte, hogy azokon az utcákon, amelyeken a gyászmenet el fog haladni, a házak diszitése ne fekete legyen, hanem *biborszinü*.

London, január 29.

A halottas-szoba, valamint a mellékhelyiségek is zsufolva vannak már koszorukkal, melyek olyan özönével érkeznek, hogy alig lehet őket elhelyezni. A tegnap érkezett koszoruk közt különösen kettő keltett feltünést. Az egyiket *Heléna* orleansi hercegnő küldte és fekete szalagján a következő felirat olvasható: *Reconnaissance éternelle.* A másik koszoru gróf *Lónyay* Elemérné a következő felirattal:

Szeretett felejthetetlen nagynénémnek.

A temetésre való előkészületek az egész vonalon nagyban folynak, ugy hogy páratlan katonai parádéra van kilátás. A koporsót a Viktória-állomástól az ágyulafettáig altisztek fogják vinni és az egész városon át a koporsó egyik oldalán *Edvárd* király, a másik oldalán *Vilmos* császár fogja tartani a gyászlepel bojtjait.

London, január 29.

A *Reuter-ügynökség* jelenti *Pretóriából* tegnapról: Egy itt nyilvánosan felolvasott proklamációban, mely VII. Edvárd angol király trónralépését hirül adja, a király egyéb cimei közt van a *Transvaal ura* cim is. A proklamáció felolvasása után Lord *Kitchener* éltette Edvárd királyt.

Berlin, január 29.

A *Vorwärts* nagyon érdekesen, de prózaiasan magyarázza *Vilmos* császár angliai utját. E szerint a császár a walesi herceg sürgető kivánságára utazott volna Angliába, hogy trónralépte előtt egy magánügyet rendezzen el. *I. Vilmos* császár ugyanis 56 millió márkát hagyott hátra, ez az örökség *Friges* császár halála után már csak 32 millió volt, mert *a hiányzó 24 milliót a walesi hercegnek adta kölcsön. Stolwerk*, a német császári ház minisztere tiltakozott ugyan a kölcsön ellen, de ez nem használt. Ezt a kölcsönügyet akarja most rendezni *Edvárd* király s ezért kérte a német császárt, hogy jöjjön Angliába.

Berlin, január 29.

Londonból érkező magánjelentések szerint *VII. Edvárd* király trónbeszéddel fogja inaugu-

rálni uralkodását. Kormánykörökben ugy hallatszik, hogy a király arra fogja kérni a parlamentet, hogy a civillistát, melyet 1837-ben állapitottak meg és amely a mai viszonyoknak nem felel meg, 385.000 font sterlingről *emeljék fel 800.000 font sterlingre.*

Berlin, január 29.

A hadsereg rendeleti közlönye jelenti Osborneból e hó 23-iki kelettel: *Vilmos* császár az *angol királyt* kinevezte az *1. testőr dragonyos-ezred tulajdonosává*, amelynek tulajdonosa az elhunyt királynő volt.

Bécs, január 29.

A *király* ma délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson fogadta *Plunkett* angol nagykövetet. Plunkett megköszönte ő felségének, hogy személyesen tett nála részvétlátogatást *Viktória* királynő halála alkalmából.

Bécs, január 29.

A *Matin*-ben olyan cikk jelent meg *Viktória* királynőről és *VII. Edvárd* királyról, amelynek következtében az előfizetők tömegesen fejezték ki felháborodásukat. Erre a *Matin* tegnapi számában a szerkesztő nyilvánosan *bocsánatot* kért olvasóitól a botrányos cikk miatt és kijelenti, hogy az illető cikk szerzőjét *elbocsátották* a lap kötelékéből.

Cerbère, (Franciaország) január 29.

Frigyes főherceg és leánya ma Spanyolországból jövet, itt keresztülutazott, hogy hir szerint Viktória királynő temetésére Londonba menjenek.

Brüsszel, január 29.

Lipót király levelet kapott *Edvárd* királytól, melyben azt az óhajtását fejezi ki, hogy *személyesen jelenjék meg* a temetésen. Ennélfogva *Lipót* király csütörtökön Ostendén és Doweren át Londonba utazik.

HIREK.

Budapest, január 29.

— **BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.**

— **A király Vilma királynőnek.** Hágából jelenti egy táviratunk, hogy *Okolicsányi* osztrák-magyar követ átnyujtotta *Vilma* királynőnek az *Erzsébet-rend* nagykeresztjét Ferenc József király sajátkezü levele kiséretében.

— **A trónörökös ajándéka.** *Ferenc Ferdinánd* főherceg a védnöksége alatt álló *Bécsi Magyar Egyesületnek* diszes keretbe foglalt arcképét ajándékozta. A kitüntetés nagy lelkesedést keltett az egyesület tagjai körében.

— **József Ágost főherceg Palermóban.** *József* főherceg egész családjával együtt Fiumében tölti a telet. Fia, *József Ágost* főherceg azonban február 6-án több heti tartózkodásra Palermóba utazik. A főherceget utazásában *Muteraner* tanácsos fogja kiséri.

— **A király orosz ezrede.** Bécsből jelentik, hogy *Narbut* orosz altábornagy, a Kexholm-testőrezred parancsnoka, ideérkezett, hogy bemutatkozzék ő felségének, aki a nevezett ezrednek tulajdonosa. *Narbut* altábornagy bécsi tartózkodása alatt a király vendége és január 31-ikén résztvesz az udvari ebéden.

— **Báró Fejérváry Géza betegsége.** A beteg honvédelmi miniszter állapota egyre javul. Az éjszaka is jól aludt; hőmérséklete, érverése normális és közérzete jó.

— **Chauvin kisasszony első sikere.** Páris első nőügyvédjének, Chauvin kisasszonynak már meg volt az alkalma is arra, hogy bebizonyitsa prókátori talentumát. Több vasuti hivatalnok ügyét védte. Az a bünük, hogy ők idézték elő gondatlanságukkal a Choisi-le-Roi-i katasztrófát. A kisasszony emberül megállotta helyét a védői emelvényen s miután egy tizenegyórás beszédet elmondott, kivivta védettjei érdekében azt, hogy ügyük elbirálását már az uj kegyelmi törvény alá sorozták. Ezen az alapon a törvényszék aztán fel is mentette a vádlottakat.

— **Uj bibornokok.** *Rómából* jelentik, hogy a legközelebbi konzisztórium alkalmával csak olasz prelatusokat jelölnek majd a bibornokságra. A kinevezendő bibornokok a következők volnának: *Tripesi*, az államtitkár helyettese: *Della Volpa*, a vatikán major-domusa és *Gennaro*, a szent kollégium alelnöke. Az esetben, ha a pápa idegen bibornokokat is kinevezne, elsősorban a *krakkói, prágai és olmützi* érsekek jönnének kombinációba. A kölni érseknek bibornokká való avatásáról mértékadó helyen lemondtak. *Galeati* bibornoknak, a ravennai főérseknek, elhunytával a *tizenötödik* bibornoki hely lett immár betöltetlenné. *Galeati* a 136-ik kardinális, aki *XIII. Leo* pápaságának ideje alatt meghalt.

— **Rudolf trónörökös emlékezete.** A kegyelet minden esztendőben fölkeresi a szomoru évfordulón a bécsi kapucinusok sirboltjában nyugvó hamvait annak, akinek egykoron magyar királynak és osztrák császárnak kellett volna lennie, ha a kegyes végzet megengedte volna, hogy azt az időt megérje. Most, midőn egy nevezetes koronás halott fekszik kiteritve az osbornei gyászkápolnában s egy uj király foglalja el a világ egyik leghatalmasabb trónját, kettős melankhóliával emlékezik meg a kegyelet az egykori trónörökösről. Hüséges tisztelői, koronás barátja, rokonai, édesatyja, gyermeke és az is, aki oly sokáig viselte érte az özvegyi fátyolt, elviszik, vagy elküldik illatos koszoruikat arra a néma koporsóra ott a kapucinus atyák kriptájában, hogy mindig megujuló virulással köszöntsék az örök enyészetet, amelylyel dacol az emlékezet.

A *király* rendeletére a schönbrunni, a laxenburgi és a mayerlingi kápolnákban ma gyászmise volt Rudolf trónörökös lelkeüdvéért. A bécsi kapucinusok sirboltjában levő koporsóra ma temérdek koszorut tettek le, köztük gróf *Lónyay* Elemérné gyöngyvirágból és havasi orgonából font koszoruját és *Erzsébet* főhercegnőét. A győri 19. gyalogezred tisztikara, a 4. gyalogezred és az 1. ulánus ezred is koszorukat küldött. *Ferenc Ferdinánd* főherceg koszoruját délután helyezték a koporsóra, ugyszintén *Vilmos* császárét is, melynek fehér selyem szalagján ez olvasható: *Vilmos császár hü barátjának.*

— **Felolvasó-est Orosházán.** Az orosházai jótékony nő-egyesület fölkérte a *Budapesti Napló* szerkesztőségét, hogy rendezzen fölolvasó estét az ottani szegények javára. A szives fölhivást nyomon követte a készséges válasz és vasárnap reggel Orosházára utazott *Braun* Sándor felelős szerkesztő, *Ábrányi* Emil, *Goda* Géza, *Latzkó* Andor és *Márkus* József, a *Budapesti Napló* munkatársai. Megérkezéskor ünnepélyes fogadtatásban volt részük. A pályaudvaron a jótékony nőegyesület elnöksége és választmánya üdvözölte őket és az egész község szimpatikus érdeklődése nyilatkozott meg irányukban, amikor kocsikon az *Alföld* szállóba hajtattak, ahol a felolvasás a megállapitott programm szerint este nyolc órakor kezdődött. A szálló nagyterme fényes képet mutatott. Orosháza egész intelligenciája estély-öltözékben jelent meg és a szomszédos városokból is több előkelő család rándult át Orosházára. A felolvasások sorát *Goda* Géza kezdte meg, aki a modernségről, a szecesszió tulságairól beszélt és párhuzamot vont a fővárosok beteges áramlatai és a vidék egészséges, üde élete közt. *Ábrányi* Emil két remek költeményét szavalta frenetikus hatással. *Latzkó* Andor drámai dialogusokat olvasott föl s valóságos kis premièret rögtönzött az orosháziaknak, bár huszszorosan bocsánatot kért, hogy a *Márkus* Emilia és a *Török* Irma művészetét nem pótolhatja a maga hangjával. Nagy taps jutalmazta. *Márkus* József három apróságot olvasott föl az asszonyok és férfiak szerelméről. Valamennyi rendkivül tetszett. Végül *Braun* Sándor mondott el néhány redakcionális intimitást. Az estét a vendégek tiszteletére rendezett lakoma és reggelig tartó táncmulatság fejezte be.

— **Gurko meghalt.** Az orosz hadseregnek egyik legdicsőségesebb tábornoka halt meg tegnap: *Gurko*, akinek neve mindenkorra fel van jegyezve az orosz-török háboru történetébe, de aki élte végén a lengyeleken elkövetett kegyetlenségeivel épp oly rossz hirt szerzett, mint amilyen fényes nevet biztositott magának hadi tetteivel. A hős generális, amikor Varsó kormányzója volt, kiméletlen erőszakban felülmulta a legmüveletlenebb káplárt is. Majdnem azt jelentette a neve a lengyeleknek, amit Haynaué nekünk.

Garko Vladimirovics József tábornok régi orosz nemesi családból született 1828. november 15-én. Katonának nevelték. 1860-ban a cár szárnysegéde, 1861-ben ezredes lett. Két évvel később résztvett a lengyel fölkelés leverésében. 1876-ban hadosztályparancsnok lett. Az 1877. évi orosz-török háboruban egy előhadnak volt a parancsnoka és a Balkánon át Drinápolyig előre nyomulva, biztositotta az oroszoknak a Sipka-szorost. Októberben átvette a nyugati hadtest lovasságának vezérletét, azzal a megbizással, hogy az *Oszmán* basa vezérlete alatt levő török hadaknak háta mögött az összeköttetést elvágja és Plevna körülzárását befejezze. Ezt meg is tette és miután decemberben átkelt a Balkánon, 1878. január 4-én megszállta Szófiát, innen Filippopolisz ellen ment, ott *Szulejmán* basa hadseregét három napi csata után szétszórta, mire az orosz főhadsereggel Drinápolynál egyesült és ezzel együtt egész Konstantinápoly közelébe jutott. A háboru után tábornok és a cár főhadsegéde lett. 1879-ben Pétervár teljhatalmu kormányzójává nevezték ki, de a következő évben, mert a cár ellen intézett merényletet nem tudta megakadályozni, minden szolgálattól fölmentették. *III. Sándor* cár 1883-ban a varsói katonai kerület kormányzóságát bizta rá és e tisztségében kegyetlenül sanyargatta a lengyeleket, amig nyugalomba nem vonult.

— **Sulkovszky hercegné.** *Bécs*ből táviratozzák, hogy ott ma elhunyt *Sulkovszky* József herceg elváltan élő első felesége, *Lehmann* Viktória, hatvanhárom esztendős korában. A herceg akkor szerette meg, amikor Lehmann Viktória egy Sulkovszky-kisasszony nevelőnője volt, 1868-ban. A herceg, akit évekkel ezelőtt a felső-döblingi elmegyógyitó-intézetbe csuktak szökése után elvált a feleségétől s nőül vette *Jäger* Ida operett-énekesnőt. A hercegnek második házasságából való leányát tavaly feleségül vette egy tekintélyes aradmegyei földbirtokos.

— **Uj rend az orvosi fakultáson.** A hivatalos lap mai száma közli az orvosi szigorlatoknak lapunkban már ismertetett uj rendjét. A szabályrendelet már kötelezi azokat a hallgatókat, akik 1900—1901. iskolaév első felében léptek a tanfolyamra, mig akiket előbb vettek föl, azokra a régi szabályrendelet intézkedései irányadók. A szabályrendelet életbeléptetésére szükséges intézkedéseket a körülményekhez és helyi viszonyokhoz mérten, az orvosi tudománykarok tanári testületének meghallgatásával a kultuszminiszter rendeli el. Az uj rend legnagyobb előnye a gyakorlati kiképzés fejlesztése, illetve a kötelező kórházi gyakorlat életbeléptetése. Eltörli az eddigi természetrajzi alapvizsgákat és három szigorlathoz köti az orvostudorságot. A három szigorlat sikeres letételével megkapja a jelölt az akadémiai fokot a felavatáson (melynek dija 108 korona), de az orvosi gyakorlatát azután csak az egyévi kötelező kórházi gyakorlat kimutatása után kezdheti meg. A vizsgadijakat 63 koronával, a felavatási dijakat 32 koronával szállitja le az uj szabályrendelet.

— **A Magántisztviselők Országos Szövetsége** a következő sorok közzétételére kért fel bennünket:

Éhező és nyomorgó embertársaink ezreinek segélykiáltása hangzik fel napról-napra. Munkabiró emberek, akik a gazdasági válság folytán kereset nélkül nyomorognak, kénytelenek az eddig verejtékes munkával szerzett száraz, de édes falat helyett az emberbaráti szeretet nyujtotta jó ruha, de keserü „ingyen kenyeret“ elfogadni, ha nem akarnak családjaikkal együtt elpusztulni. Az éhség megöli a szégyenérzetet. A szellemi munkára termett intelligensebb osztály állásnélkül nyomorgó tagjai, — jövő alkalmaztatásuk és boldogulásukat látják veszélyeztetve, ha ők is megjelennek a népkonyha vagy kenyérosztó-helyiségben, hogy éhségüket csillapitsák. Ugy a fővárosban, mint a vidéken száz és száz magántisztviselő nyomorog állás nélkül, szégyenérzetében nem véve igénybe az emberbaráti szeretet adományait, vár, bizik, remél, hátha mégis sikerül álláshoz jutnia. Hozzánk, a kartársakhoz fordulnak véginségükben, jajkiáltásuk szivünkbe hat, — segiteni igyekszünk rajtuk. A magas kormány e célra sorsjáték rendezését engedélyezte. Ezen sorsjátékot önkezelésben rendezzük sok értékes nyereménynyel és kedvező játéktervvel. Mennél több sorsjegyet sikerül elhelyeznünk, annál több nyomorgó kartárson tudunk segiteni. Esdő szózatunkkal az emberbaráti szeretettől áthatott társadalomhoz és azokhoz fordulunk, akiknél a magántisztviselő nehéz munkáját első sorban végzi, támogassák kartársi szeretetből eredő törekvésünket, vegyenek minnél többet sorsjegyeinkből, terjesszék azokat saját körükben, azon megnyugtató és felemelő tudattal, hogy minden egyes sorsjegy árával egy nyomorgó, de szemérmes embertárs felsegélyezéséhez járulnak hozzá.

— **Családi esték.** Az *Otthon* irók és hirlapirók köre a tagjai között való érintkezés élénkitésére családi estéket honositott meg. Szerdán este lesz a második ilyen est, amelyen a tagok családjaikkal jelennek meg.

— **Rendreutasitott parlament.** Mikor *Viktória* királynő meghalt, a német birodalomgyülés azzal adott kifejezést gyászának, hogy félórára felfüggesztette a tárgyalást. Ez mélyen bántotta *Vilmos* császárt, aki a gyásznak sokkal impozánsabb jeleit várta. A császár mindjárt *Viktória* királynő halála után kifejezést adott megbotránkozásának s ezt tudomására is hozta a birodalomgyülés elnökségének. Ezzel szemben, mint egy mai berlini távirat jelenti, a birodalomgyülés elnöksége arra hivatkozik, hogy *I. Vilmos* császár halálakor az angol parlamentnek mind a két háza beérte azzal, hogy az elnök rövid beszédét meghallgatta s azután nyugodtan folytatta tárgyalását. A német birodalomgyülésnek tehát semmi oka sem volt arra, hogy az udvariasságnak azon a mértéken tul menjen, amelyet az angol parlament tanusitott. A német birodalomgyülés *II. Sándor* cár halála után sem függesztette föl ülését; akkor *Gossler* későbbi miniszter volt az elnök és senkinek sem jutott eszébe, hogy neki e miatt szemrehányást tegyen. Egyébiránt a mostani esetben gróf *Ballestrem* elnök a részvétnyilatkozatot gróf *Bülow* kancellárral állapitotta meg, ki az eddigi gyakorlatot már azzal is tulépte, hogy az angol királynőről beszédet mondott. Még eddig sohasem történt, hogy valamely külföldi uralkodó halála alkalmával a birodalmi kancellár is fölszólalt volna.

— **Szerkesztőváltozás.** Dr. *Neményi* Ambrus országgyülési képviselő ma visszalépett a *Pesti Napló* főszerkesztői állásától. A lap uj főszerkesztője ifjabb *Ábrányi* Kornél országgyülési képviselő lett.

— **A szeghegyi iskolamester.** Az öreg iskolamester, miután kinevelt egy pár generációt s becsületesen elvégezte földi dolgait, szép csöndesen befejezte földi pályáját s örökre behunyta szemeit. A kathedra tehát üresen maradt s a népnevelés géniusza szomorkodva bámult maga elé. Mi lesz most a szeghegyi gyermekekkel? A dolog csakugyan sietős volt, mert az ifjuság már parittyával működött a ludak ellen s egyéb csinytevéssel nyugtalanitotta a községet. Az uj tanító pedig sehogysem akart jelentkezni. A pályázatot kihirdették, kidobolták, de az uj tanító csak nem akart jelentkezni, aminek nyilván csak az volt az oka, hogy a fizetség kérdésében bizonyos gyöngeséget akartak tanusitani. A pályázati föltételek azon részében, mely a fizetésről szól, mindössze háromszázötven forint szerepelt, ami éppen elég nagy pénzösszeg ahhoz, hogy lassan, de biztosan éhen haljon az ember. A szeghegyi ifjuság ezenközben tovább folytatta harcait a szárnyasok ellen, s olyan dolgokat müvelt, hogy az elöljáróság komolyan elhatározta, hogy mester nélkül az ügyeket egy percig sem lehet már intézni.

A tanácsban sok okos ember üldögélvén, a biró bizott abban, hogy a dolog sikeresen elintézhető lesz. Föltette hát a kérdést:

— Mondják meg kedves komám uramék, honnan vegyünk tanitót?

— Föl kell emelni a fizetést, — mondta valaki ijedt, sunyi hangon.

— Kend ne beszéljen, — vágott a szavába a biró. Az ilyen tanácsot tartsa meg magának. Szamárságokat mi is tudnánk beszélni.

— Hát akkor ne emeljük a fizetést, — mondta a sunyi s elhallgatott.

— No! Ezt elintéztük volna, — folytatta a biró. Most még csak az kell, hogy ezért a pénzért találjunk embert. Van a mi falunkban egy nagyon okos ember, aki már megjárta Pestet is, okulárét is hord, az volna csak a tanító.

— Ki az? — kérdezték a tanácsbéliek.

— Hogy ki? Hát az öreg Mikola János.

— Az? Hisz az suszter!

— Nem tesz az semmit. Suszternek suszter, de ért az még a politikához is. Pompás mester lesz belőle.

S ugy lett, hogy szegény boldogult mester kathedráját most öreg Mikola János foglalta el, a népnevelés géniuszának és a zombori tanfelügyelőnek pedig kicsordult a könnye.

— **Téli idő.** *Pozsony*ból táviratozzák: A jég déli 1 óra felé a csallóközi Dunaágban megakadt, mire a vizállás, mely itt már tetemesen apadt volt, hirtelen másfél méterrel emelkedett. Az alacsony helyek lakóit és a hatóságot aggodalom fogta el, mert az 1899-iki katasztrófához hasonló szerencsétlenségtől tartottak. Esti hat óra óta ismét szabad a viz.

*Körmöcbánya*ról táviratozzák: A városban és környékén 24 óra óta havazik; a vonatok közlekedése hétfő reggeltől estig teljesen szünetelt. Egy személyvonat és egy tehervonat a hófuvásban elakadt és órákig mozdulatlanul vesztegelt. A vihar alatt a posta-, sőt távirdaforgalom is rövid időre szünetelt, mert a táviróhuzalok a hó sulya alatt több helyütt elszakadtak.

A jég a mult éjjel a bécsi szakaszról elment és most Mária-Elend mellett áll. A legnagyobb vizállás a Reichsglücke mellett 3·8 volt. A viz majdnem elérte a partot. Az árviz-bizottság délben megszünt permanenciában lenni.

Tegnap óta nagy szirokkó jár a Quarnerón. A tenger erősen háborog. Ma délben mint fiumei tudósitónk telefonon jelenti, jégeső volt.

— **Diossy főhadnagy — bünös.** A székesfehérvári kasszarabló főhadnagy csakugyan — kasszarabló. Ma beállott az előrelátható fordulat. Diossy bevallotta, hogy ő rabolta el az ezred kasszáját. A bizonyitékok olyan tömege halmozódott immár össze a vizsgálóbiró kezeiben, hogy lehetetlen volt tovább tagadnia. Elmondta töviről-hegyire az egész rablást s felvilágositást adott arra nézve is, hogy micsoda összegek voltak a pénztár vasládájában. Volt benne kilencezerkétszáznegyven forint papirpénz, háromszáz forint ezüstben s azonkivül három takarékpénztári könyv. Az egyik a tisztikaszinóé, a másik az ezred egyik szállitójáé, a harmadik pedig a kantinosé. A vallomások fölöslegessé tették a további vizsgálatot s a Garnisons-Gericht intézkedett is, hogy szüntessenek be most már minden nyomozást.

— **Eltünt török hadnagy.** *Darmstadt*ból jelentik, hogy egy *Mehemed Akif* nevü s a 115. testőrezredben szolgáló török hadnagy e hó 20-ika óta eltünt. Azt hiszik, hogy valami szerencsétlenség érte, A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Házasság.** *Kun* Ármin nyiregyházi földbirtokos eljegyezte *Szathmáry* Erzsike kisasszonyt *Budapestről*.

— **Népszámlálás.** *Kassa* lakossága a katonaság nélkül 37.000-nél több. Az alispáni hivatal 1900-ban 4000-nél több utlevelet adott ki Amerikába.

Gyulafehérvár polgári lakossága 10.033 lélek. A szaporodás 10 év óta 1865 lélek.

— **Négyszáz diák büne.** Pár nappal ezelőtt adtunk hirt arról, hogy Oroszországban ujra nagy diák-összeesküvés nyomára jöttek. A diákok Odesszában akartak általános nagy gyülést tartani s amint az elfogottak irataiból kiült, az volt a cél, hogy egy nagy diákszövetséget alapitsanak, amely egyöntetüleg intézze a diákság politikai mozgalmait. A diákok közül százötvenet elfogtak és pedig Moszkvában, Odesszában és a mozgalom központjában, Kievben. Az elfogatás módjáról azonban nem értesült az európai sajtó. A jól bedresszirozott orosz telegramm-hivatalnokok minden olyan telegrammot visszautasitottak, amelyekben erről volt szó. Végre is levél utján értesült a nagyszabásu elfogatásról az orosz határon levő *Memeler Bote* s ennek a lapnak a révén beszélhetjük el mi, egyéb európai ujságok is, hogy milyenformán megy Oroszországban a politika, ha odáig jut, hogy láncra kell verni a szabad gondolkozást.

Az odesszai letartóztatásokról ezeket irja a *Memeler Bote:*

Délelőtt tiz órakor Szpaszky tanár órájára gyültek össze a hallgatók a jogi egyetemen. Vagy kétszázan lehettek a teremben, mikor a tanár bejött és elfoglalta kathedráját. Azután fölszólította a hallgatókat, hogy mondjanak hálaadó imát a cár fölgyógyulásáért.

Mig a tanár beszélt, néhányan gunyosan kacagtak és vagy százan esöndben kivonultak a teremből. Majd ketten odaszóltak a tanárnak:

— Mi majd csak ő felsége lelki üdvéért imádkozunk!

Borzasztó zavar támadt erre. A tanár lejött a kathedrájáról és ki akarta kutatni a vakmerőket, de már akkor kiváltak néhányan a sorból és kijelentették, hogy az összes jelenlevő hallgatók le vannak tartóztatva. Ezek agent provocateurok voltak, akik maguk kacagtak a tanár beszédje közben s ők kiabálták azt is, hogy a cárnak a lelki üdvéért szeretnének imádkozni.

Szpaszky tanár, mikor a nagy veszedelmet meglátta, rögtön elment az egyetemről. Alig lépett ki a teremből, fegyveres rendőrök vonultak be és elvezették az összes foglyokat a Preobrazsenszky-utcai rendőrségre, ahonnan hosszas faggatás után átkisérték őket a törvényszékre.

A letartóztatott ifjakkal nagyon durván bánnak a fogházban s aki legtöbbször erőskődik, hogy ártatlan, az kapja a legtöbb verést. Büzös, nedves, piszkos odukban tartják őket és alig adnak nekik enni. A szerencsétlen ifjak érdekében többen akartak már közbenjárni, de mindenki abbahagyta az intervenciót. Valakinek nagyon érdekében van, hogy eltüntessék a szerencsétleneket. Hogy ki ez az ur, azt nemsokára megtudjuk a hivatalos lap *Kitüntetések* rovatából.

A moszkvai egyetemen csaknem ugyanolyan jelenetek előzték meg a rendőrség közbelépését, mint Odesszában.

Batumovszky tanár államjogi előadásán történt a tömeges letartóztatás. A tanár a cár jogi állását fejtegette, amit a hallgatóságból többen gunyos és merész megjegyzésekkel kisértek. Batumovszky többször fölhivta a közbeszólókat, hogy jelentkezzenek nála, de természetesen hiába. Egyszerre föláll a hallgatók nagy része és egyik kijelenti a többiek nevében is, hogy ők nem hallgathatnak olyan előadást, amelyet többen megzavarnak tiszteletlen megjegyzéseikkel. Azok, akik fölálltak, e kijelentés után kimentek a teremből.

A bentmaradtak erre kezdtek rosszat sejteni, annál inkább, mivel a közbeszólók is kivonultak a többiekkel. A tanár ismételten fölhivta a hallgatókat, hogy jelentkezzenek a közbeszólók.

— A közbeszólók mind kimentek, — felelte erre valaki.

— Uraim, szólott a tanár haragosan, ez az állitás sulyos rágalom. A zavargók önök között vannak!

A diákok tiltakoztak, a tanár egyre indulatosabb lett. Végre kilépett a hallgatók sorából két fiatal ember és kijelentette, hogy a zavargók igenis azok között vannak, akik bennmaradtak a teremben. Meg is mutatták őket. Huszonheten voltak. Le is tartóztatták rögtön valamennyit.

Eddig szólnak a tudósitások. A cikk irója ezzel fejezi be közléseit: Oroszországban szokás, hogy egy főbb hivatalnok, ha maga felé akarja forditani a cári kegy sugarát, „összeesküvést" fedez föl. Az ilyen fölfedezési komédiákkal sikerül nekik néhány száz ember szabadsága, boldogsága, esetleg élete árán gyémántos rendjelre, vagy szépen hangzó címre szert tenni. Stepnjak Szergiusz kiszámitotta egyszer, hogy Oroszországban minden államtanácsosra és minden Szent Anna-rendjeles emberre száztizenhét szibériai kényszermunkás esik.

— **Verdi temetése.** *Verdi* temetése szerdán, a hajnali órákban, minden pompa nélkül megy végbe, az elhunyt végakaratához képest. Mély és általános egész Olaszország gyászа. Majdnem valamennyi köz- és magánépületen gyászlobogó leng. Verdi családja a világ minden részéből kapott részvét-táviratokat. *Viktor Emmánuel* király, a királyné, *Margit* özvegy királyné is táviratilag kondoleáltak. A halotti maszknak és Verdi jobb keze gipszöntvényének elkészitésével *Secchi* szobrászt bizták meg.

Leoncavallo, Puccini, Mascagni, Franchetti, Boito és *Perosi* diszőrök akartak lenni a nagy mester koporsójánál, a család azonban ezt az ajánlatot köszönettel visszautasitotta és arra hivatkozott, hogy a boldogult akarata ellenére történnék ez. A holttestet csak az elhunytnak legbensőbb barátai nézhetik meg.

Immár felbontották Verdi végrendeletét, amely szerint a végrendeleti örökösök *négy millió* lirát kapnak, a családra pedig *hat millió* marad.

Busseto község tanácsa inditványt tett az olasz kormánynak, hogy Verdi szülőháza, — egy egyszerü kis parasztházikó — mint nemzeti emlék az állam tulajdonába menjen át.

Béos, január 29.

Bécsben *Fürstenberg* herceg elnöklésével bizottság alakult, mely nagy gyászünnepséget szándékozik rendezni Verdi emlékére. Az ünnepségen Verdi nagy rekviemjét olasz énekesekkel fogják előadni. A tiszta jövedelmet részben jótékony intézeteknek, részben az olasz Verdi-emlékszoboralapnak szánták.

Trieszt, január 29.

A községtanács mai ülésén gyásztüntetés volt Verdi elhunyta alkalmából. Elhatározták, hogy Verdi ravatalára koszorut tesznek, a városi szinházat és a szinházteret Verdiről nevezik el és tekintettel Verdi végakaratára, lemondanak arról, hogy a temetésre képviselőt küldjenek.

— **Az öngyilkosság: természetes halál.** Messze északon, Kielben él az a tudós professzor, aki nem kevesebb, mint 300 öngyilkosnak agyvelejét, szivét, gyomrát, máját bontotta föl és valamennyit tudományosan átkutatta azért, hogy az öngyilkosság rejtélyességének nyitjára ráakadjon. A tudós professzor, dr. Heller kutatott, nyomozott, fejtett, bontott, mért és mérlegelt s végül kiolvasott a természet titkaiból annyit, hogy az öngyilkosság: *természetes halál*. Azt mondja ugyanis dr. Heller, hogy az öngyilkosok egy nagy része alkoholista. Aki pedig alkoholista, azt rendesen szélhüdés éri, ami lényegében nem egyéb, mint az alkohol hatása a szivben. Már most igy okoskodik tovább a német professzor, ha az alkohol hatása véletlenül nem a szivben, hanem az agyban érvényesül, akkor nem szélhüdés, hanem öngyilkosság következik be. Az egész különbség tehát az, hogy mig az egyik esetben az alkohol hatása a szivműködését kényszeriti abnormitásokra, addig a másik esetben az agyvelőre, illetőleg a gondolkozásra gyakorol rendellenes hatást.

Hogy a tudósnak ezt a magyarázatát pályatársainak nagy többsége elfogadja-e vagy elveti, ezt be fogja igazolni a közel jövő. Annyit azonban már a multban is bebizonyitottak az empirfilozófusok, hogy a gondolkozás szerve éppen olyan természetes procedurát végez, mint például az emésztés organuma, vagyis a gyomor. De folytatólag bebizonyitották a tudomány emberei azt is, hogy maga a gondolat is olyan produktum, mint minden más, ami a természet műhelyében, a természet törvényeinek hatása és uralma alatt keletkezik. Ha tehát most egy német professzor 300 öngyilkos holttestének felbontása és áttanulmányozása után arra a végeredményre jut, hogy az öngyilkosság természetes halál, ugy ez lényegében nem jelent mást, mint azt, hogy az embernek látszat szerint önkényes cselekvései nem független és szabad elhatározások, hanem elmaradhatatlan eredményei azoknak a természetes procedurának, melyek éppen oly kérlelhetetlen törvényszerüséggel szülik az agyban a gondolatot, mint akár a körtefa a gyümölcsöt. A mi Madáchunk is megmondta régen, hogy gondolatunk konyhánk gőze csak. Heller tanár csupán konkrét vonatkozásban alkalmazza Madáchnak gondolatát, mikor azt állitja, hogy ha konyhánk gőzébennagyon sok az alkoholtartalom, akkor az agyvelő olyan gondolatokat termel, melyek az öngyilkosságra való elhatározást megérlelik.

— **Vasutasok sztrájkja.** *Párisból* jelentik, hogy a városi vasut összes alkalmazottjai abbahagyták a munkát. A forgalom szünetel. A pályaudvarokat katonaság tartja megszállva.

— **Próbaebéd a nőképzőben.** Az Országos Nőképző-Egyesület háztartási iskolájában a főztanfolyam most ér véget és vizsgaképpen egymást érik a próbaebédek, amelyeken a közélet kitünőségei és a sajtó képviselői vesznek részt. A legközelebbi próbaebéd holnapután, csütörtökön este hat órakor lesz, az intézet Zöldfa utcai helyeségében.

— **Sötétség.** A nagy-körutak mentén ma éjszaka nagy tisztességük volt a lenézett petroleomos mécseseknek és az ünnepélyes gyertyácskáknak. A villamos világitás ugyanis kora délután fölmondta a szolgálatot és sötétségben maradtak egyszerre a büszke paloták, ahol a villamos fény hivalkodóan szokta hirdetni a modernséget. A modernség nagy hirtelenében a kezdetlegességbe potytyant, fölszökkent a gyertyák értéke és megbecsülték a pókhálós petroleum-lámpákat. A Magyar Villamossági Részvénytársaság emberei pedig lázas buzgósággal kutattak, hol fészkel a sötétség forrása, de hiába, senki sem talált rá a bajra. Beállt az éjszaka, a gyertyák is elégtek, a petroleum is elfogyott, a sötétség azonban csak nem tünt el. Szegény villamos emberek, mit tehettek egyebet, minden ház előtt lyukat furtak és a Józsefváros tele lőn vakondturásokkal. A sötétségnek azonban az ásatások sem imponáltak és igy holnapra marad a kinos probléma: — lesz-e ismét világosság? A villamos emberek is mintha már reményüket vesztették volna, szomoruan iszogatnak a Ferencváros korcsmáiban. A Józsefvárosból elmenekültek, féltek a földühödt emberiségtől. Mert az emberiséget — óh Haladás — a sötétség földühösiti. És a villamos körtécskék olyan maliciózusan hidegek és egykedvüek. A társaság nem. A ma éjszakai kis sötétség ugyanis nagy minuszt jelent a Magyar Villamossági Részvénytársaságnál.

— **Eberle kontra Hackenschmidt.** Mind a két urat ismerjük azokból a birkózásokból, amelyeket a Wulf-cirkusz eltávozása után az állatkert igazgatósága rendezett az állatkerti cirkuszban. Most Hamburgban mérték össze az erejüket, szintén egy cirkuszban, a mérkőzés azonban zajos botránynyal végződött. Tiz percig hiába igyekeztek azon, hogy földhöz csapják egymást. A pihenés után uj mérkőzés következett volna, de akkor a német Eberle a jury elé állott s kijelentette, hogy nem birkózik tovább. A jury erre kimondta, hogy Eberlenek influenzája van s akadályozza a birkózásban az a seb is, amit a fejére kapott a birkózás hevében, tehát legyőzöttnek érzi magát. A publikum azonban nem elégedett meg ezzel a megoldással. Iszonyu zajongással tört be a manezsben, legazemberezte a juryt s követelte a birkózás folytatását. Arra lett egy kis csend, hogy eloltották a villamos lámpákat, a vége azonban mégis az lett a dolognak, hogy a rendőrség üritette ki a cirkuszt.

— **Egy trónkevetelő halála.** Jászvárosban tegnap meghalt egy trónkövetelő: *Sturdza* Gergely herceg, aki azt állitotta magáról, hogy a román korona tulajdonképpen őt illeti meg. A herceg nemcsak e követelésével keltett feltünést, hanem különben is egyik legérdekesebb alakja volt a román arisztokráciának.

Atyja *Mihály* Moldva fejedelme volt és Gergely herceg ezen az alapon igényt tartott a moldvai fejedelemségre. Rengeteg vagyont is örökölt atyjától és ha ennek ellenére sem játszott kiváló szerepet otthon, az ingadozó jellemének tulajdonitható; azonkivül végtelen fukar ember is volt. Szerelmi viszonyaiban nem igen volt válogatós és miután összes törvénytelen gyermekeit adoptálta, nőül vette gazdasszonyát. Nagy feltünést keltett ezelőtt hat évvel egyetlen fiának szerelmi tragédiája. Az ábrándos ifju beleszeretett egy bukaresti cipészmester leányába és minthogy atyja erőszakolása folytán kénytelenségből el kellett jegyeznie *Kantakuzén* hercegnő leányát, a szerelmes ifju öngyilkos lett. Előbb azonban agyonlőtte a kedvesét is.

Sturdza Gergely sokat hallatott magáról ezelőtt tizenhárom évvel egy bünpörben, ahol vádlóként lépett fel. A badeni főtörvényszéknél ugyanis följelentést tett, hogy apjának özvegyét, aki 80 millió frankot hagyott hátra és aki Baden-Badenben halt meg, megmérgezték. A vád azonban alaptalannak bizonyult.

— **II. Vilmos és az angol korona.** Egy angol tudósnak, James Anthony *Froude*nak jutott Viktória királynő halála ötletéből eszébe, hogy II. Vilmos német császár tulajdonképpen az angol trón örököse. Abból indul ki, hogy a német császár Viktória királynő legidősebb leányának a legidősebb fia. Vilmos császárnak az angol trónra irányuló jogát teljesen jogos alapon lehet érvényesiteni. Mint Viktória legidősebb lányának legidősebb fia az egyenes örökös ághoz tartozik és még ha azt hoznák fel ellene, hogy nem elég közeli rokona Viktóriának, hogy utóda lehessen, hivatkozni lehet Viktória esetére. Viktória Kent hercegének harmadik lánya volt. Mégis megelőzte nagybátyját, a cumberlandi herceget és Nagybritannia királyává kiáltatott ki. De ha Vilmos császár még oly szépen megindokolná jogát, az angol parlament vetója kizárná az öröklésből. A trónöröklésről szóló törvény ugyanis azt a jogot biztositja a parlamentnek, hogy bizonyos személyeket a trónöröklésből kizárhasson. Az angol parlament már sokszor használta ezt a jogát s több mint száz személyt zárt ki a trónöröklésből. Ugyanez a törvény juttatta a Hannover házat az angol trónra.

— **Postarablók a vonaton.** *Danzig*ból jelentik, hogy a Dirschau és Danzig között közlekedő 653. sz. esti személyvonat postakalauzát tegnap megtámadta két ember, akik a postakocsiba belopóztak. A rablók néhány lövéssel megsebesitették a postahivatalnokot és megkötözték. Azután átmotozták a kocsit, de pénzt nem találtak. Az orai állomáson a rablók kiugrottak a kocsiból és megszöktek.

— **Amerikai szenzáció.** Amerikában meghalt egy érdekes ember, mister *Murray Hall*, az Egyesült-Államok parlamentjének egyik tagja, nagytudásu ember, kitünő szónok, pompás vivó és tornászó, szellemes, asszonyokért és leányokért párbajozó, s ezeknek nagy kedvence, aki azért kétszer házasodott, de mind a két feleségét tulélte. Hanem hogy most meghalt január tizenötödikén, akkor sült ki csak róla a legnagyobb érdekesség. A halottkém hiteles állitása szerint Murray Hall nem is mister, hanem missis. A kerületben nagy volt a meglepődés és a lárma, s az Egyesült-Államokban mindenütt ez most a szenzáció; sokan dühösek, de akik a nők jogaiért küzdenek, nagyon örülnek és diadallal hirdetik, hogy ime, asszony is nagyon jól megállja a helyét a parlamenti küzdőtéren. Harminc esztendőn át volt Murray Hall a parlament tagja és bajnoka. Egy fogadott leánya gyászolja, aki huszonkét esztendős.

— **Megmart emberek.** *Székesfejérvárott* tegnap egész nap egy veszett kutya gárázdálkodott. Eddig négy megmart ember jelentkezett, akiket a kutya megmart, köztük *Leszlauer* Sándor városi ellenőr. A főkapitány 40 napi ebzárlatot rendelt el az egész városra.

— **Segitség a szegényeknek.** A budapest-balparti melegedőszoba-egyesület, amely a hajléktalanok külső váci-uti menhelyében ingyenlevest osztogat a szegények között, január 1-től mostanáig 12.840 adag levest osztott szét. Naponta 400—500 szegény ember kap meleg levest az egyesület jóvoltából. Az egyesület vezetősége kéri a közönséget, hogy akár természetbeli, akár pénzbeli adományaikat az egyesület elnökségéhez küldjék.

Az I. kerületi előljárósághoz a Zimmermann vendéglői asztaltársaság 10.50 koronát küldött az I. kerületi népkonyha javára.

— **Leégett internátus.** Egy brüsszeli táviratunk szerint: La Louvierében, a Szent József-intézetnek kétszáz tanulóra berendezett internátusában, tüz ütött ki, mely a kápolna, a diszterem és a sörgyár kivételével elpusztitotta az *intézet összes épületeit*, melyek *másfél hektárnyi területen* vannak szétszórva. Az összes papokat és tanulókat megmentették.

— **Halálozás.** Tegnap éjjel egy jószivüségéről ismert urhölgy, *Auer* Sándorné, hirtelen elhunyt a fővárosban. A boldogultat rokonain, barátain kivül lérje, *Auer* Sándor, az Assicurazioni Generali főinspektora, továbbá gyermekei, *Auer* Róbert tőzsdetanácsos és fővárosi bizottsági tag, özvegy dr. *Ulmer* Lázárné és *Auer* Emil gyászolják.

Dr. *Kis* Sándor ujpesti ügyvéd neje, *Hédervári* Gertrud, vasárnap meghalt huszonhét éves korában. Az elhunytat nagy részvét mellett kisérték örök nyugalomra.

— **Tanitók gyülései.** A Ferenc József tanitók háza igazgató-tanácsa ma este rendkivüli közgyülést tartott. A mult évi zárszámadás tudomásul vétele s az idei költségvetés elfogadása után elhatározták, hogy a kultuszminiszterhez memorandumot terjesztenek fel, melyben az állami nyugdijak revíziója alkalmával ugy a budapesti, mint a Kolozsváron létesitendő tanitók háza részére segély-alapot kérnek.

Az Eötvös-alap Országos Tanitói Segély-Egyesület gyüjtő- és kezelő-bizottságának ma este gyülése volt. A gyülés főképp a február 2-ikán tartandó közgyülés előkészitésével foglalkoztak. A mult évi zárószámadás bejelentése után *Péterfy* elnök szép szavakban emlékezett meg azokról az adakozókról, kik az elmult évben anyagilag támogatták az egyesületet jótékony müködésében.

— **A Dunáról.** A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a megenyhült időjárás következtében a Dunán a jég folyton roskad s lazul, mind a mellett a jég még mindig 15—35 centiméternyi vastagságban áll. Tegnap este óta az áradás 14 centiméternyi s mai magassága 165 centiméter. A viz mindenütt lassan emelkedik, de ez a jégviszonyokra alig van hatással. A jég az éjjel a fővárosnál ismét megmozdult s most a viz szine, a Lánchidtól az Eskü-térig és a Havas-utca irányában, csekély csikon, a Ferenc József-hidtól le a Csepel-szigetig jégmentes. — A Tiszán és mellékfolyóin a jégviszonyok változatlanok. A Dráván és Száván megindult a jég alacsony vizállás mellett.

(x) **Egyenruhák,** diszöltönyök és libériák, olasz vivőszerek igen olcsón kaphatók *Tiller* Mór és Társa cs. és kir. udvari szállitóknál Budapest, Váci-utca 35.

(x) **Aki csak egyszer is használta** Egger mellpasztilláit, meggyőződött, hogy azok köhögésnél, rekedtségnél föllülmulhatlanok. Kaphatók minden gyógytárban és drogériában. Doboza 1 és 2 korona. Próbadoboz 50 fillér. Főraktár Nádor-gyógytár, Budapest, Váci-körut 17.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

Vilma királynő esküvője.

Budapest, január 29.

A hollandusok fiatal királynője néhány nap mulva már örök hüséget esküszik az ő szeretett vőlegényének, *Henrik* mecklenburgi hercegnek. Az angol udvarnak, a holland nép ellenséges érzelme miatt, nem lesz képviselője az esküvőn. A német udvar helyettese *Lüschel* tengernagy lesz és azonkivül várják a potsdami vadászgárda egy osztályát, *Vilma hollandi királynő* huszárezred ezredesét is Hannoverből. A hágai ünnepség fényes lesz és már most is ezrivel tódul a nép a fővárosba. Az esküvő napján a várost kivilágitják, nagy népünnepet is rendeznek, ingyen szinházi előadást a szinházakban és a koncert-termekben. Február 7-ikén este a loói kastélyba utazik az ifju pár, ahonnan csak március 5-ikén tér vissza. Henrik herceg, aki jelenleg Mecklenburgban tartózkodik, magas cimet kap és mint a királynő élettársa, *Raad van State* fog szerepelni. Az országos törvények Hollandia királynőjét is kötelezik, hogy megfeleljen a házasságjogi formalitásoknak. Tegnapelőtt nyujtotta át a németalföldi igazságügyminisztérium egyik főtisztviselője a hágai polgármesternek, mint az anyakönyvvezetői hivatal vezetőjének, azt a nyilatkozatot, amelyben a királynő és vőlegénye kijelentik egybekelési szándékukat. A városháza előtt kétfogatu diszkocsi állott meg, amelynek tiszta fehér szerszáma volt. A bakon egy diszruhás és minden jelvénynyel ellátott szolga ült, aki dr. de Bries igazságügyi referenst segitette ki a kocsiból. A diszruhába öltözött tisztviselő felment az anyakönyvi hivatalba, ahol annak vezetője is teljes diszben várta őt.. Dr. de Bries ünnepies ceremóniák közben a következő tartalmu iratot adta át:

Mi, *Henrik Vladimir Albrecht Ernő*, mecklenburgi herceg stb. 24 éves, lakik Schwerinben, II. Frigyes Ferenc ő királyi fensége mecklenburgi herceg és neje Mária Karolina Auguszta schwarzburgi hercegnő fia és

Vilhelmina Heléna Paulina Mária, Isten kegyelméből Németalföld királynője stb. 20 éves ... stb. a polgári törvénykönyv 105. §-ának megfelelően bejelentjük házassági szándékunkat.

Henrik Vladimir Albrecht Ernő mecklenburgi herceg s. k., *Vilhelmina* s. k.

A hivatalos épületre rögtön fölvonták a lobogót s kevéssel később ünnepi zászlódiszben volt az egész város. A lakosság örömmámorban uszik és szeretettel környékezi a bájos, ifju királynőt. Sok kedves anekdóta jár szájról-szájra felőle. Az emberek csak igy szólnak róla:

— A *mi Vilmácskánk!*

A *tisztán szerelmi* házasság szóval erősen megnyerte az alattvalók szivét. Hogy pedig igazán szerelmi házasságról van itt szó, az kétségtelen. Erről eléggé tanuskodik az a kedves jelenet, amely nemrégiben történt Hágában, a királyi palota előtt.

A vőlegényt várták. Nagy néptömeg gyült össze a palota előtt s már negyedórával az érkezés előtt láttak egy fehérruhás hölgyet, amint a palota egyik ablakából kinéz. A mint *Henrik* herceg megérkezett, eltünt az ablakból s a következő pillanatban a kapuban jelent meg, hogy a herceget fogadja. A fehérruhás hölgy természetesen a királynő volt, aki aggódva várta vőlegénye megérkeztét. Amint a vőlegény kilépett a kocsiból, a menyasszony, mitsem törődve a kivánesi tömeggel, vőlegénye karjai közé rohant, és egy egészséges csókot cuppantott ajkára. De a vőlegény sem maradt adós. Mindezt természetesen jól esik látni a népnek.

•

Most már a hágai lakodalmi ünnepségek részletes programmját is megállapitották. Február *elsején* lesz a rendkivüli követek fogadtatása, akik uralkodóik jó kivánságait adják át. Tiszteletükre diszebéd lesz. Az esküvő napján, február *hetedikén*, az igazságügyminiszter a királyi várba megy, ahol a legközelebbi rokonok és a tanuk jelenlétében megtartják a polgári esküvőt. Közvetetlenül erre a fejedelmi személyiségek ünnepi menetben a templomba vonulnak, ahol a házasságot egyházilag megáldják. Az esküvő után nagy üdvözlő fogadás lesz, és pedig először a fejedelmi személyek, azután a többi meghivottak adják át szerencsekivánataikat. Az üdvözlésekre következik a reggeli, amely után a királynő férjével nászutra megy.

Nagyszabásuak lesznek azok az ünnepségek, amelyeken a közönség is résztvehet. Huszonhatodikán, a házasság hivatalos kinyilvánitása napján, Hágában a községtanács által rendezett nagy tüzijáték volt. Harmincegyedikén a hágai szegények élelmi szereket és ruhákat kapnak; az árva gyermekeknek, akiknek neveltetése Hollandiában külön nemzeti intézmény, ünnepélyt rendeznek az állatkertben. Február 2-ikán Hágában kivilágitás lesz, 4-ikén a hágai, rotterdami és haarlemi daloskörök, mintegy négyszáz, taggal szerenádot adnak a királynő palotája előtt. Február 5-ikén reggeli hangverseny lesz hatszázötven énekessel és

énekesnővel a palota kertjében. Az esti diszelőadásra dr. Schaepmann ünnepi prologust szerzett. Ugyanaznap este különböző helyeken körülbelül ötezer néző számára ingyen előadásokat tartanak. Hatodikán az iparos-egyesületek zenés menetet tartanak, mig este a nép mulattatására több helyen kinematografikus fölvételeket mutatnak be. Az általános diszitéseknek főbb pontjai már készen vannak. Fehér liliom, tulipán és narancsvirág szolgál virágdisz gyanánt. Február 6-ikán élőképeket mutatnak be, amelyeket Jonkheer de Steurs rendez. A királyi párnak amsterdami tartózkodása alatt nyujtják át a fővárosnak és a többi városoknak ünnepi ajándékait. Hágának az ajándékait ellenben még az esküvő előtt átadják. A vendégeket és küldöttségeket a legelső szállókban helyezik el. Az ujságirók számára, nem messze a táviróhivatoltól, sajtóirodát rendeztek be. A községtanács kétszázhusz darabból álló pompás kék antik-porcellán asztali készletet ajándékozott a királynőnek, a hollandi arisztokrácia hölgyei arany tükörrel és egy szép gyémántkarkötővel lepték meg a mátkapárt.

Iparpártolási prémiumok.

Budapest, január 29.

Az *Országos Iparegyesület iparpártolási szakosztálya* ma délután 5 órakor ülést tartott gróf *Széchényi* Imre elnöklete alatt. Az ülésen jelen voltak: gróf *Zichy* Jenő, *Matlekovits* Sándor, *Burchard-Bélaváry* Konrád, *Thék* Endre, *Ghyczy* Béla nyugalmazott altábornagy, *Schnierer* Gyula, *Szterényi* József, *Ambrozovics* Béla, *Borszéky* Soma miniszteri tanácsosok, *Gömöri-Szontagh* Pál, megyeri *Krausz* Lajos, *Neuschlosz* Marcel, *Sándor* Pál, *Bobula* János, *Glück* Frigyes, *Fenyvesi* Adolf, dr. *Fenyvesy* József, *Kabos* Ede, *Sasvári* Ármin, *Micsch* Endre, stb.

A napirend első tárgya *Gelléri* Mór igazgatónak az Országos Iparegyesület által a *Magyar Ipar* cimü hetilap mellékletéül kiadott Hazai Beszerzési Források cimü folyóirat további kiadására vonatkozó javaslata volt, melyet a gyengélkedő igazgató helyett a titkár ajánlott elfogadásra.

Czettel Gyula, *Kozma* Géza, dr. *Soltész* Adolf, *Ambrozovics* Béla, *Egger* Gyula, gömöri *Szontágh* Pál, *Kancer* Kálmán, megyeri *Krausz* Lajos, *Ghyczy* Béla és *Neuschlosz* Marcel felszólalásai után a javaslatot *Ghyczy* Béla egy pótlásával kiegészitve, elfogadták.

Ezután gróf *Széchenyi* Imre szakosztályi elnök következő javaslatára került a sor:

„Konstatáljuk, hogy a hazai ipar cimén forgalomba kerülő cikkek mennyiben készülnek hazai anyagból s tegyünk lépéseket az iránt, hogy oit, ahol még külföldi anyagot dolgoznak fel, ezt szukcesszive lehetőleg hazaival pótoljuk."

Gróf *Széchenyi* Imre rövid felszólalása után a szakosztály egyhangulag elfogadta a javaslatot.

Dr. *Soltész* Adolf titkár felolvassa és röviden elfogadásra ajánlja az elnök másik javaslatát, amely ugy szól, hogy az iparpártolás terén kitünt kereskedőket az iparegyesület érmekkel és okmányokkal tüntesse ki.

Gindert István ellene szól a javaslatnak. Dr. *Soltész* rövid felvilágositó észrevétele után *Krieshaber* Leo megjegyzi, hogy a javaslat hézagos. Nem a kereskedő irányitja a fogyasztást, hanem a közönség, ezért a kitüntetést kiterjeszteni akarja a fogyasztókra is. *Mezei* Péter olyan kitüntetést ajánl, amelyet a kereskedők üzleteikre kifüggeszthessenek. *Matlekovics* Sándor igazat ad Krieshabernek abban, hogy nem csupán a kereskedő irányitja a fogyasztást, hanem a közönség is. De ha arra a térre lépnénk, hogy a közönséget akarnók kitüntetetni, akkor nagyon is messze mennénk. Az inditvány alapeszméje az, hogy az iparos maga nem képes készitményének kelendőségét előmozditani, hanem rá van utalva a kereskedő segitségére, akinek hivatása, hogy a közönséget irányitsa s figyelmeztesse a hazai ipar termékeire. Az intenció az, hogy az iparegyesület jöjjön kontaktusba a kereskedőkkel, akik először hazafiságból, aztán meg önérdekből is propagálják a magyar ipari cikkeket. Ebből a célból azt kivánja a javaslat, hogy az iparegyesület, amint eddig az iparosokat és munkásokat kitüntetni szokta, részesitse esentul kitüntetésben a kereskedőket is. Ami Mezei megjegyzését illeti, semmi akadálya sincs annak, hogy a kereskedő az egyesülettől kapott kitüntetést feltünő módon kifüggessze. Ajánlja a javaslat változatlan elfogadását.

Havas Sándor a hazai ipar pártolásának legnagyobb akadályát abban látja, hogy a külföldi selejtes iparcikkek olcsók, a belföldi jobb iparcikkek pedig drágábbak. A kereskedővilág inkább az olcsóbb és rosszabb iparcikkek forgalomba hozatalára törekszik. A kereskedők nem hazafiasak, hanem kozmopoliták, meg kell tehát nyerni őket a hazai ipar ügyének, ezért helyesli gróf Széchenyi inditványát.

Mayer Sándor felszólalása után *Sándor* Pál a kereskedővilág ellen hangoztatott vádakra megjegyzi, hogy a magyar keerskedők már megszokták azt hogy őket állitják oda bünbakul mások hibáiért is. El volt készülve arra a vádra hogy a magyar kereskedőosztály kozmopolita. Kérdi ezzel szemben az iparosokat, hogy vajjon nyersanyagaik és segédeszközeik beszerzésénél csak a hazafiságra néznek-e, vagy arra is, hogy hol kaphatnak olcsóbb és jobb anyagot és eszközt? Amint ők is bizonyára első sorban a jobbat és olcsóbbat keresik, épp ugy nem vehetik rossz néven a kereskedőtől, hogy ha első sorban az üzleti hasznot tartja szem előtt. Ugy van az mindenütt, hogy aki haszonra dolgozik, az szét néz az egész világon, hogy haszna mennél nagyobb lehessen. Ebben az értelemben igenis kozmopolita a magyar kereskedő, de a hazafiatlanság vádját visszautasitja. Amde, ha csak a hazafiságra néz a kereskedő, akkor tönkre megy, ez pedig nem érdeke a magyar iparnak. Az elnök inditványát ellenzi, éppen azért, mert meg van győződve a magyar kereskedők hazafiságáról. Amely kereskedőt a hazafiság nem serkenti a magyar ipar felkarolására, azt érmekkel és okmányokkal nem fogják erre rávenni.

Neuschloss Marcel: Konstatáltatott, hogy a kereskedelem részéről bizonyos hazafias áldozatok nélkül a magyar ipar alig támogatható. Vannak hibák a magyar társadalomban, kereskedelemben és a magyar iparban is, amelyek itt a szakosztályban egész őszinteséggel megbeszélhetők. Kétségtelen, hogy a sajtón kivül csak a kereskedelem képes a hazai ipar termékeit propagálni, ha ez nem érdeme a kereskedőnek, akkor ne tüntessük ki, de ha érdem, akkor igenis, részesitsük elismerésben. Végeredményében haszonnak is kell származnia az iparcikkek terjesztéséből, de kezdetben mindenesetre a hazafiság bizonyos mértékére van szükség. Sajnos, hogy egyéb anyagi prémiumot nem adhatunk az ilyen hazafias törekvéseknek. Nagyon helyes volna, ha a kormány anyagilag is támogathatná ezt a törekvést, de mert erre anyagi eszközök nincsenek, adjunk olyan jutalmat, amilyen tőlünk telik, és ne feledjük el, hogy az iparpártolásra serkentő tényezők között a hazafias lelkesedés és a haszon mellett ott van harmadiknak a hiuság is. Ezért örömmel üdvözli gróf *Széchényi* inditványát, mert ebben az a tendencia fejeződik ki, hogy elismerjük azt, hogy a hazai ipar pártolása a kereskedő részéről áldozat, amely köszönetre méltó.

Gróf *Zichy* Jenő kijelenti, hogy minden inditványt elfogad, amely a magyar ipar pártolását célozza, de 25 év tapasztalatai nyomán állithatja, hogy minden más palliativ intézkedés; az egyetlen igazi megoldás az önálló vámterület.

Gróf *Széchenyi* Imre záróbeszédében polemizál Sándor Pállal és Krieshaberrel és fejtegeti inditványának intencióját.

A szakosztály erre egyhangulag elfogadta gróf Széchényi inditványát.

Napirendben volt még *Gelléri* Mór igazgatónak a nálunk hiányzó iparcikkek sorozatos kiállitására vonatkozó tervezete, melynek tárgyalását azonban Matlekovits Sándor inditványára a legközelebbi ülésre halasztották.

Dal

a vazelinről és az uj világrendről.

Gersuny tanár, *Billroth* hirneves utóda, klinikáján a vazelinnek egy különös használatát vezette be sebész-kozmetikai célból. *Hogy csenevész, sovány és beesett testrészeknek a megfelelő teli formát adja, sterilizált vazelint fecskendez a bőr alá.* Tehát zsirral vattázza ki a testet.

Bár sokszor már blazirtan állunk
Modern korunk csudáinál, —
Ki hitte vón a vazelinről,
Hogy ily szép karriért csinál?!
A zsir, mely minden orron olvad,
Mig kivül hava-havazik,
És hófehér, miként a bárány,
Pedig sertésből származik!

Nyájas kenőcs, hányszor találtam
Csudás erődben enyhet én,
Midőn náthásan fuldokoltam
A kana- kana- kanapén.
Mikor barátink elkerülnek,
Kiket a nátha megijeszt,
Beteg szervünkön szeretettől
Ő csak ugy olvadozni kezd!

Tintával, amely csupa harmat,
És oly papiron, mely velin,
Kén méltó verset rólad irni,
Oh vaze- vaze- vazelin!
Mikor ránk fellegek torulnak, —
A jobb derünek sugarát
Bocsátod át száz akadályon,
Te hű, te önzetlen barát!

De eltünsz meghatón, szerényen,
Mihelyt bajunk elköltözött,
És ott felejtünk a fiókban
Kravátlik, gombok, tűk között.
Ha később olykor rád találunk,
Mint lim-lomot, úgy kezelünk, —
Ah elfeledjük, hogy a bajban
Ki is maradt híven velünk!

De bezzeg mostan üdvözöllek,
Midőn szerencséd földerül:
Hiv szerepelni a közélet
Sebészi-szépitőszerül.
Nincs többé Sarah! Nincs soványság!
Egy uj kor vatta nélkül int:
Mindenhová, ahol hiány van,
Befecskendeznek vazelint!

Ő fogja nékünk visszahozni
A klasszikus szép tünt korát!
Milói Vénusz és Apolló
Fog futni minden úton át!
Tökéletes lesz minden orca,
A száj, a homlok és — az orr:
És nem lesz antiszemitizmus,
Nem ismer fajkérdést a kor!

És mindezt — oh ki hitte volna?! —
A vaze-vazelin tevé:
A szubkután bedörzsölésnek,
Legszebb győzelme az övé!
Hogy mollett lesz most minden asszony
A glóbus mind a két felin,
Forrón köszönjük, ime, néked,
Oh vazelin, jó vazelin!

(*G—ly.*)

SZINHÁZ. ZENE.

** **Két nyilatkozat.** *Beőthy* László, a *Nemzeti Szinház* igazgatója tegnap a következő sorokat intézte hozzánk:

Tekintetes szerkesztőség!

A *Magyar Szó* ma esti számában egy közlemény jelent meg, amely szerint Boros Ferike, a Nemzeti Szinház tagja, a szinház igazgatóságának tudtával biztositási ügyletek kötésével foglalkozik s ebben őt az igazgatóság meg nem engedett módon támogatja.

Az egész, ami a dologból a Nemzeti Szinház igazgatóságát illeti, az volt, hogy Boros kisasszony nekem szóbelileg bejelentette ilyetén mellékfoglalkozását. En e bejelentést azzal, hogy a dolog reám nem tartozik, tudomásul vettem. Minden egyéb, ami az emlitett cikkben a Nemzeti Szinház igazgatóságára vonatkozik, az elsőtől az utolsó betüig nem igaz.

E sorok közlését kérve, igen tisztelt szerkesztő urnak alázatos szolgája

Budapest, 1901. január 28.

Beőthy s. k.
igazgató.

Ugyanebben a dologban ma *Boros* Ferike kisasszony is nyilatkozik. Konstatálja, hogy az igazgató tudtával határozta el, hogy biztositási ügyletekkel fog foglalkozni, de még eddig kevés sikere volt ezen a téren és hogy a nyilatkozatát provokáló közlés egyéb vonatkozásai alaptalanok.

Kivánjuk a kisasszonynak, hogy a szinpadon, hivatása valódi mezején, igenis legyenek sikerei és pedig jelentékenyek. Magáról a dologról az a véleményünk, hogy semmi rossz nincs abban, amit a kisasszony akar. De sajnálni való, ha a szinház tagjaival más szempontból is foglalkozik a nyilvánosság, mint ami a művészi szereplésüket illeti. Nagyon féltékenyen vigyázunk a magunk részéről erre a határra és szemben a felmerült kérdéssel is tartózkodtunk volna a vele való foglalkozástól, ha a Nemzeti Szinház igazgatója nem látta volna szükségét a nyilatkozásnak.

** **Filharmonia.** *Eibenschütz* Riza, a hatodik filharmoniai hangverseny vendégmüvésze, megérkezett Lipcséből, és részt vett a mai főpróbán. Hogy a hangverseny a szokásos időtartamot tul ne haladja, némi változtatást tettek a müsoron, amennyiben Schumann Ouverture, Scherzo és Finále helyett *Mendelssohn* rég nem hallott Ruy Blas-nyitányát adják elő. A hangverseny ½8 órakor kezdődik.

** **Magyar müvésznő Berlinben.** *Berlin*ből jelenti tudósitónk: Az elmult héten tartotta meg *Freund* Etelka, a kiváló budapesti müvésznő, második berlini hangversenyét. Bach-Busoni, Liszt és Chopin kompozicióri szerepeltek a müsoron és a kitünő müvésznő zongorajátéka most még fokozottabb elismerésben részesült, mint az első alkalommal. A berlini lapok egyértelmüleg dicsérettel adóztak a müvésznő kvalitásainak s kiemelték, hogy ragyogó teknikája mellett az érzés melegsége és az interpretáció tömérdek finomsága előkelő helyet biztosit a budapesti müvésznőnek a külföld nagyságai között.

** **Pewny-koncert.** *F. Pewny* Irén, *Operaházunk* kitünő müvésznője és nővére *Pewny* Olga, a boroszlói szinház drámai primadonnája, akinek müvészetét egész Némethonban nagyra becsülik, február hó 4-én (és nem mint előzőleg hirdetve volt február 9-én) a *Royal*-teremben hangversenyt rendez. A két kiváló müvésznő hangversenye iránt nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében. — *F. Pewny* Irén asszony különben február 1-én *Nagy-Kanizsán* fog hangversenyezni, ahová a kereskedő ifjak egyesülete *Sauret* Emillel, a világhirü hegedüvirtuózzal, egyetemben meghivta.

** **Pálmay Ilka vidéki bucsuja.** *Pálmay* Ilka, mint értesülünk, a jövő hónapban megkezdi a vidéki szinpadokon tervezett bucsu-körutját. A diva *Miskolcon* és *Kassán* kezdi meg bucsuzkodását.

** **Az egri dalárda az Otthonban.** Az Otthon irók- és hirlapirók köre mindig talál az estély számára valami érdekes különlegességet. Vasárnap, február harmadikán lesz a legközelebbi est, amelynek az érdekessége a hires egri dalárda közremüködése. *Lányi* Ernő szerzeményeit fogják bemutatni és a dalárda harminc tagján kivül a főváros müvészeti életének két kitünősége, L. *Komáromy* Mariska és *Raskó* Géza is szerepel egy-egy számmal a programmon. Hangverseny után táncmulatság lesz. A körtagok és vendégeik jegyeiket már mától kezdve átvehetik az Otthonban.

** **Faludi Antal jubileuma.** *Faludi* Antal, a *Nemzeti Szinház* tagja még ennek az évadnak a folyamán nevezetes jubileumot fog tartani. Április 1-én telik be ugyanis huszonöt esztendeje, hogy a jóraváló müvészt, aki kisebb szerepkörben ugyan, de mindig lelkiismeretesen müködött, a *Nemzeti Szinház* kötelékébe szerződtették. Az igazgatóság a jubileum alkalmával, mint értesülünk, jelentősebb szerepben fogja a jubiláns-müvészt felléptetni.

** **A vidéki szinészet fegyelmi törvényei.** Az *Országos Szinész-Egyesület* központi tanácsa most a vidéki szinészet egyetemére kiterjedő rendkivül fontos törvényen dolgozik. A régibb fegyelmi törvények részben elavultak, részben pedig hézagosak s ezt a hiányt pótolja most a központi tanács. Az uj fegyelmi törvényt a tanács a tavaszi közgyülés elébe terjeszti elfogadás végett.

** **Küry Klára bécsi vendégszereplése.** *Küry* Klára, a *Népszinház* kitünő primadonnája, az idén korábban kezdi meg szabadságidejét a *Népszinháznál*, mint az előző években és március végén fejezi be müködését. Április havában a müvésznő a bécsi *An der Wien*-szinháznak lesz vendége, ahol a *Nebántsvirágban*, a *Liliben* *A babában* fog fellépni. A müvésznő *bécsi* vendégszereplésére vonatkozó tárgyalások, mint értesülünk, közel vannak befejezésükhöz.

** **Réthy Laura Debrecenben.** *R. Réthy* Laura asszony Debrecenbe ment vendégszerepelni három estére, de oly sikert aratott hogy vendégjátékait nyolc fellépéssel meg kellett toldania. Zsufolt házak előtt játszott *Hoffmann meséiben*, *Náni*ban és kétszer a *Boszorkányvár*ban, melyben Coraliet és Verust, a koloratur és a szubrett szerepet egymaga énekelte. Ezután *Traviata* következett s most még *Szép Helénában* és és *Rip van Winkl*ében lép föl. A debreceni közönség zajos ünnepléssel tüntette ki *R. Réthy* Laurát és az ovációk külső jelei közt feltünt a *debreceni sajtó* nagy pálmakoszoruja. A vendégmüvésznő Debrecenből Pécsre, azután Kolozsvárra megy.

** **Elhalasztott hangverseny.** A *Grünfeld-Berkovits-Rékai-Bürger* vonósnégyes-társulat február hó 3-ára hirdetett kamarahangversenyét Bürger tanár betegsége folytán február 10-ére kénytelen halasztani. Ugy e hangversenyre szóló bérletjegyek, valamint a váltott jegyek február 10-ére érvényben maradnak. Jegyek e hangversenyre Rózsavölgyi és Társa udvari zenemükereskedésében (Kristóf-tér) válthatók.

** **Sorma asszony Budapesten.** Egy *bécsi* ujság arról értesül, hogy *Sorma* Ágnes asszony, az ismert *berlini* drámai müvésznő, mégis csak vendégszerepelni fog *Budapesten*. A bécsi ujság szerint *Sorma* asszony ujabb vendégszereplési ajánlatot kapott *Budapestről*, amely fölött most folynak a tárgyalások.

** **A Népszinház eredeti operett-ujdonsága.** A *Népszinház* ebben az évadban, mint értesülünk, még csak egy eredeti operettet fog bemutatni. Ez az operett a *Katalin* lesz, amelynek zenéjét *Fejér* Jenő, szövegkönyvét dr. *Béldi* Izor irta.

** **Házi-hangverseny a Telefon Hirmondóban.** Ma, szerdán este fél kilenc órakor házihangversenyt rendez és közvetiti előfizetőinek a Telefon Hirmondó. A közreműködők névsora a következő: *Csetényi* Juliska, *Márkus* Aranka, S. *Serlegi* Ida és *Vidor* Laura urnők, *Cenner* Lajos, *Hegedüs* Ferenc és Eöri *Szabó* József urak. Hangverseny után a rendes esti felolvasás következik, azután pedig 11 óráig *cigányzene* lesz hallható a kagylókon keresztül, amelyet az Emke kavéházból közvetit a Telefon Hirmondó.

Mihalovich Ödön.

— *Bevezetés a Simphonie pathetique-hez.* —

Budapest, január 29.

Nálunk nagyon sok a jubileum. Mennél kevesebb okunk van rá (mert a világ ma határozottan szomoru) annál többet jubilálunk. A titulus bibendik országa ez. Vannak emberek nálunk nagy számmal, akik dátum-kereséssel töltik az időt. Kikeresik a lexikonokból, hogy x, y ur mikor született, mikor házasodott, mikor irta meg az első rossz versét, az első rossz operáját, mikor sütötte az első ragacsos kenyeret, mikor alkalmazták először a városnál, a bankirodában, a kiházasitó egyletekben, mikor huzta ki az első fájós fogat, mikor küldte a másvilágra első páciensét, mikor lőtte az első lyukat a levegőbe, mikor deklamálta először sükettő az emberek fülét a provinciának valamelyik bomályos színpadán. Mindezt pontosan kikutatják. És ha eltelt a nevezetes esemény óta öt, tiz, tizenöt, husz vagy pláne huszonöt esztendő: jön a hivatalos ünneplés, a babérkoszoru, a bankett, a magnum áldomás, tömérdek tószttal és néha egy-egy rendjelecskével. A szenvedélyes dátum-keresőt buzgóságban csak egy mulja fölül: az a bizonyos szerény ur, aki maga keresi ki a dátumokat és maga hivja föl csodálatos diplomáciával a barátjai figyelmét a saját — okvetlenül megjubilálandó — érdemeire.

Holnap mulatják be a filharmonikusok *Mihalovich* Ödön uj és nagyszabásu zenekari müvét, a pathetikus szimfóniát.

Uj szimfónia magyar szerzőtől: már ez magában véve eseményszámba mehet. De ha elgondoljuk, hogy ezt a szimfóniát *Mihalovich* Ödön irta, aki a nagy zenekari müvek egész sorozatával ajándékozta meg nemzetét, akinek két magas szinvonalon álló operája van s akinek az első szimfóniája *Erkel* Ferenc vezetése alatt került bemutatóra *több mint harminc esztendővel ezelőtt*: akkor egészen világos, hogy itt egy nagyszerü jubileumra volna alkalom.

Csakhogy ez a *Mihalovich* Ödön olyan férfiu, aki nem akarja jubiláltatni magát. Ha tisztelői, jó barátjai meg akarnának emlékezni kiváló érdemeiről és kikeresnék biografiájából az ünneplésre alkalmas évfordulót: ő lenne az első, aki kérve kérné az urakat (ámbár különben kérni nem szokott, mert büszke, önérzetes ember) hogy engedjék el neki ezt a jubiláris penitenciát. Hadd élhessen háborítlanul a zeneszerzés csöndes gyönyörüségének; hadd irhassa partituráit magányos otthonában; és hadd bocsáthasson időnkint egy-egy szép, érett dolgozatot az intelligens, müértő közönség elé, nem ünneplésre, hanem komoly birálatra; nem azért, hogy hiuságát kielégitse, hanem azért, hogy lássa haladásának, fejlődésének a mértékét abban a fogadtatásban, amiben a közönség és a kritika részesiti.

Egyszer megtörtént, hogy kiváncsi volt arra: mikor szerepelt először a nyilvánosság előtt a budapesti filharmonikusok valamelyik hangversenyén? Pontos adattal akarta kielégiteni kiváncsiságát és levélben kérte föl *Erkel* Ferencet a kivánt dátum megjelölésére. *Erkel* a dátumot rendelkezésére bocsátotta. A beküldött adatból kiderült, hogy első föllépése óta éppen *huszonöt esztendő* telt el. Senkinek sem lett volna több oka és alkalma az ujabb magyar zeneszerzők közt, mint *Mihalovich* Ödönnek, aki annyi értékes, nagy zenemüvet irt és olyan előkelő, befolyásos ember volt a magyar zenevilágban, hogy ezt az évfordulót fényesen megünnepeltesse coram publico azokkal, akik igazán tisztelték és azokkal, akik vártak valamit a befolyásától. De *Mihalovich* Ödön elolvasta a levelet, tudomásul vette *a maga számára*, hogy immár belépett a negyedszázados jubilánsok közé és nem adta tovább. Nem közölte a legintimebb barátjaival sem, nehogy orozva megrohanják valami elháritathatlan jubileummal. A kis, nyüzsgő dilettánsok, a müvészet stréberjei, annál buzgóbban ünnepeltették magukat semmiségük ötödik és tizedik évfordulóin. *Mihalovich* Ödön résztvett az ilyen zajos komédiákon és kitünően mulatott magában és szuverén iróniával gratulált a dicsőség apró bolond ainak.

Az izléstelenségtől a banalitástól való félelem nyilatkozott meg *Mihalovich* Ödönnek ebben az averziójában. S az, ami visszatartotta attól, hogy belekeveredjék a hiu, kicsinyes jubilánsok tömegébe, az jellemzi zeneköltői müködését is. Tanuló éveiben csak a legnagyobb, legnemesebb mintákhoz vonzódott, akik a költészet magas világába vezették. Csak ott érezte magát jól, ahol hatalmas inspirációk áramlata vette körül; ahol erő és szépség párosult a zeneköltő gondolatában; ahol az orkeszter szinpompája fényes burkolata volt a lélek gazdagságának; ahol a zeneköltő jellemzése az emberi érzések mélységeit tárta föl; s ahol tiszteletet parancsolt az igazi tudás.

Ezért hatott rá annyira *Wagner* Rikárd, a reformátor, az uj idők csodálatos alakja, az inspiráció és a tudás nagy mestere. Hivéül szegődött, mert igaznak találta; mert az volt a meggyőződése, hogy Wagner roppant haladást jelent; Wagner magasan fölötte áll azoknak, akik vagy a sablont kultiválták, vagy a hatást keresték spekuláló, üzletszerü modorban; Wagner ideálokat tart szem előtt; Wagner a lélekhez beszél; Wagner igazi nagy költő, aki nem paktál a tömeg divatos izlésével, nem keresi a népszerüséget, hanem megy előre a maga fényes utján és büszkén fölebbez egy nemesebb izlésü, mélyebb felfogásu kor igazságszolgáltatásához.

Az idő *Mihalovich*nak adott igazat. Az, amit wagnerizmusnak nevezünk, hódított mindenütt. Európa minden zeneköltője ennek a hatása alatt áll. Szuverének hódoltak meg előtte, olyan királyok, mint *Verdi*, aki most ravatalon fekszik. Olaszok, franciák a kifejezés mélyebb igazságára, a styl müvészibb egységére vetik a fősulyt és az a törekvésük, hogy behizelgően szép, de logikátlan és olcsó tündöklésü énekszámok helyett drámai pszichológiát adjanak.

Igaz, hogy franciák és olaszok a maguk nemzeti egyéniségét, faji temperamentumát nem áldozzák föl. De a Wagner reformjaihoz való alkalmazkodás *Mihalovich* magyar egyéniségét sem forgatta ki magából. Az amit *Mihalovich* szebbnél szebb zeneképeiben, többek közt például a *Gyulai* Pál *Sellő*-jét illusztráló balladájában adott: minden izében eredeti, sajátszerü kompozició. Ezt se német, se olasz, se francia nem tudta volna igy megirni. Ez a magyar *Mihalovich* ereje, invenciója; ebben a székely tavak tündére bukkan föl a habokból; ez nem a német szent birodalom, hanem a magyar föld levegője.

És *Mihalovich* Ödön, aki fiatalabb éveiben is csak rokonlelkü hive, nem szolgai utánzója volt a wagnerizmusnak: később mind szabadabban, mind üdébb önállósággal mozgott a maga egyéni alkotásának széles határai közt. Bár szépség-imádó lelke az abszolut szép formáihoz ragaszkodott ezután is: fölvette beléjük a magyar nemzeti elemet. Orkeszterének a pompájába ugy vegyitette a magyarost, mint egy uj, ragyogó szint. *Toldi* zenedrámájának egyes fragmentuma a legszebb magyar zene, amit valaha irtak, noha nem peng benne a sarkantyu és nem kurjongat benne a mellét verdeső, duhaj módon hivalkodó specialitás. S az Operaháznak egyik legnagyobb mulasztása, hogy ezt az erős, tartalmas, kiválóan értékes zenedrámát nem tudta állandóan megtartani a repertoár egyik ékességének.

Michalovich Ödön fejlődésének ujabb határpontját jelöli a holnap bemutatásra kerülő szimfónia. A harmadik rész gyászindulójában, mely Erzsébet királyné emlékének van szentelve, még nagyobb erővel, még több méltósággal, még eredetibb szépséggel zendül meg a magyarság, mint a *Toldi* zenedráma vezető motivumában. Ez a *marcia funebre* szépség és koncepció dolgában vetekszik a *Hagbarth és Signe* gyászindulójával, de mert itt a zeneköltő egy nemes lelkü asszony emlékének áldoz: nem a kemény, férfias erő, hanem inkább a meghatott gyöngédség dominál. Ez a gyászinduló néha ugy hangzik, mint egy szomoruan édes elégia. Eredeti, megkapó karaktere ebben a gyöngéd hangulatban rejlik; és abban, hogy ez a borongás a mi nemzetünk gyászát tükrözi. Erezzük, hogy a fejedelmi méltósággal áradó hangok Erzsébetben a *magyar* királyasszonyt siratják.

Ez a részlet várakozásokat kelt bennünk hogy *Mihalovich* Ödön, aki most alkotó képességének tetőpontján áll, reformátori erővel dolgozhatja föl a magyar zenét. Előkelő izlése és tökéletes tudása biztositékunk, hogy azt, ami eddig szük korlátok közé volt szoritva, magasabb talapzatra emelheti és az abszolut európai zenét gazdagithatja vele, mint egy uj, jelentős, nagy mértékben festői elemmel.

A szimfónia második tétele azért lesz különösen meglepő, mert *Michalovich*ot egészen uj, eddig ismeretlen oldaláról mutatja be. Egy dallamos, könnyed lebegésü rész annyi játszisággal, annyi gráciával énekel ki a zenekarból, hogy a Haydn és Mozart szkerzóira, a menüett-lépésekben táncoló amorettekre emlékezünk. Ime, mi mindenre képes ez a zeneszerző, akit némelyek *meg szoktak* azzal vádolni, hogy elfogultan ragaszkodik a zenedráma melódia-ellenes irazeológiájához.

Pedig az elfogultság nem a *Mihalovich*, hanem arok részén volt, akik nem látták, vagy nem akarták látni, hogy *Mihalovich* Ödönnek több mint harminc éves — bár még meg nem jubilált — zeneköltői müködése értékes, nagy stilü, nemcsak tudás, de merész tartalom, szellemes invenció dolgában is kiváló müvek sorozatát halmozta föl.

Vele is az történt, ami minden erős meggyőződésü alkotóval, aki szigoruan ragaszkodik a maga igazához és inkább a népszerütlenséget választja, mint a megalkuvást; inkább izolálja magát, semhogy olyanokkal fraternizáljon, a kiket nem becsül; inkább akar ridegnek látszani, mint opportunistának, mert nem a taps a fő előtte, hanem az, hogy jó lábon álljon a saját müvészi lelkiismeretével. Sokan félreértették, sokan haragudtak rá, sokan nem tudták megbocsátani neki, hogy némán és büszkén türte a mellőzést és nem kért senkit arra, hogy *fedezze föl*, hogy segitse olcsó diadalokhoz. Tartózkodását kevélységre magyarázták. Pedig csak disztingvált volt és igazmondó; csak hü maradt a meggyőződéséhez s bizott magában és a jövőben.

Várakozása beteljesedett. A tisztelők kis gárdája ezerekre szaporodott föl; az ellenzék nivója lassankint fölemelkedett hozzá, aki sohasem szállott lejebb; az elfogultak szeme megnyilt. És most tisztán látják, hogy *Mihalovich* Ödön, bár sohasem tüntetett zajosan a patriotizmusával, bár csöndesen irta egymása után a nagy zenekari partiturakat és komoly kitartással az abszolut szép kultuszának szentelte életét: a magyar müvészetnek egyik legelső disze, a magyar alkotó erőnek egyik fényes bizonysága.

Ábrányi Emil.

Nebántsvirág.

— *A századik előadás alkalmából.* —

Budapest, január 29.

I.

Irjak valamit a *Nebántsvirág* századik előadására!

Ha mesterségem lenne az irás, összeszedném a nyelv minden szinét és bübáját, s talán még igy se tudnám ugy elmondani, a hogy szeretném, ami a szivemet átfutja, amikor arra az estére gondolok, amelyen Denise de Flavignyt, — a szubrett-szerepeknek ezt a legtökéletesebbjét — kreáltam a *Népszinház* szinpadán.

Világosan emlékszem rá, hogy soha olyan félve még nem mentem premierre, mint azon az októberi estén, amelyen a *Nebántsvirág* először került szinre. Máskor is egy remegés voltam a premier-estémen, — de ezen az estén nem lehetett velem birni.

Csupa idegesség voltam és csupa láz.

Csupa tréma és csupa öröm.

Ez a két ellentétes érzés heteken át gyülemlett meg bennem. Attól a perctől fogva, mikor *Evva* Lajos igazgató átadta nekem a szerepet. Emlékszem még a szavaira is, amelyekkel átnyujtotta:

— Olyan szerep, — mondta — amilyet még soha sem játszott s amelynél jobbat soha sem fog játszani!

Elképzelhetik, hogy milyen nagyot dobbant ezekre a szavakra a szivem. Hát még mikor elkértem a darabot és elolvastam! Nem tudtam letenni a kezemből. Magamhoz vettem a darabot az ágyamba s már erősen pitymallott, amikor még mindig olvastam. Majd erre, majd meg arra a jelenésre lapoztam vissza s mikor előttem állt a *Nebántsvirág* egész alakja, ugy éreztem, hogy — *ebben a szerepben megtaláltam magamat.* Az egész gondolkozásomat, az egész érzésvilágomat, az egész temperamentumomat: mindent, mindent, ami bennem öntudatosan, vagy öntudatlanul csak él!

Megcsókoltam a könyvet és ugy tettem le.

Ettől a perctől fogva aztán, az összes próbákon végig, egy láz és izgalom voltam s minél jobban közeledett a premier, annál nagyobb lett a félelmem és az örömöm.

S aztán jött az az örökké felejthetetlen októberi este, amelyen Denise de Flavigny alakja megszületett az én személyemben! Megszületett dicsőségesen, a legzajosabb siker tapsai közt, a legédesebb szinpadi mámor közepette s ugy éreztem, hogy *a magyar operett-szinpadon minden időkre.*

És nem csalódtam meg benne!

A kis Denise, aki általam szólalt meg először magyarul, él és élni fog tovább is időtlen időkön keresztül, amig csak lesz operett. Rám nézve pedig a *Nebántsvirág* nemcsak a dicsőség egy elsuhant emléke, hiszen csak a mult hetekben hallottam benne ujra a budapesti közönség tagsait, ezt a megittasitó zenét, amely a legédesebb minden müvésznő fülének...

Most lesz a *Nebántsvirág* századik előadása s ezen az előadáson egy kiváló magyar szubrett fogja eljátszani az én drága Deniseemet. Ott vagyok vele lélekben, minden szavánál, minden mozdulatánál...

Egyebet nem mondhatok.

Mégis egyet: müvészpályám legnagyobb boldogsága és dicsősége az, hogy én kreálhattam a *Nebántsvirágot*!

Gróf Kinskyné Pálmay Ilka.

II.

Szentségem nekem a *Nebántsvirág.*

Eljátszottam sok-sok szerepet, ezek közt nem egyet olyat, amely egészen közel tudott férkőzni a szivemhez s egyik-másik, — ugy mondják legalább, — meghozta nekem, amiért mi szinpadi müvésznők olthatatlan szomjjal epedünk: a dicsőséget, a közönség elismerését, de mindig visszatérek a *Nebántsvirág*hoz, mint ahogy a szerelmes visszatér első ideáljához. Elmondhatom róla az ismeretes francia példabeszédet: On revient toujours a ses premiers amours!

Van még egy másik imádott szerepem, a *Lili.* A klasszikus, utólérhetetlen *Lili*, amely a világ legnagyobb müvésznőjének a tehetségéhez és ambiciójához is méltó, de a szivemhez mégis csak a kis *Nitouche* áll legközelebb és ugy őrzöm, mint valami szentséget.

Hogyne is őrizném igy, hiszen hozzáfüződnek a legdrágább, legfelejthetetlenebb szinpadi emlékeim. Afféle csitri leányka voltam, mikor édes anyám ezer kérés után — végre! — elvitt a szinházba, a *Nebántsvirág*-hoz.

Ez volt az első szinházi előadás, amelyet életemben láttam s Denise de Flavignyt a müvészi ideálom — *Pálmay* Ilka játszotta!

— Ha én ilyen müvésznő lehetnék! — sóhajtottam magamban nagy titokban százszor is, mialatt a szemem odatapadt a szinpadra s a szivemet hol a végtelenségig tágulni, hol a megszakadásig összeszorulni éreztem.

Ugy kerültem ki a szinházból, mint egy kis megboszorkányozott bolond, akinek csak egyetlenegy vágya, egyetlenegy imádsága van:

— Bárcsak szinésznő lehetnék s bárcsak eljátszhatnám a *Nebántsvirágot*!

Ha valaki az életemet kivánta volna ezért, szó nélkül odadobtam volna. Az édes anyám előtt persze erősen titkoltam, de amikor lefeküdtem, még sokáig, nagyon sokáig feküdtem nyitott szemekkel, egy lázban égve s ott lebegett előttem, mint valami megfoghatatlan álom-alak, Denise de Flavigny alakja.

— El foglak-e érni valaha, vágyaim netovábbja? — ezzel a sóhajtással aludtam el.

...És elértem, — istennek hála!

Elértem és ebben a szerepben léptem fel először, mint a *Népszinház* tagja. A szinház minden zugában tömve volt s a sok ezernyi fej ugy kavargott előttem, mint valami fenyegető rém, mikor a zárdanövendékek kórusában a kis fehér ruhácskámban kiléptem a szinpadra. Egyszerre csak jelt adott a karmester, kiléptem a sorból, hogy belekezdjek a kis szólómba s ekkor, mintha mellettem megszólalt volna valaki és ezt sugta volna nagy szeretettel a fülembe:

— Ne félj! Hiszen én vagyok a kis Denise, aki gyerekkorodtól fogva *benned* él! Egy vagyok veled: *én vagyok te, és te vagy én!*

Éreztem a szivem legközepéig, hogy igy van valóban s abban a szempillantásban elhagyott minden aggódásom — és játszottam, énekeltem ezt a kis *Nebántsvirágot* csakugyan ugy, ahogy bennem élt gyermekkorom óta.

Minek mondjam el, — önök tudják, hogy milyen sikerem volt benne s nekem csak még kedvesebb, még drágább lett a kis Denise, mert benne szeretett meg a budapesti közönség s ahogy a kritikáimat lapozgatom, a szinpadi dicsőség első aranyos sugarát ez a szerep sugároztatta először rám a *Népszinházban.*

Azóta minden *Nebántsvirág*-estém egy édes ünnepem nekem s minél többször játszom ezt a szerepet, annál jobban érzem annak az igazságát, amit a kis Denise maga sugott a fülembe, mikor először játszottam, hogy elválaszthatatatlanul össze vagyok forrva vele: *ő én, én meg ő!*

S ma este, hogy a *Nebántvirág* századik előadását játszom, — ne mosolyogjnak, kérem, — valami szent operett-hangulat fog el. Ugy érzem, hogy következzék az operettre bármi sors, vissza fogunk térni a nemes, müvészi irányhoz, mert a *Nebántsvirág* él és minden időkre élni fog!

Küry Klára.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Az Akadémiából.** A magyar tudományos akadémia, a Fáy-dijjal jutalmazandó *Politikai számtan* megirásával, tegnapi összes ülésén, *Bogyó* Sámuelt, *Bein* Károlyt és *Havas* Miksát bizta meg.

○ **Az Országos Régészeti és Embertani Társulat** ma délután az Akadémia heti ülestermében, *Forster* Gyula elnöklete mellett ülést tartott, amelyen elsőnek dr. *Eber* László mutatta be a tisza-tarjáni ókori aranykincs leletét. A barbár ékszereket gróf *Károlyi* Tiborné birtokán, római kori sirban találták. Dr. *Finály* Gábor, aki a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége megkizásából a felső szamosmenti római utakat és telepeket kutatja, szólott a mult év nyarán Apahidán kiásott római épületekről.

○ **Az eperjesi Széchenyi-Kör** évi rendes közgyülését 27-ikén tartották meg a tagok élénk érdeklődése mellett. A tárgysorozat előtt táviratilag üdvözölték dr. *Berzeviczy* Albert v. b. t. t. alapitó-védnököt, kinek a közgyülés folyama alatt megérkezett szép táviratát nagy lelkesedésével fogadták. A gyülés főtárgya dr. *Horváth* Ödön kir. tanácsos, jogakadémiai dékánnak, titkári jelentése volt. A lemondott szinvei *Merse* István volt elnököt lelkesedéssel választották tiszteleti taggá. Elnök lett *Ghillány* József kir. tanácsos, titkár dr. *Horváth* Ödön jogkari dékán, pénztárnok *Kósch* Árpád, háznagy *Szmoligovics* Szilárd, könyvtáros dr. *Kőrösy* György, ügyész dr. *Sztehló* János, jegyző dr. *Wallentinyi* Samu. A közgyülés a Nemzeti Kaszinó millenniumi alapitványának kamatát a magyar nyelv sikeres tanitásában elért szép eredményért *Barbicsik* Emil zsegenyei (Sárosm.) ág. hitv. ev. tanitónak adta.

FARSANG.

)(**Álarcos Operabál.** A február 9 ikére kitüzött álarcosbál, melyet az Operaház összes helyiségeiben az államilag segélyezett két szinház nyugdijintézete javára rendeznek, meglepően fényesnek igérkezik. A bálba vagy álarcosan, vagy pedig teljes báli öltözékben jelenik meg a látogató közönség. Zenét az I. honvédgyalogezred és *Balogh* Károly kedvelt zenekara szolgáltatja. Az Operaház ülőhelyeire (páholyok, emeleti zártszékek) a néző közönségnek rendes jegyeket árusitanak, hogy azok, kik a bálterem fényes és tarka képében gyönyörködni akarnak, kivehessék a maguk részét a farsang ez emlékezetes és érdekes mulatságából.

)(**A vasuti és hajózási klub** szombaton, február hó 2-án, müvészestét rendez, amelyen közremüködnek: Semsey Mariska, Z. Bárdi Gabi, Bartókné-Goldmark Kornélia, Breuer Éva, Herman Erzsike, Horváth Irma, Gál Gyula, Polónyi Elemér, Kenedics Kálmán, Pfeiffer József, Goldmark Sándor és Mathis Nándor. A müvész-est után táncmulatság lesz. A hangverseny 9 órakor kezdődik. Belépő-jegyeket a klub pénztárosa ad ki.

Nyilttér.

A tisztelt hölgyközönség figyelmébe!

Van szerencsém tudomására hozni, hogy a **Fischer Simon és társai** cégtől, hol 18 éven át müködtem, kiléptem és Budapesten

IV., Kristóf-tér 2. sz. a.

(a Rózsavölgyi és Társa-féle zeneműkereskedés mellett)

selyem-, csipke- és szalag-áruüzletet

nyitok.

Kőszeg Henrik.

Auer Sándor mint férj; Auer Róbert, özv. dr. Ulmer Lázárné, Auer Emil mint gyermekei, Auer Róbertné szül. Galitzenstein Klára, Auer Eminé szül. Klein Rachel mint menyei, Fischer Ludmilla mint nővér, Löbl Fanni mint sógornő, Auer Pál, György, Lili, Alice, Laci, Auer Alfréd és Berger Pál mint unokák, ugy a saját, mint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szivvel jelentik a felejthetetlen hitves, édes anya, nagyanya, anyós, nővér és sógornő

Auer Sándorné

szül. **Auer Antonia**

urhölgynek, hétfőn, folyó hó 28-án éjjel, életének 68. évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A drága halott földi maradványai, **folyó hó 30-án szerdán, délután ½3 órakor** fognak a gyászházból (VII. Erzsébet-körut 23.) a központi izr. temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Áldás és béke hamvaira!

Egészséges ivóviz.

Tekintettel a fővárosban ismételten előforduló **vizmizériákra**, a **„Mohai Ágnes“**-forrást mint **csiramentes, tiszta, természetes, szénsavdús asztali ásványvizet**, mely minden **infekciós** betegségtől megóv, ajánljuk a t. közönség szives figyelmébe. A **„Mohai Ágnes“** forrás vize **budapesti háztartások részére 1⁶/₁₀ lit. palackokban 36 fillérért** beszerezhető, az üres **palackért 8 fillér térül vissza**, ár tekintetében olcsóbb tehát minden más forgalomban levő, mesterségesen készitett viznél, sőt a szódaviznél is. Kapható minden jobb füszerkereskedésben.

A „Mohai Ágnes“-forrás kutkezelősége.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Rehabilitált ezredorvos.** *Temesvár*ról táviratozza tudósitónk: A Hornung-féle katonaszabaditási bünpör utolsó felvonása ma játszódott le a temesvári kir. törvényszék büntető tanácsa előtt, ahol *Gerdánovits* Sándor kir. itélő táblai biró kihirdette a feleknek dr. *Blayer* Izsó védő jelenlétében, a kir. Kuria *felmentő itéletét*. *Raab* Gyula cs. és kir. ezredorvost rehabilitálta ez a felmentő itélet. *Hornung* Salamon temesvári ügynököt, akihez egyes vidéki atyafiak segitségért jártak, hogy hadköteles fiaikat valahogy kiszabaditsa, mikor több feljelentés után elfogták, abban a hiszemben, hogy ez által mielőbb szabadlábra jut, azt vallotta a vizsgálóbiró előtt, hogy ő Raab Gyula ezredorvost megvesztegette. E vallomás alapján Raab doktort menyegzőjének előestéjén elfogták, a temesvári katonai fogházba hozták és itt *tizenhét hónapig* szigoru fogságban tartották, amely idő alatt a bünvizsgálat ugy a polgári büntetőbiróság, mint a katonai hadbiróság részéről a legnagyobb szigorral foganatosittatott. Végre 1899. október 18-án elkövetkezett a végtárgyalás és ekkor a következő tényálladék lett kétséget kizáró módon megállapitva:

Nemcsak, hogy egyetlen egy egészséges hadköteles ki nem szabadult, de ellenkezőleg betegeket is besoroztak, akik közül egy bele is halt a rekrutaságba, a többieket pedig kénytelenek voltak hazaküldeni. A gyanusitott katonaorvos sem nem kezelte ezen hadköteleseket, sem pedig soha semmiféle bizottságnak tagja nem volt, mely ezek fölött döntött. Kiderült, hogy a bünperbe kevert hadkötelesek a legegyügyübb és legköltségesebb manipulációkat elvégezték, hogy az orvosokat félrevezessék, ami egymagában is kizárja a vesztegetést.

Megjelentek dr. Raab ezredorvos szolgálati elöljárói és tiszttársai, akik fényes erkölcsi bizonyitványt állitottak ki szerencsétlen bajtársuknak. A nagyváradi

katonai kórház törzsorvosa szóról-szóra ezt mondotta róla:

— Raab ezredorvos mindig kifogástalanul teljesitette feladatait s méltán birta a közbizalmat ugy feljebbvalói, mint alantasai körében. Én a magam részéről dr. Raab minden bizonyitványát szintén aláirtam s ma is helyt állok minden bizonyitványáért.

Végül a hadkötelesek egyike se emlékezett, hogy dr. Raabot akárcsak valaha látta volna is.

És dacára ennek a tényállásnak, dr. Raab Gyula kénytelen volt állásáról és rangjáról lemondani, nyugdijigényét feláldozni és most, teljes erkölcsi rehabilitációja mellett, tizenöt évi lelkiismeretes és kifogástalannak itélt közszolgálat után — uj pályát kell kezdenie. Ez a martiromság ujabb adaléka katonai büntető eljárásunk tarthatatlanságának.

§§ **Nyuly Mihály pöre a Kurián.** A legfelső biróság első büntető tanácsa ma foglalkozott Nyuly Mihály dolgával, aki a mult év január harmincadikán várbeli irodájában agyonlőtte Horváth István ügyvédet. A budapesti esküdtbiróság tárgyalta a szenzációs bünügyet, amely váratlanul végződött. Az esküdtek ugyanis kimondták, hogy a vádlott nem bünös a szándékos emberölés büntettében, mire a biróság fölmentő itéletet hozott. A Kuria Székács Ferenc biró előadásában tárgyalta az ügyész semmiségi panaszát. Az előadó megjegyezte, hogy első sorban is az a kérdés, vajjon visszautasitsák-e a királyi ügyész semmiségi panaszát vagy pedig időtárgyalásra tüzzék-e ki az ügyet. A közvádló ugyanis azért jelentette be a semmiségi panaszt, mert az „esküdtekhez intézett kérdések törvényellenesen voltak föltéve (427. § 4. pont)." Ezt azonban a legfelső biróság azzal a megokolással, hogy a kérdések föltevése ellen nem szólalt föl azonnal, hanem csak három nap mulva adta be panaszát, tanácsülésében visszautasitotta s igy az esküdtszék fölmentő itélete jogerős lett.

A braganzai herceg váltói.

Budapest, január 29.

Semmiféle jogszokás nem szabályozza nálunk, hogy miként kell a tanuképpen megjelenő királyi hercegeket cimezni. Jogszokás azért nem fejlődhetett ki, mert, mint tegnap is emlitettük, királyi herceg még nem állott a magyar biróság előtt, sem mint tanu, sem mint egyéb perbeli szereplő. A perrendtartás nem ad utmutatást ebben az irányban. A kérdést tehát tisztán a jóizlés döntheti el.

Visontai Soma tegnap egyszerüen *tanu urnak* titulálta a braganzai herceget, s a mai tárgyalás keretén panaszosan emlegette, hogy emiatt őt a sajtóban megszólták. Egyben hevesen tiltakozott az ellen a felfogás ellen, mintha ő a demokratikus megszólitással a királyi herceget kisebbiteni akarta volna s a kelleténél nagyobb ékesszólással fejtegette, hogy neki, mint védőnek, vallatni és faggatni kötelessége a tanut, sőt olyan helyzetbe is kerülhet, hogy tiltakozzék meghiteltetése ellen. A védő tehát, mondotta Visontai, nem láthatott mást a braganzai hercegben, mint egyszerü tanut, ki ebben a minőségében a törvény előtt teljesen egyforma minden más tanuval. Hivatkozott ezeken kivül a külföldre, az ottani jogszokásokra stb.

Bakonyi elnök a maga egyszerü modorában tudomásul vette a védő nyilatkozatát s megjegyzésképp csak annyit füzött hozzá, hogy a védő ur a tegnapi tárgyaláson a braganzai herceget többször *királyi fenségnek* is szólitotta.

Teljesen függetlenül a cimzési kérdéstől, melynek ismételjük, semmi fontosságot nem tulajdonitunk, (azt hisszük, a braganzai herceg sem) igen helyesen történt, hogy a fenséges fiatal huszártiszt személyesen jelent meg a birósági sorompók előtt leleplezni azt a gaz szövetkezetet, mely egyformán tört becsületére és vagyonára.

A cinkosokat elitélték, s az itélet indokolása is kiemeli, hogy a hereg hittel megerősitett vallomása perdöntő momentum volt.

Az itélet első pillanatra szigorunak is látszik. A törvényszék *Vargha* Antalt három évi fegyházzal, *Lefkovics-Lukács* Mátyást két és félévi fegyházzal sujtotta, noha az inkriminált váltóhamisitásból a panaszosnak semmi kára sem esett.

A kártalanság azonban váltóhamisitásnál nem képez enyhitő körülményt, mert a törvény ennek a büntettnek szigoru megtorlásával első sorban a közhitelt akarja megvédelmezni.

A vádlottakat a kétnapi izgalmas tárgyalás erősen megviselte. Lefkovics arcán még mutatkozott néha egy-egy ideges mosolygás, de Vargha, ez a szép, magas férfiu, teljesen összeesett. Siralomházi komorsággal hallgatja a vád suhogását, s mikor utoljára az elnök felhivására megszólal, dadogva, zavartan mondja, hogy ő neki semmi oka nem volt a hamisitásra. Nem volt semmi végzetes szenvedélye és mindenütt becsülték.

És ez szomoru igazság. Ennek a derék szálembernek nemcsak figyelemreméltó képzettsége, hanem vagyona is van. Ennélfogva sokkal nehezebb őt megértenünk, mint ébenkórász cinkosát, a könnyelmü, korhely Lefkovicsot.

A mai tárgyaláson első sorban az irásszakértők véleményét hallgatták meg. *Kempfner* és *Zubriczky* szakértők kijelentik, hogy nem állapitható meg teljes biztossággal, vajjon az utolsó 0-t más tintával s más időben irták-e a váltóra. Ami a betüszerint való összeget illeti, feltünő, hogy a vierzig szónál az összekötő vonal meg van törve.

A bizonyitó eljárást ezzel befejezték s a pörbeszédekre került a sor.

Dr. Magyar Gyula királyi alügyész magánokirathamisitással vádolja Vargha Antalt és Lefkovics-Lukács Mátyást, mint tettestársakat. Teljes bizonyiték, ugymond, a herceg vallomása is. A herceg nem hazudik, annál az ugyszólván beteges érzékenységnél fogva, melylyel a becsülethez ragaszkodik, ki van zárva, hogy nem mondott volna igazat.

Dr. *Visontai* (közbeszól): Más becsületes ember sem szokott hazudni.

Az *ügyész*: Folytatva vádinditványát, jellemzi a vádlottakat, akik, ugymond, a főváros ismert uzsorásai között a legelőkelőbb helyeket foglalják el. Nem tud enyhitő körülményt mellettük, de antul számosabb a sulyositó körülmény s azért szigoru büntetést érdemelnek.

Ezután dr. Vaisz Sándor és dr. Visontai Soma védők beszéltek s a vádlottak fölmentését kérték, mivel egyedül a herceg vallomása alapján nem itélhetők el.

A törvényszék két óra után hirdette ki az itéletet, amely Vargha Antalt magánokirathamisitás büntetteért, mint tettest, három évi fegyházzal, Lukács-Lefkovics Mátyást pedig, mint bünsegédet, két évi és hat hónapi fegyházzal sujtja. A vizsgálati fogságból mindkét elitélt javára két hónapot és két hetet számitanak bele a büntetésbe. A biróság egyuttal kimondotta, hogy az elitélteket továbbra is fogva tartja.

Dr. *Vaisz* Sándor védőügyvéd fejenkint hatezer korona óvadékot ajánlott föl az elitéltek szabadon bocsátására.

A biróság tizezer koronára szabta az óvadékot, mint megelőzőleg a királyi tábla is, de e határozat ellen az ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

Az itéletben az ügyész megnyugodott, de az elitéltek, védőikkel együtt, fölebbeztek.

TÁVIRATOK.

A délafrikai szabadságharc.

Berlin, január 29.

Egy königsbergi távirat megerősiti azt a hirt, hogy *a délafrikai események siettették Viktória királynő halálát.* A königsbergi *Allg. Ztg.* londoni tudósitója ugyanis teljesen megbizható forrásból jelenti a következőket: Amikor a királynő *Roberts* tábornagyot fogadta, már nem volt többé abban a helyzetben, hogy terjedelmes jelentést meghallgathatott volna, de azért mégis megkérdezte a tábornagytól, hogy milyen a helyzet a délafrikai harctéren s ekkor a következő párbeszéd folyt le kettőjük között:

A királynő: Vége van-e már a háborunak?

Roberts: Nines vége, felséges asszonyom.

A királynő: Még meddig fog tartani?

Roberts: Nem tudom, felséges asszonyom.

A királynő: Azt hittem, hogy ön befejezte már a háborut.

Roberts: Attól félek, felséges asszonyom, hogy még nagyon messze vagyunk a végétől.

Ezek a rövid válaszok elégségesek voltak, hogy a királynőt felvilágositsák: megértette belőlük, hogy a háboru vége még nagyon messze van s hogy kimenetele is nagyon kétséges. Ez annyira hatott a királynőre, hogy állapota attól fogva folytonosan rosszabbodott.

Fokváros, január 29.

Transvaali ügynökök élénk tevékenységet fejtenek ki a Fokföldön. A boerbarát lakosság *titkos gyüléseket tart*, amelyeken megállapitják a Fokföldön operáló boerok támogatásának módját. Ugy látszik, hogy a boerok sokkal több ujoncot toboroztak a Fokföldön, semmint az angolok bevallják. Igy Aberdeenben hatvanhét hollandus csatlakozott a boer csapathoz.

Brüsszel, január 29.

Krüger jelentést kapott, hogy *a boerok* legközelebb *hatalmukba keritik a Delagoa-vasutat.*

De Wet unokaöcsecse fontos küldetésben Utrechtbe érkezett.

Brüsszel, január 29.

Krüger környezetében beszélik, hogy az elnök nem bizakodik a békében s alaptalanoknak tartja azokat a hireszteléseket, hogy *Viktória* királynő halálos ágyán a békét sürgette.

A Balkán és a cár.

Belgrád, január 29. *A szerb király* és a *bolgár fejedelem együttes táviratban* kivánt boldog ujévet az orosz *cárnak.* A táviratban egyebek közt a következők foglaltattak:

Jó egészséget kivánunk császári felségednek, szerencsés kormányzást *nagy protektorunk* dicsőségére és a Balkánfélsziget szláv népeinek javára és felvirágozására.

A cár erre a következő táviratttal felelt:

Köszönöm felségednek és királyi fenségednek az üdvözletet és a közös szerencsekivánatokat és szivből kivánom, hogy a Balkán-félszigeten levő *szláv népeim* virágozzanak és fejlődjenek.

A khinai bonyadalom.

London, január 29. A *Daily News*nak jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: *Seng* táviratot kapott *Li-Hung-Csang*tól, amely szerint Oroszország mandsuriai képviselője Senkingben a következő uj békefőltételeket szabta *Cseng-Csi* tatártábornoknak:

1. Mandsurország tovább is khinai kormányzat alatt marad. 2. A kormányzatot orosz hivatalnokok ellenőrzik. 3. Egész Mandsuországot visszaadják Khinának. 4. A katonai ügyek fölött való felügyeletet Oroszországra ruházzák. 5. Az erődítményeket mind lerombolják. 6. A fegyvereket és hadiszereket kiszolgáltatják Oroszországnak, jövőre pedig tilos fegyvereket és lövőszereket gyártani. 7. Rendes khinai csapatokat nem bocsátanak be többé Mandsuriába. 8. Khinának gondoskodnia kell az orosz vasutak kellő védelméről. 9. Háboru esetén Oroszország támogatja Khinát.

Cseng-Csi tábornok visszautasitotta ezeket a föltételeket. Li-Hung-Csang, Hai-Lung-Kung uj tatártábornokát, Cso-Ta-Put bizta meg, hogy Oroszországgal tárgyaljon.

Sanghai, január 29. A *Nort China Daily News*nak táviratozzák Pekingből, hogy *Li-Hu-Csáng*nak nagyfoku láza van. Környezete kételkedik felgyógyulásában.

Csvangot és Jühszient vasárnap kivégezték.

Berlin, január 29. A Wolff-ügynökség jelenti Pekingből tegnapelőtti kelettel: Gróf *Waldersee* e hó 26-án a császári palotában fogadta *Csun* herceget és testvéreit.

A venezuelai forradalom győzelme.

New York, január 29. A *New York Herald*nak jelentik Port of Spainból, hogy odaérkezett jelentések szerint a mult héten Venezuelában Guiria és Calupano mellett *nagy ütközet* volt, amely *a kormánycsadatok döntő vereségével végződött.* Néhány száz ember elesett. A fölkelők ismét *elfoglalták Calupanót* és sok fegyvert s lövőszert zsákmányoltak.

Letartóztatott bankigazgató.

Berlin, január 29. *Gallus* bankigazgatót, aki maga jelentkezett, hogy sikkasztott, letartóztatták. Társát, *Daniel* igazgatóhelyettest körüztetik.

Közgazdasági táviratok.

New York, január 29. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9.3/4 (9.3/4). Januárra 9.40 (9.41). Áprilisra 9.27 (9.28). New-Orleansban helyben 9.7/16 (9.1/2). — *Petróleum:* Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphiában 7.40 (7.40). Rafined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.17 (1.17). — *Zsir:* Western steam 7.80 (7.80). Rohe és Brothers 7.95 (7.90). — *Tengeri* irányzata igadozó. — Januárra 48.1/2 (47.3/4). Márciusra —.— (—.—). Májusra 44.1/2 (44.5/8). — *Buza* irányzata szilárd. Piros őszi helyben 81.5/8 (81.1/4). Januárra —.— (—.—). Márciusra 80.3/4 (80.5/8). Májusra 81.1/8 (80.3/4). Juliusra 80.7/8. (80.5/8). Gabona szállitási dija Liverpoolba 2.1/8 (2.1/8). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 7.— (7.—). Jan.-ra 5.30 (5.35). Márciusra 5.40 (5.45). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Cukor:* 3.3/4 (3.3/4). — *Ón:* 26.62 (27.—). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 29. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata szilárd. Jan.-ra 74.1/8 (73.3/4). Májusra 76.3/8 (76.1/8). *Tengeri* irányzata ingadozó. — Januárra 37.1/8 (37.1/4). — *Zsir:* Januárra 7.42 (7.42). Májusra 7.52 (7.50). — *Szalonna* short clear 7.30 (7.32). — *Sertéshus:* Januárra 13.90 (13.95). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár: Szerda, január 30. — Római katolikus: Mártonka. — Protestáns: Mártonka. — Görög-orosz: (január 17.) N. Antal. — Zsidó: Scheb. 10. — Nap kél: 7 óra 14 perckor. — Nyugszik: 4 óra 41 perckor. — Hold kél: délután — Nyugszik: délelőtt 3 óra 40 perckor.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor.

Nemzeti Muzeum. Képtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

KÜLÖNFÉLÉK.

Utolsó alkonyat.

Óh, mielőtt befogja lágyan
Fáradt szememet a halál,
Tavaszi alkony sugarában
A rezedák illatja száll.

Szomorú, láthatatlan árnyak
Lebegnek ablakom körül,
Amig remegő szivvel várlak
Utolsó, édes gyönyörül.

Virágzó, ifjú életemet
Bár örökre megmérgezéd,
Veled leszek, oh akkor is veled,
S zokogva borulok elédl

Herczeg János.

+ **Verdi Wagnerről.** *Verdi* és *Wagner* volt a századnak két legnagyobb zenei zsenije, mind a kettő nemzeti operát teremtett nemzetének s rendkivül érdekes, miképp nyilatkozott egy alkalommal a zseniális olasz mester nagynevü német kortársáról:

„Wagner! zenei zseni. Ő is, miként *Paganini* a legkedvezőtlenebb életviszonyok közt kezdte meg dicsőséges pályáját: kótákat kellett neki másolnia a *Tannhäuser* megirása után! Keserves csalódásokon ment keresztül Wagner, igy például, mikor *A bolygó hollandit* benyujtotta a párisi zeneakadémia igazgatóságához, az operát visszautasitották, ellenben azt a kérdést intézték a nagy zeneszerzőhöz, hogy hajlandó volna-e *eladni* dalmüvének a szövegkönyvét!

Ha valaki, ugy Wagner megérdemli, hogy minden idők legnagyobbjai közt foglaljon helyet. Bármily messze is álljon zenéje — a *Lohengrint* kivéve — az olasz lélek érzéseitől, olyan e zene, amelyben élet, vér, ideg van: amelynek tehát örök létjoga van. Wagner bebizonyitotta zenéjében rendkivüli nagy hazaszeretetét; a tanitási célt talán nagyon messzire vitte müveiben, ugy hogy némileg alája rendelte annak a müvészeti programmot, de a tanitó cél tulhajtásá inkább követőinek szerzeményeiben nyilvánul."

+ **Verdi, a mogorva.** Évekkel ezelőtt nagyon érdekes vonásokat irt egy olasz lapban az azóta már elhunyt szobrász, Giovanni *Dupré* az olasz nemzeti opera megteremtőjéről, Verdiről.

„Verdi ellenségei — mondotta Dupré — azt állitják a mesterről, hogy folyton duzzogó, rosszkedvü, dörmögő, akáresak egy medve. Magam is megakartam e felől győződni és elküldöttem neki egy alkalommal a névjegyemet ezekkel a sorokkal:

Giovanni *Dupré* arra kéri Giuseppe *Verdit*, a nagyrabecsült mestert, hogy látogassa őt meg mütermében, mert szeretné a nagy zeneszerzőnek legujabb müvét, a *Kain*-szobrot megmutatni.

Hogy meggyőződjem, igazán oly dörmögős-e Verdi, magam vittem el neki a levelet, és Dupré egyik tanitványa gyanánt mutatkoztam be. A világhirü komponista barátságosan fogadott, elolvasta a levelet, s igy szólt:

— Mondja meg a tanár urnak, hogy köszönöm a szives meghivását, föltétlenül meglátogatom, mihelyt időm megengedi; már régóta szeretném őt ismerni.

Mosolyogva feleltem.

— Mester, ez azonnal lehetséges, mert én magam vagyok Dupré.

Verdi szeliden mosolygott, megrázta a kezemet, a vállam megveregette:

— Igazi müvészfogás. Nagy kópék maguk mindnyájan.

És csak tovább mosolygott az agg zeneszerző.

Ebből a barátságos modorból — irja Dupré — ugyancsak nem következik, hogy Verdi oly mogorva természetü volna, mint amilyennek ellenségei szeretnék őt feltüntetni.

•

+ **Fogadási mánia.** Már a párisiak is eltanulták a fogadási szenvedélyt az angoloktól. Azelőtt a franciák is csak a lóverseny-tereken kötöttek fogadásokat, ma már mindenütt, ahol erre alkalom nyilik, a Dreyfus-pör pedig egyszerüen melegágya volt a fogadásoknak.

Ám az excentrikus fogadásoknak még mindig Anglia a hazája. Ha egy korcsma ajtajában haldokló fekszik, rögtön fogadnak: életben marad-e, vagy meghal? Orvost hivnak, de ez nem segithet a betegen, mert azok, akik halálára fogadtak, utját állják minden mentési kisérletnek. És a szegény embernek meg kell halnia. Máskor beleesik valaki a Themsébe, azonnal fogadnak: tud-e uszni az illető, kievickél-e a vizből, vagy odavész-e? Segitségére persze senki sem megy, mert hát az ő élete fogadás tárgya, a fogadás pedig szent és sérthetetlen. Egy napon fogadás történt Londonban arra is, hogy *Crocket* ismert állatszelidítőt oroszlánjai rövid időn belül fel fogják falni. Egy Crocker nevü őr éppen éjjeli őrjáratát végezte egyszer, mikor két embert pillantott meg, az egyik nagyon magas volt, a másik nagyon alacsony. Egy falhoz értek. Néhány pillanat mulva a törpe felakasztotta az óriást. Az őr rögtön közbelépett, de mihelyt az akasztott ember magához tért, a törpével együtt az őrnek rontott és keservesen helybenhagyták. A segélykiáltásra rendőrök jöttek, akik az éjjeli társaságot bevitték a rendőrségre, ott aztán tisztázódott a dolog. Az óriás és törpe játszottak; az óriás elvesztette pénzét, ruháit. Ekkor feltette életét. Mikor ezt is elvesztette, egész természetesnek találta, hogy őt most társa felkösse és e miatt dühöngött az éjjeli őrre, aki becsületbeli adósságának kiegyenlitésében meg akarta őt akadályozni.

Érdekes esetet beszélnek el a *Bourgogne* katasztrófájakor életét vesztett *Deloncle* kapitányról. Egyszer hajóján tüz támadt, az utasok annyira kétségbeestek, hogy az amugy is rémes bajt még nagyobbá tették a jajgatásukkal. Minden megnyugtatásukat célzó kisérlet meddő maradt. Ekkor Deloncle közibök kiáltott:

— Fogadok bárkivel ötezer dollárba, hogy holnap ép erőben és egészségben érkezünk New-Yorkba.

Ez hatott. A csend helyreállott, a fogadást megkötötték és Deloncle nyert.

•

+ **Németország leggazdagabb földbirtokosai.** Az összes német fejedelmek közt Vilmos császár a leggazdagabb. *Nyolcvanhárom* földbirtoka van, 98.740 hektár terjedelemben, amely mintegy hatszázötvenezer korona jövedelmet hajt. A császár után következik *Pless* hercege, *hetvenöt* birtokkal 51.112 hekter területen; ezek a birtokok legalább is háromszázötvenezer koronát boznak a hercegnek. *Ujest* hercege a harmadik, ötvenkét birtokkal — 39.742 hektár, — melynek a jövedelme kétszázötvenezer korona; *Ratibor* hercegek harminchárom ezer hektárjáé pedig háromszázezer korona; az ötödik a *szász király*, akinek földjei harmincezer hektárt tesznek.

•

+ **A forróviz-motor.** A new-york-putnami vasuton most uj forróviz-motorral tesznek kisérleteket. A motor egy nagy, négy tengelyü személykocsit hajt, mely hosszabb menetre szükséges hajtóerőnként elegendő mennyiségü, erősen tulhevitett vizet visz magával. A gép uj rendszer szerint épült és a régibb rendszerü forróviz-motoroktól főleg abban különbözik, hogy a tartály fenekéből vesz át kisebb mennyiségben tulhevitett vizet és ily alakban vezeti át a hengerbe. Mig a régibb gépeknél a viz felett gyülekező gőzt a hengerbe vezették és itt hajtóerőként felhasználták, az uj, *Prall*-féle motornál a kazánból elvont viz csak a hengerben fejlődik gőzzé és ezzel hajtóerővé. Ennek az a fontos előnye, hogy a felhalmozott vizkészletben a viz hőfokából csak csekély rész vész el, holott a régibb gépekben minden egyes gőzfejlesztés alkalmával a viz sokat vesztett hőfokából és csakhamar kihülés állott be s a feszitő erő meggyengült. Valószinü, hogy a kocsi egyszeri megtöltéssel képes óránként ötvenhatvan kilométer menetsebességgel legkevesebb hatvan kilométernyi utat megtenni és csak akkor kell a tartályokat ismét megtölteni tulhevitett vizzel.

Apróságok.

— Mi a szemtelenség netovábbja?

— Addig várakozni egy esernyőkereskedésben, mig az eső elmulik.

•

Leány: Én még nem akarok férjhez menni. Inkább tanulni szeretnék még.

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irta: **STEPNJÁK.**

58

Vaszilij ajkán sajátos bámuló, határozatlan mosoly játszott, de csakhamar eltünt és arca ujra komoly lett.

— Nos hát fél egy tájban az én rendőreim is feltették a kalapjaikat és én már őrültem, hogy mennek isten hirével a pokolba. A kvartaluj, mielőtt elment, figyelmeztetett, hogy ha hazajösz, egy szót se szóljak a látogatásáról s hozzátette, hogy másnap reggel nyolc óra tájban ujra fölnéz. Ez megint kényelmetlen volt. Nem akartam szökni, nehogy az utlevelemet elrontsam, tehát bevártam ismételt látogatását.

Eljött.

— Hazatért a lakód, hé?!

— Még nem, nagyságos ur kérem.

— Hol lehet most?

— Nem tudom, kérem alázatossággal.

Megvoltam győződve, hogy most már istenigazában elhordja magát. De nem, ugy hozzámtapadt, mint valami polip.

— Ide nézz, Onesime, szólt nagyon is kedvesen, látom, hogy tisztességes fickó vagy, s ha okosan viselkedsz, kapsz tőlem három rubelt. Hagyd itt a holmidat s nézz körül itt a környékbeli csapszékekben és kávéházakban; talán megtalálod valahol a lakódat.

— Értem, nagyságos ur, szóltam, hanem ma még Poltavára kell indulnom.

— Sebaj, ráérsz még. Három rubelt kapsz, ha megsiped a lakódat, érted? Azután kitanitott: Ha találkozol vele, ne ijessz rá. Mondd meg neki, hogy hitelesitették az utlevelét és neked adták vissza. Ennek örülni fog s szivesen követ. Ha pedig az első rendőrrel találkozol, minden további nélkül csipd nyakon a lakódat és add át a rendőrnek. Érted?

— Értem hát, nagyságos ur.

— Ugy teszel pontosan, amint mondottam?

— Természetesen nagyságos ur, — szóltam — de még délután indulnom kell Poltavára.

Amint Vaszilij elmondta történetét, teljesen beleélte magát szerepébe. Barátai nem csekély mulatságára szakasztott ugy adta elő, amint a kvartaluj előtt eljátszotta.

Fejét jobbra-balra hajtogatta, kinyujtotta a nyakát, mint aki irtózatos mód figyel, majd meg jobb ügyre méltó buzgalommal bólintott fejével.

— Együtt hagytuk el a házat, szólt, én pedig fogtam magam és megkezdtem körutamat végig a korcsmákon. Nem tehettem mást, hátha kémlelnek utánam. Akkor volt, hogy Vatajkóval találkoztam. Négy óra tájt hazatértem. A poltavai vonat másfél óra mulva indul, addig meggondolhatom, hogy mit tegyek.

— Kifizettem a számlát, összeszedtem holmimat s lejöttem az utcára. Azt gondoltam igy jutok el legkönnyebben ide, amikor mit látnak szemeim! Hát a legbecsületesebb polgári ruhában ott bujkál a sarok mögött az én kvartalujom! Átkozott gazember, már megint a sarkamban volt. Nem volt mást tennem; a helyett, hogy idejönnék, a vasutra kellett mennem. Kocsit vettem, a gazember követett. Jóval indulás előtt érkeztünk az állomáshoz. A pénztár még zárva volt. A kvartaluj a jegykiadónál foglalt állást. En föl és alá járkáltam, néztem a falakat, a padlót, a menyezetet, az ajtót, az ablakokat, szóval mindent a világon, csak a kvartalujt nem, akit nem akartam észre venni. Azért egy pillanatig sem vesztettem szem elől.

— Azt gondoltam, hogy ha az állomáson lát, végre csak megnyugszik és békén hagy. De nem, ott maradt és őrködött. A pénztárt kinyitották. Az emberek sorfalat álltak, hogy jegyet kaphassanak. A nyomorult még mindig ott volt. Végre én is glédába állottam a rács mellett. Reméltem, hogy ezzel csak megelégszik.

— A kvartaluj tényleg megindult, de csak azért, hogy közelebb jöjjön a jegykiadóhoz. Meglehetősen szorult helyzetben voltam. Jegyet váltsak Poltavára s szálljak ki a legközelebbi állomáson? Az föltétlenül a legokosabb lett volna, de mikor mindössze két rubel volt a zsebemben — félig sem elég az utiköltségre. Valami közelebbi állomásra váltsak jegyet? Nem tehettem. Ha meghallja a kvartaluj, azonnal kételyei támadhatnának egyéb állitásaim föltétlen megbizhatóságára nézve s a valószinüségi számitás minden eshetősége szerint letartóztatna.

— A tömeg fogyott előttem. Mind közelebbközelebb kerültem a pénztárhoz, s még mindig nem volt fogalmam arról, hogy mit tegyek, s hogy mi lesz a komédia vége.

— Végre is szemtől-szembe álltam a pénztárnokkal, a kvartaluj meg mögöttem a rácsnál.

— Egy harmadosztály Poltavára, szóltam elhatározott hangon, s elkezdtem kigombolni a mellényemet, hogy elővegyem a pénzem.

— Siessen, mások is várnak, kiált az irnok.

— Azonnal, szóltam nyugodtan.

— Kivoszem keblemről a keresztet, ránézek, és hirtelen tépni kezdem a hajam.

— Testvéreim az Urban! Kiraboltak! orditottam minden erőmből és mint egy őrült futottam el a pénztártól.

— Csakhamar jókora tömeg verődik össze körülöttem, s én mesélni kezdtem nekik, hogy minden keresményemet, egy huszonöt rubelest, keblemben hordtam a kereszt mellett, s hogy az a bitang lakós, akit az utcán szedtem föl, éjjel kirabolt és megszökött. Azután kabátom ujjával törülni kezdtem nehéz könnyeimet.

Vaszilij durva arcában egy pillanatra ujra felvillant az a különös, félig csodálkozó mosoly, amely azonban csakhamar eltünt, amint befejezte elbeszélését.

(Folytatása következik.)

Anya: Hidd el, lányom, a férfiak nem szeretik a nagyon okos nőket.

Leány: Azt hiszed, mindenki ugy gondolkodik, mint a papa . . . ?

*

— Bemutathatnál a barátodnak.

— Azt nem teszem, inkább *én* adok kölcsön öt forintot.

*

Egyik pincér: Tudod, mi volna furcsa?

A másik: Micsoda?

Az egyik: Ha a borravalókat igazán borra költenénk.

*

Egy látogató (a vidéki állatseregletben): Ez az a rózsaszinü kecske? Hisz egész fehér.

Az állatseregletes: Bocsánatot kérek: fehér rózsa is van.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár igazgatósága ma tartott ülésében állapitotta meg a lefolyt 1900. üzletév mérlegét. A nyereség-leirások után 1,536.773·95 korona, a mult évinél 51.138·19 koronával kevesebb. Az igazgatóság elhatározta, hogy a közgyülést február 16-dikára hivja össze s eléje azt az inditványt terjeszti, hogy a tartalékok megfelelő gyarapitása mellett az osztalékszelvény ugy mint tavaly *80 koronával* váltassék be. A mérleg főbb adatai a következők:

Vagyon: Pénztár-számla 1.147.775·75 korona, Váltó-számla 24,723.196·15 korona, Értékpapirok 1.810.282·60 korona. Záloglevelek külön biztositására rendelt alap értékpapirjai 3,961.480·— korona, Központi váltóüzlet részv. tg. részvényei 730.000·— korona, Idegen pénztárjegyek 80.000·— korona, Záloglevélkészlet 4,497.502·— korona, Előlegek értékpapirokra 8,704.574·90 korona. Leszámitolt kincstári kötelezv. és vételárhátralékok 687.496·23 korona, Nyilt hitelek fedezet mellett 1,563.959·42 korona, Jelzálogkölcsönök 75.179.185·84 korona, Követelések külföldi piacokon 277.952·22 korona, Befizetések (a 100 millió és 12 millió korona Budapest főv. kölcsönök, valamint a „Wiener Verkehrs-Anlehen" syndicatusaiban) 381.·50·— korona, Arverésen vett ingatlanok 48.992·74 korona. Ingatlan vagyon 1,940.000·— korona, Erzsébet-Józsefvárosi fiókpénztár 15.000·— korona. Adósok és átmeneti tételek 4 929.847·51 korona, összesen 130.678.995·36 korona.

Teher: Részvénytőke 8.400,000 korona, tartaléktőke 4.200.000 K., Nyereménytartalékalap 1.664 553·92 korona, Váltóüzletbe fektetett külön tartalékalap 800,000 korona, Nyudij-alap 533.505·01 korona, Forgalomban levő záloglevelek: 74 857,300 K., betétek: 32.016,625·60 korona, Be nem váltott szelvények 176.896·55 korona, Jelzálog-kölcsön adósok követelései 88.335·68 korona, Bartal György-alapitvány 120.688·28 K. Hitelezők és átmeneti tételek 4 456,974·23 korona, átmeneti kamatok egyenlege 1.827 342·14 korona, tiszta nyereség 1·380,399·07 korona, mult évi áthozat 156,373·98 korona, összesen 130.678,995·36 korona.

A Magyar Vasmüvek és Gépgyárak Országos Egyesülete *Förster* Nándor miniszteri tanácsos elnöklésével e hó 25-ikén ülést tartott, amelyen tárgyalásra került a kereskedelmi alkalmazottakra vonatkozó törvényjavaslat. Az értekezleten egyhangulag az a nézet jutott érvényre, hogy a kereskedő-segéd fogalma alá nem vonhatók a pénzintézetek, gyárak, stb. hivatalnokai, hanem helyesebbnek s a valóságnak megfelelőbbnek mutatkozik, hogy azon esetre, ha azok a törvénynek hatályát a magántisztviselőkre is ki szándékoznák terjeszteni, ez a törvény cimében és egész szövegében is kifejezésre juttassék. Az egyesület tehát javasolni fogja, hogy a törvény a *magántisztviselők* és *kereskedő-segédek* cimzéssel láttassék el. Ez esetben nincs az egyesületnek kifogása az ellen ha a törvény a gyárak *müszaki közegeire* is kiterjesztetik. A törvényjavaslat tárgyalását legközelebb folytatják.

Fizetésképtelenségek. A *bécsi Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Weil* Sámuel kereskedő *Budapest*, Kohn S. Jungbunzlau, Guconitz P. Timotije Sabác, *Guttmann testvérek* kereskedőcég *Kis-Ujszállás*.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* 42.— korona pénzben, 42.50 korona áruban. *Bécsben* a nyersszesz ára 40.40 korona pénzben, illetve 40.80 korona áruban.

Borjuvásár. 1901. évi január hó 29-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 184 drb, leölt borju 4 db, bécsi élő borju — db, — db. horvát, növendékmarha 12 darab, bárány élő — darab. leölt bárány — darab. Arjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 80—88 f.-ig, kivételes 92 f., II. rendü 72—78 f.-ig, 1 különkint, leölt borju I. r. 81—83 f.-ig, II. r. — f.-tól — f.-ig, kivét. — f. különkint levonás nélkül. Bécsi leölt borju —— f.-ig. Növendék marha 46 f.-tól 50 f.-ig, I. r. —— f.-ig, középminőségü —— f.-ig, alárendelt —— f.-ig, 1 különkint. Bárány élő —— k., leölt bárány —.——.— K., kivételes ár —— k.-ig páronkint. — A csekély felhajtás folytán az irányzat élénk volt. Az árak 3 fillérrel kilogrammonkint javultak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi január 29. Készlet 40 darab. Érkezett 466 darab. Összesen 506 darab. Eladatott 466 darab. Maradt 40 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 83—86 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 80—88 koronáig. 320—380 klgr. sulyban 87—90 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 86—90 koronáig. Malac 50—100 kgrig 72—— korona. A vásár élénk.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban tegnap megtartott sertésvásárra bejelentettek 11670 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 5161 darab fiatal sertést, 6076 darab magyar hizott sertést, —— nehéz sertést, összesen 11237 darabot. Irányzat jobb mint az előző héten.

Jegyzések: kgként élő sulyban (a fogyasztási adót nem számitva) első rendü sertés 85—88 fillér, kivételesen 89 filléren, középminőségü sertés 74——81 fillér, könnyü sertés 64——72 fillér, fiatal sertés 54—70 fillér.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, január 29.

A buzaüzlet lanyha hangulatban nyilt meg és mérsékelt vételkedv mellett 15.000 métermázsa buza 5 fillérrel olcsóbban került eladásra. Egyéb gabonanemüekben mérsékelt volt a forgalom. Rozs nyugodt, néhány fillérrel olcsóbb.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 7 K. 82½ f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 79·3 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78·3 k. 7 K. 77½ f., 400 mm. 78 k. 7 K. 77½ f., 100 mm. 78 k. 7 K. 77½ f., 100 mm. 78·5 k. 7 K. 65 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 42½ f., 150 mm. 75·7 k. 7 K. 35 f.

Pestvidéki: 100 mm. 76 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 35 f.

Bánsági: 4400 mm. 79·3 k. 7 K. 77½ f.

Bihari: 100 mm. 78·8 k. 7 K. 65 f.

Fejérmegyei: 200 mm. 79·3 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f.

Pancsovai: 4000 mm. 73·5 k. 7 K. 05 f., 1000 mm. 73·5 k. 7 K. 05 f., 3000 mm. 73·2 k. 7 K. 10 f.

Karcagi: 100 mm. 78 k. 7 K. 72½ f.

Felsőmagyarországi: 600 mm. 73·7 k. 7 K. 15 f.

Mind három honapra.

Rozs: 600 mm. 7 K. 37½ f., 200 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 7 K. 25 f., 200 mm. 7 K. 22½ f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kiló	∞ kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kiló	∞ kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	ó	79	7.40	7.50	79	7.80	7.85
"	"	78	7.60	7.65	80	7.90	8.—
"	"	77	7.65	7.75	81	—.—	—.—
"	"	76	7.70	7.80	82	—.—	—.—
Fehérmegyei		79	7.80	7.80	79	7.80	7.90
"	"	78	7.80	7.85	80	7.90	7.95
"	"	77	7.75	7.75	81	—.—	—.—
"	"	76	7.70	7.80	82	—.—	—.—
Pestvidéki		75	7.30	7.45	79	7.70	7.80
"	"	76	7.40	7.50	80	7.80	7.90
"	"	77	7.55	7.65	81	—.—	—.—
"	"	78	7.66	7.75	82	—.—	—.—
Bánsági		74	7.35	7.45	78	7.75	7.80
"	"	75	7.45	7.55	79	—.—	—.—
"	"	76	7.55	7.65	80	—.—	—.—
"	"	77	7.70	7.80	81	—.—	—.—
Bácskai		73	7.25	7.35	78	—.—	—.—
"	"	74	7.40	7.50	79	—.—	—.—
"	"	75	7.55	7.6	80	—.—	—.—
"	"	76	7.60	7.65	81	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			Kiló	∞ kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—72	7.20	7.35
"	"	másodrendü	—	7.05	7.10
Árpa	"	takarmány	60—62	6.10	6.20
"	"	égetni való	62—64	5.90	6.10
"	"	sörfőzésre való	64—66	—.—	—.—
Zab	"	—	38—41	5.85	6.—
Tengeri	ó	bánsági	—	4.95	5.05
"	"	másnemü	—	—.—	—.—
Repce	uj	káposzta	—	—.—	—.—
"	"	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	"	—	—	5.—	5.20

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra . . .	7.50—7.44—7.50—7.51—7.50
Buza októberre . . .	7.61—7.62—7.63
Rozs áprilisra . . .	7.68—7.65—7.66—7.61—7.63
Rozs októberre . . .	6.52—6.55
Zab áprilisra . . .	6.06—6.07—6.09
Tengeri májusra . .	5.06—5.10—5.09
Repce augusztusra .	—.——.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra	7.50 pénz	7.51 áru
Buza októberre	7.61 „	7.62 „
Rozs áprilisra	7.33 „	7.34 „
Rozs októberre	6.54 „	6.55 „
Zab áprilisra	6.08 „	6.09 „
Tengeri májusra	5.06 „	5.07 „
Repce augusztusra	12.70 „	12.80 „

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra	7.51— 7.52
Buza 1901. októberre	7.63— 7.64
Rozs áprilisra	7.32— 7.33
Rozs októberre	6.54— 6.55
Zab 1901. áprilisra	6.10— 6.11
Tengeri májusra	5.08— 5.09
Repce augusztusra	12.70—12.80

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde irányzata lefelé irányuló volt s az összes értékek gyengültek, főleg Államvasutak gyengén zárultak.

A helyi piac értékei közül előtőzsdénken csupán Rimamurányi került forgalomba 1—2 koronával alacsonyabban, mig koronajáradék ismét 1—2 tizeddel emelkedett.

A déli tőzsde kezdetben gyenge volt, később arbitrage és fedezési vételekre megszilárdult s tartottan zárult.

A valutapiac változatlan.

Az előtőzsde gyenge.

Jegyeztek: Osztrák hitelrészvény 662.25—661.50. Államvasut részvény 665.50—663.75. Rimamurányi vasmü 561.——460.—. Koronajáradék 92.50—93.15 korona.

A déli tőzsde javult.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 668.75—669.25. Osztrák hitelrészvény 661.50—662.50. Államvasutak 663.75.—665.25. Koronajáradék 93.12·5—93.22·5. Rimamurányi vasmü-részvény 459.50—460.—. Közuti 579.50—581.— korona.

Forgalomba került: Salgótarjáni kőszénbánya 6.80 korona.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 663.25. Magyar hitelrészvény 669.50. Leszámitoló bank részvény 420.—. Rimamurányi vasmürészvény 461.50. Osztrák-Magyar államvasut 665.25. Közuti vasut részvény 581.—. Villamos vasut részvény 290.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.—48.— korona, vörös aprószemü 48.—50.— korona, vörös erdélyi —.——.— korona, vörös bánsági —.——.— korona. középszemü 55.——58.— korona, nagyszemü 61.—65.— korona. Disznózsir: budapesti: 55.——55.50 korona. vidéki —.——.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.——.— korona, városi 4 darabos 42.——42.50. korona, 3 darabos 45.——45.50 korona, füstölt —.——.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.——15.50 korona 120 darabos —.——.— korona, 100 darabos 16.25—16.50 korona, 85 darabos 17.——17.50 korona azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 15.50—15.75 korona, 85 darabos 16.25—16.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.——19.50 korona, szerbiai 17.——17.50 korona, azonnali való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, január 29. *(A Budapesti Napló telefonjelentése.)* Az üzlet a fogyasztás tartózkodása következtében majdnem teljesen szünetelt; buzában az irányzat bágyadt volt, rozs, zab és tengeri tartott volt és a kinálat gyönge. Zárlatkor maradtak: Rozs tavaszra 7.77, zab tavaszra 6.44—5.43, tengeri május—juniusra 5.38, buza tavaszra 7.81—7.82 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* gyenge az irányzat. Berlinre is gyenge.

Déli tőzsde is gyenge maradt.

Zárlat különöldre szilárd.

Bécs, január 29. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 117.15. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 140.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.50. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 418.—. Rimamurányi vasmürészvény 460.50. Magyar koronajáradék 93.—. 4%-os Magyar földtehermentesitési kötvény 91.60. Magyar hitelbank részvény 666.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 165.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 355.— Magyar kereskedelmi bank —.—. Magyar cukoripar 1885.

Bécs, január 29. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 98.50. 4%-os osztr. aranyjáradék 117.50. 1860-iki sorsjegy 137.—. Osztrák hitelsorsjegy 387.00. Angol-osztrák bank 268.50. Bécsi bankegyesület 456.50. Osztrák-magyar bank 1704. Déli vasut 109.—. Dunagőzhajózási részvény 738.—. Dohányrészvény 292.50 Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.55. 4·2%-os ezüst járadék 98.20. Osztrák koronajáradék 93.35. 1864-iki sorsjegy 198.—. Osztrák hitelintezeti részvény 663.50. Unionbank 534.—. Osztrák Länderbank 405.—. Osztrák-magyar államvasut 665.75. Elbavölgyi vasut 465.—. Alpesi bányarészvény 427.50. 20 frank. arany 19.15. Londoni váltóár 240.70. Bécsi Tramway Litt B. 255.—. Bécsi Tramway Litt A. 260.—. Lipót kohó —.—. Az irányzat javult.

Bécs, január 29. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 663.25. Magyar hitelrészvény 668.—. Angol-Osztrák bank 268.—. Bécsi bankegyesület 457.—. Union bank 533.50. Länderbank 405.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 665.50. Lombard 109.—. Elbavölgyi vasut 465.—. Északnyugati vasut részvény 455.50. Dohányrészvény 293.—. Rimamurányi vasmü 461.—. Alpesi bányarészvény 428.—. Májusi járadék 98.30. Magyar koronajáradék 93.05. Török sorsjegyek 104.75. Német birodalmi márka 117.63. Napoleon d'or 19.15.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 29. (*Tőzsdei tudósitás.*) A mai tőzsde nagyobbára tartózkodó volt, amit részben a táviróforgalom zavarai okoztak. Kohó és bányarészvények javultak arra a hirre, hogy a kox és a vassziudikátus és a nyersvas-szindikátus

között tárgyalások folynak az árak állandósitása végett. Bankértékek csöndesek. Vasuti részvények szabálytalanok. Olaszok szilárdabbak, amerikaiak ingadozók. Hajózási részvények realizációkra gyöngébbek. A második tőzsdeórában bányaértékek gyöngültek az iparértékek és a pénzpiac bágyadtsága következtében. Zárlat után nyugodtabb volt a hangulat. Magánleszámitolási kamatláb 3⅛%.

Berlin, január 29. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 99.90. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 93.75. Osztrák-magyar államvasut 142.25. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 84.95. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.80. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 177.50. Általános villamossági Edison 205.50. Gelsenkircheni 164.10. Laura-kohó 190.50. 4·2%-os ezüstjáradék 98.10. 4%-os magyar aranyjáradék 98.50. Osztrák hitelrészvény 208.25. Déli vasut 26.—. Károly Lajos vasut 101.60. Orosz bankjegyek 216.25. 4%-os uj orosz kölcsön 95.25. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 95.75. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 148.50. Harpeni 163.75. Az irányzat gyenge.

Berlin, január 29. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom* 4%-os magyar aranyjáradék 98.50. Magyar koronajáradék 93.40. Osztrák hitelrészvény 208.90. Osztrák-magyar államvasut 142.75. Déli vasut 25.75. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy aprópénz 216.25. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Frankfurt, január 29. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 93.25. 4%-os osztrák aranyjáradék 99.90. Magyar koronajáradék 93.75. Osztrák-magyar bank 121.90. Déli vasut 26.—. Elbavölgyi vasut 117.— Londoni váltóár 204.16. Bécsi bankegyesület 115.—. Villamos részvény —.—. 3%-os magyar aranykölcsön 82.30. 4·2%-os ezüstjáradék 98.05. 4%-os magyar aranyjáradék 98.40. Osztrák hitelrészvény 207.40. Osztrák-magyar államvasut 141.90. Északnyugati vasut 112.—. Bécsi váltóár 84.90. Párisi váltóár 814.16. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény 216.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, január 29. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 208.30. Osztrák-magyar államvasut 242.20. Déli vasut 25.90. Osztrák aranyjáradék —.—. Olasz járadék 96.—. Laura-kohó 177.50. Harpeni 164.50. Discont —.—. Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület —.—. Csöndes.

Hamburg, január 29. *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 97.90. 1860. sorsjegy 138.—. Déli vasut 25.80. 4%-os osztrák aranyjáradék 99.90. Osztrák hitelrészvény 208.30. Osztrák-magyar államvasut 142.—. Olasz járadék 95.50. 4%-os Magyar aranyjáradék 98.80. Az irányzat nyugodt.

Páris, január 29. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.70. Osztrák Länderbank —.—. 3%-os francia járadék 102.07. Óttomanbank 537.—. 3½%-os francia járadék 103.70. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut 141.—. 4%-os magyar aranyjáradék 99.—. Párisi bankrészvény 1051. Olasz járadék 94.82. Francia törleszth. járadék 100.35. Osztrák földhitelintézeti részvény 12.36. Török dohányrészvény 315.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 29. A sertésüzlet irányzata lanyha.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 88–92 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 94—95— fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 90—92— fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 86—90— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 86—90— fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 84——86 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 80——84 fillérig.

Sertéslétszám 1901. január 27. napján volt készlet 29.990 darab. — 1901. január 28. napján felhajtatott 616 darab. 1901. január 28. napján elszállittatott 483 darab. 1901. január 29. napjára maradt készletben 30.123 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 29. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter a pénzverésnél, fémbeváltásnál és fémjelzésnél alkalmazott tisztviselők létszámában Weneischek Mihály főmérnöki cimmel és jelleggel felruházott mérnököt főmérnökké, a slunyi kir. adóhivatalhoz Vidovics Manó adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárnokká, a beregszászi m. kir. pénzügyigazgatósághoz Ellmann Ferenc besztercebányai pénzügyi fogalmazó-gyakornokot pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben, a székesfővárosi kir. adófelügyelőséghez Boleman Vilmos végzett joghallgatót és Sztanick Rikhárd pénzügyi számgyakornokot pénzügyi fogalmazó-gyakornokokká ideiglenes minőségben, a dévai m. kir. pénzügyigazgatósághoz Mikó Lajos debreceni kezelési gyakornokot irodatisztté ideiglenes minőségben, a pozsegai pénzügyigazgatósághoz Brajkovic Wladimir varasdi pénzügyi kezelési gyakornokot pénzügyi irodatisztté ideiglenes minőségben, Kovács Gyula székely-udvarhelyi lakost ideiglenes minőségü dijtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokká a székely-udvarhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, az igazságügyminiszter Zalka Károly székesfehérvári kir. járásbirósági dijnokot a sárbogárdi kir. járásbirósághoz irnokká, Herkely Kálmán eperjesi és Kremer Ernő komáromi kir. törvényszéki aljegyzőket kölcsönösen, Birle Ignác huszti kir. járásbirósági irnokot a nagysomkuti kir. járásbirósághoz helyezte át; a földmivelésügyi miniszter dr. Hartl Károly állatorvosi főiskolai tb. gyakornokot az országos kémiai intézet és központi vegykisérleti állomáshoz fizetéstelen kir. vegyészszé nevezte ki.

Névmagyarositások. A belügyminiszter megengedte, hogy Schmidt Ferenc budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Teréz és Margit Somlyóra, Steiner Béla budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Margit, Viola, István Szemerére. Santoveer Mátyás szentsebestyéni lakos, valamint kiskoru gyermekei János és Teréz Sosra, kiskoru Preis Berthold budapesti lakos Polgárra, kiskoru Goldstein József és Goldstein Béla budapesti lakosok Gondára, kiskoru Weisz (Jakab) Jenő kisvárdai lakos Bartára, Tkács János nagymihályi lakos Takácsra, Oblonsek Ignác marcali lakos Patakira, Rosenberger Jakab budapesti lakos Somogyira változtathassa vezetéknevét.

Pályázat. Albirói állásra a naszódi kir. járásbiróságnál két hét alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, január 29.

Az északi nagy depresszió centruma a Finn-öböl fölé vonult, miközben nyugati Magyarország fölött egy másodlagos depresszió fejlődött. A magas nyomás Európát nyugatról és délről övezi.

Az európai időjárás általában a depresszió hatása alatt állván, tulnyomóan borus, csapadékos és nyugtalan. A hőmérsékleti viszonyok sem változtak lényegesen.

Hazánkban főleg északon és délen voltak lecsapódások. Az idő az évszakhoz képest enyhe. Hajdusámsonban és Sülelmeden (Szilágymegye) ma reggel zivatart észleltek.

Kilátás. Változékony, enyhe idő várható, időközönkint esővel (havas esővel).

Gyengeségi állapotok,
(Impotentia) ellen páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk
Dr. MITZGER TIVADAR
HIRNEVES
hydro-elektrotherapiai rendelő-intézetét
Budapest, VI., Terézkörut 44. I. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.
Rendelés délelőtt 8—1-ig, d. u. 2—8-ig.

BUTOR részletfizetésre!
Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházférfiak, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányu asztalos- és kárpitozott butorokat.
Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.
Árjegyzéket 25 kr. levélbélyeg beküldése ellen bérmentve küld fenti cég B. osztálya. 5167

Magyar kir. államvasutak. 201231. szám.
Hirdetmény.
Uj személy-dijszabás életbeléptetése a Zsitvavölgyi helyiérdekü vasuton.
magyar kir. államvasutak igazgatósága közhirré teszi, hogy ezen helyiérdekü vasuton a f. é. január hó 1-re hirdetett személydijszabás csak f. é. február hó 1-én lép életbe.
Budapest, 1901. január hó 11-én. Az igazgatóság.
(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Titkos betegségek
gyógyitására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett **gazdag kórházi tapasztalatai** alapján
Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.
Meglepő az eredmény férfiui gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárat a lépcsőnél. *Külön várótermek.*
Rendelés délelőtt 9—3-ig. este 6—8-ig.

Hatóságilag engedélyezett
Végeladás.
Az üzlet feloszlatása folytán a raktáron levő összes **uri divat-cikkek**, u. m. **férfi-fehérnemü, nyakkendők, angol echarpok, angol keztyük, zsebkendők, harisnyák, esernyők, sárcipők, kocsi- és uti-takarók, eső-köpenyek, vadász-harisnyák, vadász-mellények** stb., stb., **legjebb minőségben a beszerzési áron alól eladatnak**
V., Dorottya-utca 6. szám. (Wurm-udvar.)
KANITZ G. ZSIGMOND.
Az üzleti berendezés eladó.

Titkos betegségek szakorvosa
gyanánt, gyors, alapos és könyelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek. 20 éves kórházi és magángyakorlati tapasztalatainál fogva legjobban ajánlható
Dr. CZINCZÁR J.
egyetem. orvostudor
gyógyit férfiaknál és nőknél foglalkozási zavar nélkül mindennemü bármily régi keletü
Nemi betegségeket
ugymint **hugycsőfolyást,** hólyag- és vizelési bajokat, **bujakóros sebeket, syphilist,** önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá
Nemi gyengeségi állapotokat
(impotencia)
meglepő **biztos eredménynyel gyorsan** a legujabb módon.
Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
Rendelés: délelőtt 10—4-ig, délután 6—8-ig.
Külön várótermek. Külön be- és kijárat.
Levelekre rögtöni válasz.

Kapható minden gyógytárban.

Aki igazán szolid kivitelü
BUTORT
akar vásárolni, az forduljon bizalommal a **régi jó hirnevü**
Sárkány és Schütz
butorcéghez; ezelőtt Belváros, most **kizárólag**
Erzsébet-körut 12.
a New-York-kávéház átellenében, a hol saját készitményü és csakis hazai anyagból gyártott
asztalos és kárpitos
áruk a legjutányosabb árakon kaphatók 3 évi jótállás mellett.

Magyar kir. államvasutak. Igazgatósága.
Hirdetmény.
Osztrák-magyar-bajor vasuti kötelék,
(Uj kivételes dijszabásnak életbeléptetése, fanemüek és fakéreg szállitására.
A fent megnevezett kötelék forgalomban f. é. március hó 1-vel fa europai, továbbá fakéreg szállitására uj kivételes dijszabás lép életbe.
Ezen dijszabási füzet kiadásával az 1898. évi augusztus 1-től érvényes hasonnevü dijszabás IV. rész 2. füzet az I—IV. pótlékkal a kihirdetés utján érvényesitott dijtételekkel együtt hatályát veszti.
Az uj dijszabási füzet f. évi február hó 15-től kezdve a magy. kir. államvasutak dijszabás elárusitó hivatalánál megszerezhető.
Budapest, 1901. évi január hó 17.
Magy. kir. államvasutak igazgatósága egyben a részes vasutak nevében.
(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Purgleitner J. gyógyszertára
a „Szarvashoz", Grác.
Engelhoffer ideg- és izomerősitő esszenciája
illatos alpesi növényekből. **Arc-, fej-, izület- és keresztcsontfájdalmak,** továbbá a **végtagok,** az **egész test** és az **idegek gyengesége** ellen. Egy üveg ára **1 K. 60 fil.**

Stiriai növénynedv
(Steirischer Kräutersaft)
mell- és tüdőbetegek részére.
Ezen szörp mell- és torokbajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut és szamárköhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá a légző szervezet összes bajai ellen legjobb sikerrel használtatik. Egy üveg ára, Budapesten átvéve, 1 K. 76 fil.

Dr. Wuchta növénykenőcse
fájdalomcsillapitólag és gyógyitólag hat: **köszvény, csúz, szaggatás, izmok** és **idegek merevsége, zuzások, helyi görcsök** és hasonló bántalmaknál. Nagyobb üveg ára **2 K.,** kisebb üveg ára **1 K. 20 fil.**
Főraktár Magyarország részére:
Török József gyógyszertára Budapest, Király-u. 12.
Raktár azonkivül az ország csaknem összes gyógyszertáraiban.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.
Rendelő-intézet **Budapest, Andrássy-ut 24.** az Opera mellett.
TITKOS BETEGSÉGEKET
hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármenynyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan
Dr. Garai Antal
orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos.
RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.
Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.
Nőknek külön váróterem.
Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető **NÉPSZERÜ UTMUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek észszerü gyógykezeléséhez cimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., **most csak 90 kr.** A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1901. január hó 30-án.

Zárva.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szerda, 1901. január hó 30-án.

H ó f e h é r k e.

Regényes szinjáték 3 felvonásban, előjátékkal. Irta Bródy Sándor.

Személyek:

Balassa	Császár	Heléna	Márkus
Hófehérke	Nagy Ib.	A fekete ruhás hölgy	Maróthy
Öreg tiszteletes	Gabányi	A barát	Gyenes
Kis tiszteletes	Rózsahegyi	Szolgáló	Györgyné
Az orvos	Ujházi		
A felesége	Rákosi		

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Szerda, 1901. január hó 30-án.

A postás fiu.

(The messenger boy).

Operett 5 képben. Szövegét irták: James T. Tanner és Alfréd Murray. Forditották: Salgó Ernő és Mérei (Merkl) Adolf. Zenéjét szerzették: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:

Punchestown	Mátrai	Bang, postásfiu	Sziklai
Hooker pasa	Molnár	Nóra	Szoyer I.
Cosmos bey	Giréth	Daisy	Dóry M.
Clive Radnor	Palásthy	Lady Punches.	Sziklainé
Pott kapitány	Ráthonyi	Mistress Bang	Margó Z.
Stebfisch tanár	Szilágyi	Róza szobaleány	Rósza Lili
Tudor, bankár	Vidor	Lady Winifred	Varga A.
Naylor kapitány	Kardos	Cecile Gower	Gombaszögi
Gascoigne	Beöthy	De Fleury	Füredi

Kezdete 7½ orakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Szinház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZINHÁZ.

Szerda, 1901. január hó 30-án.

A titkos rendőr.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Antony Mars. Forditotta és átdolgozta: Heltai Jenő.

Személyek:

Bricard	Hegedüs	San-Galetto	Szerémy
Cyprienne	Kalmár	Mazurka	Berzétei
Pitzel	Gál	Pidoux	Vendrei
Alice	Pécsi P.	Borniche	Gyöngyi
De Margency	Góth	Cordesco	Szathmáry
Gotières	Bihari	Cabassol	Győző

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Szerda, 1901. január hó 30-án.

Nebántsvirág.

Énekes szinmü 4 felvonásban. Irták Meilhac és A. Millaud. Forditották Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerzette Hervé.

Személyek:

Flavigny	Küry	Szinigazgató	Ujvári
Chateau	Németh	Rendező	Nagy
Champlatreux	Szirmai	Gusztáv	Delli
Celestin	Tollagi	Róbert	Kalocsai
Corinna	Vidorné	Loriot	Solymosi
Apácafejed.	Siposné	Lydia	Harmath

Kezdete 7 órakor.

URÁNIA SZINHAZ

Szerda, 1901. január hó 30-án.

1848. A szabadságharc története.

Irta: Hentaller Lajos.

Kezdete ½8 órakor.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kezdete ½8-kor.

Ma:

FREGOLI!!!

utolsóelőtti vendégjátéka „A becsületesség" cimü darabban.

Holnap csütörtök, jan. 31-én d. u. ½4-kor:

Fregoli utolsó délutáni előadása

mérsékelt helyárakkal, egész uj müsorral.

Jegyek ezen igen érdekes előadáshoz már ma kaphatók a Somossy Mulató pénztárnál.

Az esti előadásban

Fregoli bucsu előadása

a „Belampagó" cimü darabban.

A télikert kávéházban zene, reggel 5 óráig.

Jegyek kaphatók a Mulató nappali pénztáránál 9—1 óráig és délután 3-tól és este a pénztárnál, ugymint Weiss A. nagytőzsde Károly-körut 26., tőzsde Andrássy-ut 38. és 26. szám alatt egész napon át.

Február 1-én: egész uj müsor.

FOLIES CAPRICE.

Ma:

„Blonde Bestien."

„Ő nem tud franciául."

Mundi Rosenkranz auf der Hochzeitsreise.

Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás télikertben.

Gyermekszanatorium és vizgyógyintézet

felnőttek számára **ABBAZIÁBAN.**

Egész éven át nyitva. — Saját park. — Játékterek. — Magaslati vizvezeték. — Az összes vizgyógyászati módozatok. — Villamos fényfürdők. — **Gyermekek kisérők nélkül is felvétetnek.** Legjobb üdülőhely iskolás gyermekeknek. Prospektust küld **Dr. Szegő Kálmán** igazg. és tulajdonos.

Az Országos Magyar Gyorsiró Egyesület

gyorsiró tanfolyamain özv. Mezeyné Bányai Amanda okl. tanitónő vezetése alatt **magyar levelező-, vita- és német kurzusok** kezdődnek. A **REMINGTON-gépirás** és ezen gyorsirási tanfolyamokra jelentkezőket **korlátolt** számban fölvesz

Glogowski és Társa

Erzsébet-tér 16. szám.

Külön német vitaigyorsirási tanfolyamok hölgyek és urak részére az irodai órák után.

IFJ. Haggenmacher H. Sörfőzde

Palaczk Sör

Különlegességek: **Szalon Sör. Maláta Sör.**

Védjegy — Gyári töltés

Évi forgalom: 5 millió palaczk. Évi termelés 125.000 hectol.

Megrendelési helyek Budapesten V. Kádár-utcza 5. Haggenmacher Kőbánya: Haggenmacher Budafok.

MONTE CRISTO

Olcsó operák zongorára 2 kézre.

	koronaérték
Auber. Portici néma	1.80
„ Kőmives és lakatos	1.80
Beethoven, Fidelio	1.80
„ Egmont	1.80
Bellini, Norma	2.40
„ Alvajáró	1.80
„ Puritana	1.80
Boieldiu, Fehér nő	1.80
Donizetti, Lucia	1.80
„ Lucrezia	1.80
„ Ezred leánya	1.80
Flotov, Mártha	3.60
„ Stradella	3.60
Halévy, Zsidónő	3.60
Händel, Messiás	2.40
Haydn, Teremtés	1.80
„ A négy évszak	1.80
Herold, Zampa	2.40
Kreutzer, Granadai éji szállás	1.80
Loitriz, Császár és ács	2.40
„ Fegyverkovács	2.40
„ Vadorzó	2.30
Mendelsohn, Szentivánéji álom	1.80
Meyerbeer, Ördög Róbert	3.60
„ Hugonották	4.80
„ Próféta	4.80
„ Afrikai nő	3.60
Mozart, Don Juan	1.80
„ Figaró lakodalma	1.80
„ Titus	1.80
„ Varázsfuvola	1.80
Nicolai, Windsori vig nők	1.80
Rossini, Sevillai borbély	1.80
Schumann, Faust	3.60
Verdi, Rigoletto	4.80
„ Tévedt nő	4.80
„ Trovatore	3.60
Weber, Büvös vadász	1.80
„ Oberon	1.80
„ Preciosa	1.80

Két koronán felüli megrendelések utánvéttel is eszközöltetnek. Kisebb rendeléseknél az összeg és 20 fill. portóköltség előre küldendő be.

Kapható Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyv- és zeneműkereskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

A Fegyver- és Gépgyár Részvénytársaság

BUDAPESTEN.

Szerszámgépeket és szerszámokat

készit fém- és famegmunkálásra és pedig:

esztergapadokat, gyalu-, furó-, csiszoló és marógépeket stb.

Legtökéletesebben fölszerelt öntőmühelyében **tömött, tiszta s magas szilárdságu**

vas- és fémöntvényeket állit elő.

Gyártja továbbá a legolcsóbb üzemü

Diesel-féle hőerőgépeket

melyek **nyers-**petróleummal dolgoznak s **óránként** és **lóerőnként** mintegy 250 gr. tüzelőanyagot fogyasztanak.

Felvilágositással, ajánlatokkal, költségvetéssel készségesen szolgál.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSITÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeremények a biztositottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1899. évi üzleti jelentésből:

Aktivák összege	1 milliárd 166 millió korona
Évi bevétel	258 „ „
1899-ben a biztositottaknak kifizettetett	109 „ „
1899-ben kötött uj üzletek összege	998 „ „
Tiszta fölösleg 1899. végén	204 „ „

Az 1899-ben a biztositottaknak kifizetett nyereményosztalékok összege **14 millió koronára rugott.**

A New-York a müvelt világ összes országaiban bir fiókokkal.

A New-York kötvénye megtámadhatatlan a kiállitás napjától fogva.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, Erzsébet-körut 9—II., New-York palota.

Magyar Könyvtár

Szerkeszti **RADÓ ANTAL.**

Kiadja **LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, Andrássy-út 21. sz.**

Egy-egy szám ára 30 fill. Minden szám külön kapható.

117. sz. Kerékpáros káté. Irta dr. Korchmáros Kálmán. E számos képpel ellátott füzet minden magyar kerékpárosra nézve nélkülözhetetlen. A kerékpárral való bánást, a nagyobb tourokhoz való készülést stb., szóval mindent alaposan és világosan megmagyaráz.

118. sz. Orosz elbeszélők tára. (Jezsov, Juzsin, Szalagub.) Forditotta Ambrozovics Dezső. A külföldi irodalmak elbeszélőinek értékes sorozatában örömmel fogják látni a „M. K." barátai az orosz irodalmat is, melyet itt három elsőrangú novellista képvisel.

119. sz. Erősebb a szerelemnél. Elbeszélés. Irta Salvatore Farina. Forditotta Tóth Béla. A mai olasz szépirodalom egyik vezéralakjának e novelláját vonzó mese és finom lélektani jellemzés teszik becsessé.

120. sz. Cserei Mihály historiája. Szemelvények. Kiadta Angyal Dávid. Régi történetirásunk ez egyik legnagyobb érdekü munkájából a legbecsesebb részletek vannak e füzetben összegyüjtve.

121. 122. Katalin. Keveháza. Szt-László füve. Irta Arany János. Bevezetéssel ellátta Radnai Rezső. (Isk. kiadás). Arany János kisebb elbeszélő költeményeinek e három gyöngyszeme ezúttal először jelenik meg igazán olcsó kiadásban.

123. sz. A társadalom támaszai. Dráma négy felvonásban. Irta Ibsen. Forditotta Lázár Béla. A nagy norvég költőnek egyik leghatalmasabb alkotása, mely nálunk is óriási hatást ért el.

124. sz. Adós fizess. Regény. Irta Coppée. Forditotta Tóth Béla. E füzet a hirneves franczia elbeszélőnek egyik legjellemzőbb munkáját tartalmazza: egy fantasztikus elbeszélést, melyben az van feltüntetve, hogy a hirtelen jött gazdagság mint hat különböző emberekre.

125. sz. Kisfaludy Sándor válogatott müvei. Csobáncz. Tátika. Dobozy Mihály és hitvese. Kiadta és bevezetéssel ellátta Szigetvári Iván. A magyar nemzet klasszikusainak abban a sorozatában, melyet az „M. K." közzébocsát, Kisfaludy legszebb regéinek e sorozata a legdiszesebb helyek egyikét foglalja el.

126. sz. Tolsztoj N. Leo népies elbeszélései. Oroszból forditotta Szabó Endre. A nagy orosz filozofusnak és költőnek kevés megragadóbb munkája van, mint e „Népies elbeszélések", melyeket nemcsak a nép, de minden müvelt olvasó is nagy lelki gyönyörrel fog olvasni.

127. sz. Amerikába és vissza. (Uti kalandok). Irta Becskay László. Ez uti kalandok egy korán elhunyt tehetséges magyar irónak élményei, melyek rendkivül elevenen, érdekfeszitően és tanulságosan vannak elbeszélve.

128. sz. Kain. Miszterium. Irta Byron. Ford. Mikes Lajos. A nagy angol költőnek e csodás erővel és mélységgel megirt költeménye kiváló, uj forditásban jelenik meg e füzetben.

129. sz. Kóbor Tamás. Elbeszélések. E füzetben az ujabb magyar elbeszélő irodalom egyik legnagyobb tehetsége néhány megkapó erejü képben festi a fővárosi élet apróbb drámáit.

130. sz. Kazinczy Ferencz levelei. Szemelvények. Közzéteszi Váczy J. E leveleknek, mint irodalomtörténeti forrásmüveknek elsőrangú a fontosságuk. Kazinczy korának ismeretéhez nélkülözhetetlenek.

131. 132. Moeller Ottó. Az aranycsináló. Dán regény. Forditotta Szerdahelyi Sándor. I. rész. Ugyanaz II. rész. Egyike az utolsó évek legszenzácziósabb regényeinek. Geniális módon tünteti fel, mi következnék abból, ha az aranycsinálás régi ábrándja valóra válnék.

133. sz. Angyal Dávid. Bethlen Gábor élete. Számos képpel. A nagy erdélyi fejedelem küzdelmeit Angyal Dávid e kitünő monografiája époly kimeritően és alaposan, mint szinesen és elevenen rajzolja.

134. sz. Sipulusz. Újabb humoreszkek. A legjobb magyar humorista alkotásainak gyöngyei.

135. sz. Kazinczy. Pályám emlékezete. Szemelvények. Kiadta Balassa József. A széphalmi mester nagyértékü önéletrajzának legfontosabb fejezetei.

136. sz. Zöldi Márton. Szinész-históriák. A régi magyar szinész-életből vett jellemzetes és érdekfeszitő elbeszélések.

137. 139. Arany. Buda halála. Bevezetéssel ellátta Moravcsik Géza. (Iskolai kiadás). A magyar eposzirodalom ez örökbecsü kincse a legmegbizhatóbb és legolcsóbb kiadásban jelenik meg itt.

140. sz. Anatole France. Régi dolgok. Ford. Ambrus Zoltán. A nagy franczia iró legbájosabb történetkéi, igazán müvészi magyaritásban.

141. sz. Molière. A kényeskedők. (Les précieuses ridicules) Vigjáték egy felvonásban. Forditotta Hevesi Sándor. A „Magyar Könyvtár" uj Molière-forditása a nagy franczia vigjátékiró egyik legszebb remekével gyarapodott e füzetben.

142. sz. Thury Zoltán. Urak és parasztok. (Elbeszélések). A legujabb magyar elbeszélő irodalomnak egyik legérdekesebb egyéniségével, legerősebb tehetségével ismerteti meg az olvasót.

143. sz. Arany János. Vojtina ars poetikája. Bevezetéssel ellátta Kelemen Béla. (Isk. kiadás). Nemzeti classicusaink amaz olcsó kiadását, melyet a „Magyar Könyvtár" megindított, ez a füzet Aranynak legszebb szatirájával gazdagitja.

144. sz. Tinódi Sebestyén válogatott históriás énekei. Rendezte és bevezetéssel ellátta Perényi Adolf. Tinódi históriás énekeit, melyek a magyar nemzet legszomorúbb napjairól dalolnak, minden magyar embernek ismernie kell.

145. sz. Jókai Mór. A nagyenyedi két fűzfa. Beszély. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Váró Ferencz. Jókainak ezt a classicus novelláját egy kiváló nagyenyedi tanár látta el igen érdekes bevezetéssel.

Folyt. köv.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. Vastagabb betükből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje, Teréz-körut 54. szám alatt.

Engelmann Mór gyorssajtónyomda, IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál könyvkereskedése, IV., Gróf Cziráky-féle palota. (Kossuth Lajos-utca, Kigyó-tér, Koronaherceg-utca sarkán.)

Jambrikovits dohánytőzsdéje, erepesi-ut 50. (Takarékp. épül.)

Eckstein Bernát hirdetési iroda, V. ker., Fürdő-utca 4. szám.

Fischer J. D. hirdetési iroda, IV., Zsibarus-utca 7. szám.

Goldberger A. V. hirdetési iroda, IV., ker., Váci-utca 9. szám.

Haasenstein és Vogler hirdetési iroda, V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Leopold Gyula hirdetési irodája, VII., Erzsébet-körut 34.

Mosse Rudolf hirdetési iroda, VII. ker., Károly-körut 9. sz.

Mezei Antal hirdetési irodája V., Gizella-tér (Haas-palota).

Schwarcz József hirdetési iroda, V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Tenczer Gyula hirdetési iroda, IV. ker., Szervitatér 8. szám.

Sikray Samu hirdetési irodája Budapest, Váci-körut 33.

Kernberg Rozália dohánytőzsdéje, VIII. ker., Muzeum-körut 18. sz.

Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedő, Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Nemetsek A. J. ujság-árudája, Petőfi-tér 2. szám.

Rohonczi Ilona dohánytőzsdéje, Andrássy-ut 48. szám.

Szántó Mór dohánytőzsdéje, IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Sopronyi V. dohánynagyárus, VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Toldi Lajos könyvkereskedése, II. ker., Fő-utca 2. szám alatt.

Zipser és König zeneműkereskedése, Andrássy-ut 4. szám alatt.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

Blockner J. hirdetési iroda, IV. ker., Sütő-utca 6. szám.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 3c.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Goldgruber Mór könyvkereskedő Buda II., Fő-utca 17. szám.

Minden apró hirdetés, melyet itt este 6 óráig föladnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.

Majom.

Mindig reád gondolok s lélekben veled vagyok én édes boldogságom. Szeretlek nagyon. 8154

Dorothea.

Iam waiting in vain for your w. auswer — what can be the reason? „Good boy". 6742

Szőke baba.

Levelet jelzett cim alatt nem küldhetek, lehetetlen, hogy ilyképen kezéhez jusson. Ne játszék szivemmel és boldogitson minélelőbb határozott válaszszal. Bámuló. 8151

Kicsi feleségem,

drága angyalom, nemsokára látlak! Örökkön-örökké szeret, csókol, milliószor hü Mindenséged, 8157

A viszontlátás

és az igért okos levélke édes reményében üdvözli kis. 8156

KERESLET.

Fehérvarrónő.

Kitünő fehérvarrónő munkát keres mérsékelt dijazásért. Vidékről jött és kevés ismeretsége van. Lujza-u. 14., II. 14. 3430

Biztos jövő

kinálkozik olyan intelligens és jó megjelenésü uraknak, akik mint **detail utazók** képesek egy igen jó cikket az uri osztályban sikeresen terjeszteni. Csakis olyan urak ajánlkozzanak, akik a téren sikeres működést igazolni tudnak. Részletes ajánla ok „**Szorgalom**" jelige alatt **Schwarz József** hirdetési irodájába, Marokkai-utca kéretnek. 8161

Jó és gyorsirásu cimszalag-irók azonnal felvétetnek.

Gépirónő,

csinos megjelenésü, havi 40 frt fizetés mellett, vidékre kerestetik. Arcképpel felszerelt pályázatok „Munka nemesit" cimen e lap kiadójába intézendők. 8144

Kinek van

még jó karban lévő két vagy három járatu malom állvány locomobil hajtásra eladó, az küldje ajánlatát „Gépész" cimen a kiadóhivatalba. 8128

Két csinos

fiatal leány elárusitónak ajánlkozik, vagy bármily megfelelő foglalkozást keres. Cim: Kazinczy-utca 51. fsz. 5. 8433

Társ kerestetik

egy jó üzemü könyvkötészethez **pénz nélkül,** de olyan feltétellel, hogy elegendő megrendelést biztesit a vállalatnak. Ajánlatok „Agilis" jeligével e laphoz kéretnek. 3491

Építési rajzoló,

ki a **központi fütés- és szellöztetésekben** is jártas, alkalmazást keres. M. J. VII. Dob-utca 29. fdszt. 2.

Szépirásu

intelligens és tisztességes izraelita vallásu leány, csinos megjelenéssel, hozzá illő állást keres, beszél és ir magyarul és németül. Cim VII. Garay-u. 23. fszt. 5. 3420

A vadászatok

beálltával felhivom a nagyobb uradalmak és vadásztársulatok figyelmét arra, hogy az elejtett vadak, különösen nyulakból, bármily nagy mennyiséget hajlandó vagyok átvenni külföld részére. Grossmann Jágó Miskolc.

Füszer-

és csemegekereskedőknél igen jól bevezetett fiatal ügynök, ki a levelezést és könyvelést is teljesen érti, alkalmazást keres. Cim: József-utca 54. II. 11. 3414

Fiatal özvegy nő,

csinos megjelenésü, megnyerő modoru, foglalkozást keres mint elárusitónő, felirónő, házvezetőnő, társalkodónő stb. Cim: Gyönytyuk-utca 10., III. em. 62. ajtó. 3463

Intelligens hölgy,

4—600 korona óvadékkal, pénztárnoknői állást keres. Szives megkeresések „**Megbizható 3478**" jeligével e lap kiadóhivatalába kéretnek. 3478

Egy képzett

vaskereskedősegéd ki a fővárosban régebb idő ota servirozott, a gépés technikai szakmát is alaposan érti, állást keres mielőbbi belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 3427

Egy

kereskedelmit végzett fiatal leány, ki a gépirásban tökéletesen jártas, szerény igények mellett állást keres. Cim: Fürst Ilona, Ujpest, Gyár-u. 69. 3436

Egy

fiatal ember, ki hosszabb ideig mint vasuti dijnok működött, állást keres, esetleg otthon elvégezhető munká is elvállal. VIII., Aggteleki-u. 5., I. 17. 3428

Megbizható

nős fiatalember, ki az összes irodai teendőkben, valamint az egyszerü és kettős könyvvitelben teljes jártassággal bir alkalmazást keres. Cim: József-utca 54. II. 11. 3341

Müvelt és ügyes

gépirónő, aki a kereskedelmi szaktanfolyamot is végezte, foglalkozást keres üzleti, vagy gyári irodában, esetleg közjegyzőnél vagy ügyvédnél. Szerény igények, kitünő munka. Cim: Kecskeméti-utca 4. I. em. 12. ajtó. **Vidéken is szivesen** vállal állást, 3479

KINÁLAT.

Angol és francia

társalgási órákat és leckéket ad fiatal angol hölgy, mérsékelt dijazásért. Szives megkeresést „Best method" jeligével a laphoz kér. 3484

Hegedüoktatás.

Zeneakadémiai növendék hegedüleckéket ad óránkint 1 koronáért. Ajánlatok a kiadóhivatalba „**Alapos tanitás**" cimen kér. 3450

Kitünő szabónő

ajánlkozik házakhoz és házon kivül, mérsékelt dijazásért. Szentkirályi-utca 22., II. em. 28. sz.

40 centiméter

vagy nagyobb átméretü tölgyfából álló **erdő** megvételre sürgősen kerestetik. Részletes ajánlatok „Tölgyfa" jelige alatt a kiadóba intézendők. 3510

Egy 10,000 lelket

számláló vidéki városban, megyei székhely, a vásártér közvetlen közelében, hol 7 országos vásár, 12 hónapos vásár, a legnagyobb forgalmu helyen, 5 vendégszobával teljesen berendezve **szálloda és vendéglő,** más vállalat miatt **eladó.** Szükséges tőke 2000—2500 frt. Ajánlatokat „**Szálloda**" cimen elfogad a kiadóhivatal. 3508

Két csinosan

butorozott, különbejáratu utcai szoba, azonnal jutányosan kiadó, Kerepesi-ut 55. III. em. 36. 3509

Privát kutató

Budapest, VI., Váci-körut 39. II. 15. Kényes megbizásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal. Található 9-től 2-ig. 7928

Butor.

Faragott hálószoba, kredenc, diván, asztal, olcsón eladók. Dohány-utca 54. I. em, 7. 8158

Butorok!

Háló, ebédlő, szőnyegdiván, valódi bőrszékek, perzsa szőnyegek, lámpa, előszobafal, valamint különféle butordarabok, minden áron azonnal eladó. Andrássy-ut 37. földsz. 10. 8159

Egy

posta- és távirdaszolga házmesteri állást óhajt elnyerni. Cim: Szekeres János, Ferenc-utca 13. I. emelet 17. ajtó. 3440

Ruha-varrónő

kitünően jártas, olcsón vállal munkát, melyet a saját lakásán késziti el. Renoválásokat is végez kitünő izléssel. Cim: özv. Lederer Lipótné, Wesselényi-utca 56. I. em.

Ügyvédek,

kereskedők és tudakozó irodák részére, cimek kipuhatolására, csekély dijazásért vállalkozom. Vidéki és helybeli megkeresések Kis S. István-ut 3. II. em. 10. cim alá kéretnek. 3490

Fizetésképtelen

kereskedők és iparosok csekély jutalmazás mellett ugy helyben, mint vidéken, általam lelkiismeretesen kiegyeztetek. Cim: Kis S. István-ut 3. II. 10. 3473

Fehérnemü-

tisztitó eladó. Cim a kiadóban. 8134

Emdeni ludak

10 koronáért kaphatók: Breuer Ignácnál Tiszasülyön. 8014

Ház Örkényen.

Egészen ujonnan épült 850 □-öl szép jövővel bir, nagyon alkalmas vendéglőnek, közbejött családi viszonyok miatt igen **olcsón eladó.** Bővebbet: Király-utca 71. a vendéglőben. 3502

Pénzkölcsönt

kizárólag fővárosi **katonatisztek, közhivatalnokok és honoráciorok** részére 500 koronáig rövid időtartamra **rögtön** közvetitek ügynöki irodámban **Guttman** Kerepesi-ut 16. II. em. Értekezés egész nap. 3492

Intelligens izr.

családnál egy elegánsan butorozott különbejáratu utcai szoba fürdőszoba használattal kiadó, esetleg teljes ellátással. Ugyanott egy csinosan butorozott, külön bejáratu udvari szoba szintén kiadó. Erzsébet-körut 21 III. 20. 3514

Kitünő házikoszt

kapható mérsékelt árban egy Budapestre most felköltözött intell. családnál. Muzeum-körut 41., második lépcső 1. sz. 3485

Kiadó szoba.

Elegánsan butorozott, teljesen féregmentes, tiszta és világos utczai szoba, külön bejárattal, a lépcsőházban, azonnal jutányosan kiadó. Luther-udvar, Luther-utca 1/c. III., 12. 3480

Kiadó.

Csinosan butorozott különbejáratu szoba, egy vagy két urnak teljes ellátással vagy anélkül intell. családnál. Muzeum-körut 41. második lépcső 1. sz. 3434

Elegánsan

butorozott, 2 ablakos különbejáratu utcai szoba, fürdőszoba használattal, február hó 15-re kiadó. Andrássy-ut 51. sz. II. em. 17. ajtó. 3507

Ügyes szabónő

ajánlkozik házakhoz és házonkivül is, mérsékelt dijazásért. Népszinház-utca 24. II. 19.

Nevelőnőket,

bonneokat és gyermekkertésznőket ajánl és elhelyez **Pontelli-intézet,** Váci-körut 42. 7955

Palackbor.

Gróf Zichy Jenő nesmélyvidéki 1888. évi fájborát palackkal együtt 80 krajcárért házhoz szállitjuk. Rózsa Lajos és társa, Podmaniczky-utca 4.

Csinosan

butorozott különbejáratu hónapos szoba gyermektelen családnál, azonnal kiadó, Teréz-körut 35. II. em. 32. 3483

Zongora majdnem uj,

keresztthúros; Bösendorfer-féle zongora, majdnem uj; keveset használt zongora angol mechanikával, kitünő gyártmány; harmonium majdnem uj, 14 változattal; villanyos pianino; pedálos cimbalom uj; zongorák és pianinok, csakis legjobb gyártmányokban, olcsón, Kohn Albertnél, **Kossuth Lajos-utca 1. sz. (Ferenciek bazára)** I. lépcső. 8160

Lakást

és teljes ellátást esetleg ebédkosztot kaphat 2—3 tisztességes ur vagy urhölgy, intelligens izr. családnál. Kender-utca 3. I. 10. 348

Ajtók és ablakok

minden formában és nagyságban, teljesen felvasalva, nagyon olcsón kaphatók

Wiener A. utódá-nál Üllői-ut 77.

Nevelőnő

okl. északnémet gyermekkertésznő, több évi bizonyitványokkal az első magyar gróti családoktól ismét előkelő családnál óhajt alkalmaztatni. Több kitünő német bonne szintén állást keresnek. Magyar okl. nevelőnőket pedig sürgősen keresek 600—1200 korona évi fizetéssel.

Szegheőné S. Lujza
BUDAPEST,
VI., Dessewffy-utca 22.

Magyar kir. államvasutak.

Gyors- és teheráruk házhoz szállitása.

A magyar kir. államvasutak a vasuti üzletszabályzat 68. §-a alapján márévekkel ezelőtt rendszeresitette azon intézményt, hogy a budapest-józsefvárosi, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárukat a cimzetteknek saját szerződött fuvarosával házhoz, — illetve a feladandó árukat a lakásból a vasuthoz szállittatja, ha a cimzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben vagy a tisztviselő- elepen lakik.

Ugyancsak ezen szerződött fuvarosával vámoltatja el a Budapesten átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámárukat is, melynek elvámolása a vasutra bizatott; egyuttal a külföldről érkező — házhoz szállitott — szállitmányok után kiállitandó árnyilatkozatokat is ezen megbizottja által állittatja ki.

Utánvétellel terhelt, Budapesten a Duna jobbpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tüzveszélyes és oly áruk, melyeknek összsulya az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval kötendő előzetes egyesség alapján szállittatnak házhoz.

Jogában áll azonban mindenkinek, hogy a vállalkozó által való házhoz szállitást igénybe ne vegye, mit az illető állomásokkal egyszerü irásbeli megkereséssel közölhet.

A házhoz való elszállitási dijak a következők:

a) gyorsárukért:

10 kg. sulyig	30 fillér
10 kg.—25 kg.-ig	40 „
25 kg.-on felül 50 kg.-ig	50 „
50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg.	40 „

b) teherárukért:

50 kg. sulyig	40 fillér
50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg.	30 „

A statisztikai árnyilatkozatok kiállitásáért a vállalkozó nyilatkozatonként 5 krajcárt számithat.

Az áruk házhoz szállitása esetén, ha az áru fogyasztási vagy vámilletéknek alávetve nincs, s ha a cimzett a fuvarlevélben kijelölt helyen feltalálható, s az árut ott át is veszik csak a fuvarlevélen felszámitott összeg szedetik be.

Ha az áru vámilletéknek vagy fogyasztási adónak van alávetve még a cimzettnek kézbesitendő vámnyugta, illetve adóbárca szerint fizetett vámilleték, fogyasztási adó és vámközvetitési illetékek is megfizetendők.

A szállitmányozó az árut a lakás vagy üzlethelyiség azon részébe tartozik állitani, mely e célra neki kijelöltetett.

Ha cimzett az áru befuvarozási idején lakásán nincs, a másodszor, esetleg többször is megkisérlett kézbesitésért külön illeték nem számitható fel.

Ha azonban cimzett a fuvarlevélben kijelölt helyen nem találtatnék, s tartózkodási helyét csak a bejelentési hivatal utján lehet megtudni, a rendes fuvarozási dijon kivül még 10 krajcár fizelendő.

Ha cimzett az áru átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más, nem a fuvarlevélben megjelölt helyére küldi, a visszavitel, ujra való elhozatal, vagy más helyre való szállitásért a dijszabásszerü illeték ujból felszámitható.

Esetleges panaszok a budapest-jobbparti üzletvezetőséghez juttatandók.

BUTOR

részletfizetésre

háló-, ebédlőszobák, szalonok, divánok, vasbutor, lámpák stb. teljesen vagy darabonkint minden kivitelben, **kizárólag jó minőségben, olcsó árak mellett Pollák N. Ignác,** butorraktárában, **Budapest, VI., Teréz-körut 23.** Dús árjegyzék **ingyen.**

Szabadalmakat

kieszközöl és értékesit

PATAKY H. ÉS W.
utóda
dr. Wirkmann József
hites szabadalmi ügyvivő
Erzsébet-körut 42.
Fölvilágositás és prospektus ingyen.

Csinosan

butorozott különbejáratu hónapos szoba, esetleg teljes ellátással azonnal kiadó. Vörösmarty-utca 18/a., I. em. 14. 2425

Képes levelező-lapok

a legkedveltebb budapesti

szinésznők

brom-ezüst kivitelü arcképével diszitve.

Páratlan szép gyüjtemény.

Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 drbot tartalmaz, ára bérmentes ajánlott küldéssel

1 frt 80 kr. (3 K. 60 fil.).

Az összeg beküldése után küldi a

„Budapesti Napló"
kiadóhivatala
József-körut 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hozatja, az 48 helyett 52 képet kap.

C.

Ámon Margit
Bárdy Gabi
Blaha Sárika
Fáy Szeréna
Hegyesi Mari
Hegyi Aranka
Haraszthy Hermin
Lánczy Ilka
Lukács Juliska
Maróthy Margit
Szilágyi Arabella
Varga Anna.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Uj személydijszabás életbeléptetése a Magyar-Délkeleti h. é. vasuton.)

Ezen h. é. vasuton f. é. március hó 1-én uj személy dijszabás lép életbe, mely csakis Földmivesiskola megállónely vonalszakasz beosztását illetőleg tartalmaz változást és a melylyel az 1900. évi szeptember hó 1-én életbelépett dijszabás érvényen kivül helyeztetik. Az uj dijszabás a magyar kir. államvasutak dijszabás-elárusitó irodájában (Budapest, Csengery-utca 33.) 20 fillérért kapható.

Budapest, 1901. január 18.-án.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijazt.)

Schenk Lipót dr.

A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás. A hires bécsi egyetemi tanár a születendő gyermekek nemének önkényes meghatározásáról szóló elméletét irta meg ebben a könyvben, melynek megjelenése nagy forrongást idézett elő a világsajtóban. Az általános érdekü könyv ára 4 kor. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

Köznép-osztály.

Őszi mencsikoff	4 frt
Téli kabát	7 frt
Felöltő	4 frt
Ferenc József-kabát (Gehrock)	3 frt
Téli nadrág	4 frt

Rothberger Jakab,
Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

BUTOROK

úgy készpenzert, mint

részletfizetésre

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig **legjutányosabban**

Ehrentreu és Fuchs
testvéreknél,
BUDAPEST,
VI., Teréz-körut 8.
Andrássy-ut közelében
Képes árjegyzék ingyen.

Mágy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Áruforgalom Gácsország-Bukovina - Franciaország között.

A fentjelölt forgalomban 1895. évi január hó 1-től érvényes dijszabás pótlékaival együtt f. é. január hó 31-ével hatályon kivül helyeztetik

Budapest, 1901. január hó 24-én.

A magyar kir. államvasutak a részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem dijazt.)

Nem kell gummi!

Unger-féle **tojáskák.** Az egyedüli biztos sikerü **védszer.** Mintadoboz bérmentve 2 frt 20 kr. Egyedüli lerakat Ausztria-Magyarorsz. részére Budapesten

Klein Józsefnél,
Váci-körut 7. sz.

Vidéki megrendelések a legnagyobb titoktartás mellett utánvéttel eszközöltetnek.

Szepességi

kárpáti juhturó, (ugynevezett liptói) legfinomabb, 5 kilós bödöny bérmentve utánvétel mellett 7 korona. **Ganovszky Gusztáv, Szepes-Szombat** (Szepesmegye). 11390

Sérvben szenvedőknek!

Éppen most jelent meg dr. Reimanns K. ujonnan átdolgozott brosurája, mindenféle altesti sérvek gyógyitására. Kérdezősködésre **teljesen dijtalanul** küldetik a gyógyszerészeti iroda által Valkenburg L. Holland 501. sz.

Miután külföld, levélbeli kérdezősködésre kéretik 25 filléres levélbélyeget mellékelni.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-bajor vasuti kötelék.

(A II. rész 2. füzetben faforgács szállitására foglalt 73. sz. kivételes dijszabásnak hatályon kivül helyezése.)

A fent megnevezett kötelék-forgalomban gyors- és teheráruk szállitására m. évi szeptember hó 1-től érvényes II. rész 2. füzetben faforgács szállitására a sör- és ecetderitéshez foglalt 73. számu kivételes dijszabás f. é. február hó 28-ikával hatályon kivül helyeztetett. Pótlást a f. évi március hó 1-én a fenti kötelék forgalomban életbelépő IV. rész 2. füzet tartalmaz.

Budapest, 1901. jan. 17. A m. kir. államvasutak igazgatósága, egyben a részes vasutak nevében.

(Utánnyomás nem dijazt.)

Kevés gond! !Kevés aggodalom!

nyugtalanitja az embert, ha a

Budapesti Naplóra

előfizet, mert

nagy megnyugvást

szerez az a tudat, hogy

2000 koronára

van biztositva baleset ellen mindaddig, mig előfizetése érvényben van.

A Budapesti Napló minden előfizetőjét

ingyen biztositja

baleset ellen

halál esetén 2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 kor. erejéig. A biztositás egész költségét a Budapesti Napló kiadóhivatala fedezi.

Mindenki annyi időre van ingyen biztositva, amennyi időre előfizet. A biztositást a mannheimi biztositó társaság magyarországi vezérképviselősége végzi. Minden előfizető, régi és uj egyaránt, egy mint a következő jogérvényes biztositási kötvényt kap:

Mannheimi biztositó-társaság Mannheimban.

Magyarországi vezérképviselőség Budapesten, VI., Kemnitzer-utca 10.

Alaptőke: Nyolc millió márka. Erre befizetve: Két millió márka. Tartalék alap: Két millió márka. A részvényesek váltóiban a még be nem fizetett részvénytőke fejében.

Balesetbiztositási kötvény.

A **Mannheimi biztositó-társaság** biztosit jelen kötvény által, a tuloldali általános feltételek mellett,

T.................... urnak / urnőnek

(lakóhely) ....

(a név sajátkezüleg beirandó) mint a **Budapesti Napló** előfizetőjének az elhalálozás esetére: **Kétezer korona** összeget, a munkaképességnek életfogytiglani elvesztése (teljes rokkantság) esetére: **Kétezer korona** összeget, vagy a baleset mérvének megfelelő összeget. A biztositás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetési dij lefizettetett. — A biztositás kezdődik az előfizetési dij postára adását, vagy kifizetését követő déli 12 órakor és végződik az előfisetés lejárta után való napon déli 12 órakor.

Mannheimibiztositó-társaság magyarországi vezérképviselőség Budapesten.

Fényes, igazgató.

Előfizetési árak: egész évre 28 korona (14 frt), félévre 14 korona (7 frt), negyedévre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 kor. 40 fillér (1 frt 20 kr.).

Az előfizetési összegek a **„Budapesti Napló"** kiadóhivatalába József-körut 18. küldendők.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX. Üllői-ut 25.